

Официален вестник на Европейския съюз

С 164

Издание
на български език

Информация и известия

Година 61
8 май 2018 г.

Съдържание

I Резолуции, препоръки и становища

РЕЗОЛЮЦИИ

Комитет на регионите

126-а пленарна сесия на КР, 30.11.2017 г. – 1.12.2017 г.

2018/C 164/01	Резолюция на Европейския комитет на регионите относно Работната програма на Европейската комисия за 2018 г., предшестваща Съвместната декларация относно законодателните приоритети за 2018 г.	1
---------------	--	---

СТАНОВИЩА

Комитет на регионите

126-а пленарна сесия на КР, 30.11.2017 г. – 1.12.2017 г.

2018/C 164/02	Становище на Европейския комитет на регионите — Документ за размисъл относно задълбочаването на Икономическия и паричен съюз (ИПС) до 2025 г.	7
2018/C 164/03	Становище на Европейския комитет на регионите — „Изпълнението на макрорегионалните стратегии“	11
2018/C 164/04	Становище на Европейския комитет на регионите — Доклад за гражданството на ЕС, 2017 г.	19
2018/C 164/05	Становище на Европейския комитет на регионите — Модернизиране на училищното и висшето образование	24
2018/C 164/06	Становище на Европейския комитет на регионите — Насърчаване на иновациите в публичния сектор чрез цифрови решения: местната и регионалната гледна точка	34
2018/C 164/07	Становище на Европейския комитет на регионите — Деинституционализация в системите за полагане на грижи на местно и регионално равнище	39
2018/C 164/08	Становище на Европейския комитет на регионите — Съживяване на селските райони чрез интелигентни села	45

2018/C 164/09	Становище на Европейския комитет на регионите — Доклад на Европейската комисия относно политиката в областта на конкуренцията за 2016 г.	50
2018/C 164/10	Становище на Европейския комитет на регионите — Към европейска програма за жилищно настаняване	57

III Подготвителни актове

КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

126-а пленарна сесия на КР, 30.11.2017 г. – 1.12.2017 г.

2018/C 164/11	Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите – Инициатива за подпомагане на равновесието между професионалния и личния живот на родителите и лицата, полагащи грижи	62
2018/C 164/12	Становище на Европейския комитет на регионите — Ролята на производството на енергия от отпадъци за кръговата икономика	73
2018/C 164/13	Становище на Европейския комитет на регионите — План за действие за морска стратегия за района на Атлантическия океан — Осигуряване на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж	77
2018/C 164/14	Становище на Европейския комитет на регионите — Правни актове, предвиждащи използването на процедурата по регулиране с контрол	82

I

(Резолюции, препоръки и становища)

РЕЗОЛЮЦИИ

КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

126-А ПЛЕНАРНА СЕСИЯ НА КР, 30.11.2017 Г. – 1.12.2017 Г.

Резолюция на Европейския комитет на регионите относно Работната програма на Европейската комисия за 2018 г., предшестваща Съвместната декларация относно законодателните приоритети за 2018 г.

(2018/C 164/01)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ (КР),

като взе предвид:

- Работната програма на Европейската комисия за 2018 г. (COM(2017) 650 final);
- своята резолюция от 22 март 2017 г. относно приноса към работната програма на Европейската комисията за 2018 г.;
- Протокола за сътрудничество с Европейската комисия от февруари 2012 г.;

Работни места, растеж, инвестиции и политика на сближаване

1. подчертава неотложната необходимост от дългосрочна стратегия на ЕС, която да наследи стратегията „Европа 2020“ и да е насочена към гарантиране на устойчив, гъвкав и приобщаващ растеж, и да зададе посоката на многогодишната финансова рамка (МФР), европейския семестър и политиките на ЕС като част от систематичен подход; като има предвид, че Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие и целите за устойчиво развитие (ЦУР) осигуряват рамката за такава стратегия, предлага представянето на цялостната стратегия на ЕС за изпълнение на ЦУР да се осъществи в тясна връзка с предложенията за МФР; в това отношение подчертава решаващата роля на Програмата на ЕС за градовете за изпълнението на ЦУР и приканва Комисията да вземе предвид съответните препоръки на КР;
2. подчертава, че бъдещият бюджет на ЕС следва да бъде в състояние да отговори на възникващите предизвикателства и да запази традиционните политики на ЕС с доказана европейска добавена стойност; отхвърля сценарии, подобни на представените в Документа за размисъл относно бъдещето на финансите на ЕС, при които в относително изражение и като се вземе предвид въздействието на излизането на Обединеното кралство от ЕС, се очаква бюджетът на ЕС да намалее или да остане стабилен и в същото време да трябва да се справя с нови предизвикателства; следователно очаква Комисията да излезе с по-конкретно предложение относно собствените ресурси на ЕС в предложението си за следващата МФР;
3. подчертава, заедно с партньорите от #CohesionAlliance, значението на силна и ефективна политика на сближаване за бъдещето на Европейския съюз като цяло предвид факта, че трите измерения на сближаването (икономическо, социално и териториално) са неразделна част от целите на политиката на ЕС. Следователно подобрената политика на сближаване следва да продължи да бъде основната инвестиционна политика на ЕС за всички региони, която да разполага с достатъчно ресурси след 2020 г. и в същите пропорции като сега; в това отношение отново изтъква необходимостта от по-голяма гъвкавост и от опростяване на политиката на сближаване през следващия период на финансиране, без да се застрашава стратегическият фокус и при планиране на сигурност за регионалните и местните власти, за да се гарантира функционирането на многостепенното управление, подходът „отдолу нагоре“ чрез споделено управление и цялостното преразглеждане на изискванията за системите за управление и контрол на европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИ фондове);

4. във връзка със свързаните с ЕСИ фондовете законодателни предложения за програмния период след 2020 г. припомня своя призив за допълване на показателя за БВП с регионални показатели (свързани, наред с другото, с демографията, социалното приобщаване, достъпността и изменението на климата) и за радикално опростяване на системата за предоставяне на ЕСИ фондове; подкрепя общ набор от правила за ЕСИ фондове, за да се намали сложността на законодателството, както и запазването на Европейския социален фонд в рамките на структурата на ЕСИ фондове;
5. подчертава необходимостта от бързо завършване на ЕФСИ 2.0 и на ревизирия Регламент „Омнибус“, по-специално, за да се улесни съчетаването на ЕСИ фондове с ЕФСИ; също така настоява за по-добра координация на Механизма за свързване на Европа (МСЕ) и „Хоризонт 2020“ с други фондове и изразява съжаление във връзка с процедурната сложност на тези инструменти;
6. призовава за надграждане на Европейския фонд за приспособяване към глобализацията (ЕФПГ) чрез преразглеждане на неговия бюджет, значително намаляване на праговете за задействане на ЕФПГ и подобряване на взаимодействията с ЕСИ фондове;

Икономическа политика и социалното измерение на ЕС

7. подчертава важната роля на местните и регионалните власти в европейския семестър, предвид факта, че над 60 % от специфичните за всяка държава препоръки се отнасят пряко до тях; във връзка с това отново отправя своя призив към Комисията да работи с Европейския парламент и Съвета по кодекс на поведение за включването на местните и регионалните власти в европейския семестър въз основа на предложението на КР;
8. подчертава, че публичните органи, социалните партньори и гражданското общество на всички равнища имат обща отговорност и интерес да работят за една по-просперираща и подготвена за бъдещото Европа, в която икономическият и социалният напредък са неразривно свързани;
9. призовава споразумението от януари 2015 г. относно маржовете за гъвкавост на Пакта за стабилност и растеж (ПСР) да бъде транспонирано в първичното законодателство. Също така отново призовава за допълнителни мерки за насърчаване на публичните инвестиции, по-конкретно като изключване на националното, регионалното или местното съфинансиране по линия на ЕСИ фондове от счетоводната отчетност по ПСР, както вече е предвидено за съфинансирането по линия на ЕФСИ, и предложение за включването на свързан с дела на инвестициите показател в макроикономическите индекси;
10. насърчава Комисията да предприеме допълнителни мерки в борбата срещу избягването на данъци, като наред със създаването на черен списък на данъчните убежища и реформата на ДДС предложи гласуване с квалифицирано мнозинство по данъчните въпроси, за да се ускори процесът на вземане на решения в Съвета;
11. приветства усилията на Комисията да създаде правила, които ще позволят да бъдат облагани с данъци печалбите, генерирани от многонационалните предприятия посредством възможностите на цифровата икономика;
12. подчертава необходимостта от подобряване на социалното измерение на ЕС чрез допълването на европейския стълб на социалните права със силна европейска социална програма, която да включва, наред с другото, засилване на ролята на социалните показатели в европейския семестър и сближаване на реалните възнаграждения в съответствие с производителността;
13. възнамерява да обърне специално внимание на новите законодателни предложения, насочени към постигането на сближаване между държавите членки с цел подобряване на условията на труд и живот, като предложението за създаване на общ орган за пазара на труда, както и планираните предложения за модернизиране на правилата за трудовите договори и за гарантиране на достъп до социална закрила за всички;

Стратегия за единния пазар, МСП, конкуренция, промишленост и цифров единен пазар

14. препоръчва по-нататъшно опростяване на правилата за държавна помощ, по-специално по отношение на услугите от общ икономически интерес (УОИИ), чрез обстоен преглед на съответното решение и на рамката (наричани по-нататък „пакет Алмуния“); също така отправя искане към Комисията да проучи дали икономическите смущения, причинени от намерението на Обединеното кралство да се оттегли от ЕС, следва да доведат до разширяване на обхвата на регламентите за групово освобождаване и до временно облекчаване или преустановяване на правилата за държавна помощ за някои предприятия и сектори, за които е вероятно да бъдат най-силно засегнати;
15. подчертава значението на стратегия за промишлеността, която ще повиши конкурентоспособността, и потвърждава ангажмента си за изтъкване на ролята на местните и регионалните власти в тази стратегия;

16. призовава Комисията да актуализира Законодателния акт за малкия бизнес и да запази неговата съгласуваност след предложението на ЕК във връзка с Инициативата за подкрепа на стартиращи и разрастващи се предприятия;

17. изразява съжаление, че в работната програма на Комисията не е намерил място призивът на КР за официално и систематично включване на представителите на регионалните и местните МСП в мрежата на представителите на МСП;

18. приветства стартирането на платформа за участие по въпросите на ширококоловия достъп между Комисията и КР и продължаващия диалог относно потребностите от по-добро разгръщане на ширококоловата инфраструктура в ЕС, по-специално с оглед на следващия програмен период, и от надлежно проследяване на инициативата „Интелигентни села“. За тази цел настоятелно призовава инвестициите за цифрово развитие в селските и слабо населените райони, насочени към осигуряването на ширококолов достъп на достъпни цени в райони, където пазарът не успява да направи това, да бъдат признати за услуги от общ икономически интерес и за съответното прилагане на правилата за държавна помощ;

Селско стопанство, синя икономика, обществено здраве, демография

19. призовава общата селскостопанска политика (ОСП) на ЕС да се превърне в справедлива, устойчива и основана на солидарност селскостопанска политика, която носи ползи на земеделските стопани, регионите, потребителите и членовете на обществото, и се застъпва за ограничаване и коригиране на преките плащания в зависимост от броя на заетите селскостопански работници и за тяхното хармонизиране между държавите — членки на ЕС, в рамките на първия стълб; подчертава значението на допълнителното преразглеждане на ОСП, за да се стимулират и земеделските стопани, и производителите на храни да произвеждат устойчиво;

20. изразява своето разочарование, че в работната програма на Комисията липсва предложение за стратегия на ЕС за селските райони, което задълбочава спада на общата финансова подкрепа на ЕС за развитие на селските райони в сравнение с предишния програмен период;

21. отново отправя искането си Комисията да изясни обхвата на прилагане на Директивата за услугите в икономиката на споделянето/сътрудничеството и да отправи предложения за гарантиране на правата на работната сила в новите форми на заетост, характерни за икономиката на споделянето/сътрудничеството;

22. призовава Комисията да разясни съществуващите ограничения в своите правила за обществените поръчки, с цел да се улесни прилагането на критериите за устойчивост; изразява загриженост, че законодателството на ЕС понастоящем забранява в договорите за обществени поръчки да се посочват териториални преференции (например местни храни);

23. призовава Комисията да даде нов тласък на европейската синя икономика, като представи Бяла книга за „Морето в сърцето на Европа“, създаде механизъм за инвестиции в синята икономика и изгради платформа за политика в областта на управлението на океаните. Също така отново призовава за създаването на общност за знание и иновации, специално посветена на синята икономика, с цел по-добро разпространение на идеи от областта на морските изследвания към частния сектор;

24. изисква в съответствие със съществуващото междуинституционално споразумение Комисията, Съветът, Парламентът и КР редовно да организират структуриран диалог относно управлението на океаните с цел съвместното разработване на нови инициативи във връзка с морската политика.

25. иска да участва в доброволните обмени, планирани като част от инициативата „Състояние на здравеопазването в ЕС“ през 2018 г.;

26. счита, че здравеопазването следва да бъде сред приоритетните теми, обхванати от процеса на Програмата за градовете за ЕС, и призовава през 2018 г. Комисията и държавите членки да увеличат усилията си за започване на партньорство в областта на здравеопазването;

27. очаква Комисията и председателствата на Съвета в периода 2018—2019 г. да предприемат задълбочени последващи действия във връзка със заключенията на Съвета по заетост, социална политика, здравеопазване и потребителски въпроси по въпросите на деинституционализацията от декември 2017 г. и заявява своята подкрепа за прехода от институционална грижа към грижа на равнището на общността при зачитане на националните и регионалните социално-медицински системи и на обществените предпочитания;

28. припомня на Комисията необходимостта от европейска демографска стратегия;

Туризм и култура

29. отново призовава Комисията да пристъпи към цялостно преразглеждане на своята стратегия за туризма от 2010 г. с ясна многогодишна работна програма, като осигури специална бюджетна линия за финансиране на европейски проекти в областта на туризма в периода след 2020 г.; в този контекст подкрепя създаването през 2018 г. на междуинституционална контактна група по въпросите на туризма, като се използва поводът на Европейската година на културното наследство;

30. изразява съжаление, че Комисията не предлага напълно разработена стратегия на ЕС в областта на международните културни отношения и развитието на културната дипломация и не посочва в работната си програма, че 2018 година е Европейска година на културното наследство, и отново заявява ангажимента си активно да допринесе за нейното отбелязване на европейско, национално, регионално и местно равнище, с цел да се изтъкне културното и езиковото многообразие на континента;

Енергиен съюз, политика в областта на изменението на климата и околната среда

31. изисква от Комисията да включи КР в изготвянето на бъдещата политика на ЕС в областта на климата и енергетиката с оглед изпълнението на целите на Парижкото споразумение, което ще наложи по-амбициозни действия на равнището на ЕС; в този контекст припомня ключовата роля на местните и регионалните власти за смекчаване на изменението на климата и адаптиране към последиците от него и насочва вниманието към своята подкрепа за идеята да се разработи система за принос, определен от местните условия, в допълнение към национално определените приноси по отношение на въглеродния диоксид;

32. относно управлението на енергийния съюз, отправя искане към Комисията да работи с КР по изготвянето на препоръки към държавите членки относно подходящия начин за включване на местните и регионалните компоненти в националното планиране, наблюдение и отчитане на напредъка и припомня, че КР следва да бъде представен в бъдещия Комитет за енергийния съюз, който ще бъде създаден съгласно новия регламент за управление;

33. очаква от Комисията, в сътрудничество с ЕИБ и частния сектор, да увеличи усилията си за разработването на инициативата „Интелигентно финансиране за интелигентни сгради“ и да засили прозрачността на този процес, като гарантира, че по този въпрос са взети предвид препоръките на КР, осигури взаимодействие между различните източници на финансиране, които са на разположение на местно и регионално равнище, включително непрекъснато техническо подпомагане за малки проекти за местна устойчива енергия, с цел да се улесни обединяването на проектите за по-добър достъп до кредитиране;

34. като взема предвид, че достъпът до финансиране е важен за успеха на енергийния преход, призовава Европейската комисия да разработи класификация на устойчивите активи, която да съдържа ясни и обвързващи определения на различните видове „финансиране на борбата с изменението на климата“, за да се улесни разгръщането на нови инструменти, като зелени облигации и колективни гаранции; подчертава необходимостта от подобряване на функционалността на инвестициите в областта на околната среда и климата в съответствие с правилата на ЕС за държавна помощ и/или европейските счетоводни правила за публичните органи;

35. призовава Комисията да гарантира представителството на различните по размер разнообразни поднационални структури в структурите на Световния конвент и да съхрани принципите на партньорство и многостепенно управление в неговата работа;

36. изисква официалното включване на местните и регионалните власти в управленските механизми на РКООНИК и призовава Комисията да даде приоритет на местното и регионалното измерение в предстоящото преразглеждане на стратегията на ЕС за адаптиране към изменението на климата;

37. изразява готовност да гарантира по-голямо участие на местните и регионалните власти в целия цикъл на преглед на изпълнението на политиките за околната среда във връзка с прилагането на законодателството в тази област и да допринесе за преразглеждането на основните директиви в областта на околната среда, по-специално относно минималните стандарти за качество на повторно използваната вода и прилагането на Програмата за пригодност и резултатност на регулаторната рамка по отношение на Директивата за питейната вода; очаква по-специално да участва активно в бъдещата рамка за мониторинг на кръговата икономика и в други инициативи с цел улесняване на бързото прилагане на пакета за кръговата икономика. Също така планира да допринесе за програмата за действие за околната среда за периода след 2020 г., като в същото време направи оценка на настоящата 7-ма програма за действие за околната среда;

38. подкрепя изпълнението на Плана за действие за природата, хората и икономиката, планира продължаване на сътрудничеството в областта на наградите „Натура 2000“ и „Европейска зелена столица“/„Европейско зелено листо“ и очаква сътрудничеството за подготовката на Зелената седмица да продължи;

39. подчертава, че всички проекти на ЕС, свързани с изграждането на нова инфраструктура (независимо дали се изпълняват чрез ЕСИ фондове или ЕФСИ), следва да бъдат съвместими с ангажимента на ЕС за устойчивост по линия на ЦУР, като по-специално предвиждат устойчивост на бедствия; призовава този принцип да бъде изрично посочен в правилата за изпълнение на фондовете; също така призовава Комисията да изготви план за действие относно сеизмичната устойчивост на съществуващите сгради като приоритет в оперативните програми за регионално развитие на държавите членки;

Правосъдие, сигурност, основни права и миграция

40. отбелязва предложенията за завършване на Европейския съюз за сигурност и припомня необходимостта да се балансират съображенията в областта на сигурността с индивидуалните основни права, включително защитата на данните; по-специално отново призовава Комисията да подкрепи местните и регионалните власти при справянето с проблема с радикализацията, водеща до съпроводен с насилие екстремизъм, като издаде насоки за местните и регионалните власти относно създаването на превантивни стратегии за противодействие на радикализацията. Също така призовава Комисията да възприеме многоведомствен подход към различните аспекти на радикализацията и екстремизма, като засили прозрачността по отношение на наличните възможности за финансиране в тази област и ангажира частния сектор и публичните предприятия;

41. призовава Комисията бързо да предложи преразгледан единен и ефективен механизъм на ЕС за правовата държава, в който да се включат съществуващите инструменти за защита на демокрацията и основните права и който да се прилага за всички равнища на управление;

42. настоятелно призовава държавите членки до юни 2018 г. да постигнат съгласие с Европейския парламент по реформата на общата европейска система за убежище, като вземат предвид голямото въздействие върху градовете и регионите от гледна точка на приемането на мигрантите и интеграцията на бежанците, както и вече направените от КР препоръки; настоятелно призовава държавите членки и Парламента да съобразяват всички нови правила с принципите на зачитане на правата на човека и международните задължения, солидарността и реципрочността; освен това, в контекста на преразглеждането на европейската програма за миграцията, очаква да се осъществят предложенията на Комисията за укрепване на законните пътища за лицата, нуждаещи се от международна закрила, и по този начин да се възстанови пълният контрол върху миграционните маршрути;

43. приканва Комисията да продължи да работи за опростяване и ускоряване на процедурите за финансиране и да улесни достъпа на регионите и градовете до финансовите ресурси, предназначени за справяне с хуманитарни кризи и за интеграция на бежанци;

Външни политики

44. настоятелно призовава Комисията да гарантира, че местното и регионалното измерение на търговската политика на ЕС се вземат предвид при преговорите за сключване на нови търговски споразумения, и изисква непрекъснат достъп до съответните документи, свързани с преговорите, в съответствие с процедурата за консултиране в читалня;

45. подчертава ангажимента на КР за постигане на целта на Комисията за насърчаване на стабилността и благоденствието извън ЕС посредством съвместните консултативни комитети и работните групи с държави кандидатки и потенциални кандидатки, както и посредством Евро-средиземноморската асамблея на регионалните и местните власти (ARLEM), Конференцията на регионалните и местните власти за Източното партньорство (CORLEAP), работната група на КР за Украйна, програмата „Украйна — Местно овластяване, отчетност и развитие“ (U-LEAD) и инициативата от Никозия за либийските общини;

46. подчертава териториалното измерение на стратегиите за присъединяване и значението на участието на местните и регионалните власти в разработването на съответните стратегии;

47. отбелязва, че разширяването на ЕС трябва да се обсъжда постоянно на всички равнища на управление, за да се гарантира, че перспективата за присъединяване към ЕС може да насърчава субсидиарността, демокрацията, защитата на правата на националните малцинства и сигурността; във връзка с това отново отправя покана към Европейската комисия да организира съвместно с КР ежегодния Ден на разширяването с цел предоставяне на информация и политическа подкрепа на местните и регионалните власти в държавите, обхванати от процеса на разширяване;

48. очаква в стратегията на Комисията за Западните Балкани, която беше обявена за началото на 2018 г., да се съдържа силен акцент върху местното и регионалното измерение;

49. настоятелно призовава Комисията да признае ролята на либийските местни власти за стабилизирането на държавата и за ограничаване на използването на миграционните маршрути към Европа и призовава, срещу поемане на ангажимент от нейна страна за зачитане на човешките права и правовата държава, Либия да бъде включена в програмите на ЕС за Средиземноморието, като трансграничното сътрудничество в Средиземноморския регион. Предлага използването на иновативни правни инструменти като ЕГТС, за да се даде възможност за участие на либийските градове в действия за трансгранично сътрудничество и в преки партньорства с градовете и регионите в ЕС; призовава Европейската комисия да ангажира КР и местните и регионалните власти, които той представлява, в планирането, стартирането и мониторинга на програмите на Европейския съюз в Латинска Америка и по-специално на тези, чиято цел е да насърчават сътрудничеството за устойчиво развитие и социално сближаване;

50. призовава Европейската комисия да използва КР, за да включи местните и регионалните власти в изпълнението на Програмата до 2030 г. и в новия консенсус за развитие, и да подкрепи координацията между всички участници в децентрализираното сътрудничество за развитие;

51. отново призовава за допълнително адаптиране на съществуващите европейските схеми за финансиране, и по-специално на TAIEХ и Twinning, така че да се отчитат потребностите на местните и регионалните заинтересовани страни;

52. подчертава необходимостта от ефективно включване на регионалните и местните власти в изпълнението на Европейския фонд за устойчиво развитие и подкрепя намерението на Комисията бързо да пристъпи към предоставянето на подкрепа за местните проекти чрез него;

Гражданство, управление и по-добро законотворчество

53. подчертава, че е готов да допринесе чрез своите трима представители в Работната група за субсидиарността и пропорционалността със своя експертен опит, основан на мрежата за наблюдение на субсидиарността и на дългогодишната работа по тези въпроси; във връзка с това приветства факта, че мандатът на Работната група се позовава изрично на въпроса как по-добре местните и регионалните власти да се включат в подготовката и последващите действия във връзка с политиките на Съюза, и подчертава, че това изисква дебат не само относно възможното повторно делегиране на определени правомощия на равнището на държавите членки, но и относно всеобхватен подход за многостепенно управление в ЕС;

54. обръща внимание на приноса си за демократичния и приобщаващ дебат относно бъдещето на Европа, като до октомври 2018 г. КР ще допринесе за него и със становище, по-специално чрез разширен размисъл, основан на принципа на подхода „отдолу нагоре“, който той започна с участието на гражданите и местните и регионалните заинтересовани страни, за да се установят основните предизвикателства пред гражданите на ЕС, както и да се формулират конкретни предложения относно пътя, по който ЕС следва да поеме в бъдеще, за да засили своята легитимност; в този смисъл насочва вниманието към формулираните с тази цел предложения в становището относно „Доклад за гражданството на ЕС за 2017 г.“, прието на същата пленарна сесия;

55. очаква с нетърпение съобщението относно това как Съюзът да стане по-единен, по-силен и по-демократичен от гледна точка на комуникацията и отново заявява своята готовност да допринесе за разработването на децентрализирани комуникационни стратегии и дейности в тясно сътрудничество с другите институции на ЕС и с местните и регионалните власти на територията на целия Съюз;

56. възлага на председателя да изпрати настоящата резолюция на Европейската комисия, Европейския парламент, естонското и българското председателство на Съвета на ЕС и председателя на Европейския съвет.

Брюксел, 1 декември 2017 г.

*Председател
на Европейския комитет на регионите*

Karl-Heinz LAMBERTZ

СТАНОВИЩА

КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

126-А ПЛЕНАРНА СЕСИЯ НА КР, 30.11.2017 Г. – 1.12.2017 Г.

Становище на Европейския комитет на регионите — Документ за размисъл относно задълбочаването на Икономическия и паричен съюз (ИПС) до 2025 г.

(2018/C 164/02)

Докладчик: Christophe Rouillon (FR/ПЕС), кмет на Кулен

Отправен документ: Документ за размисъл относно задълбочаването на Икономическия и паричен съюз
COM(2017) 291 final

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

1. счита, че липсата на конвергенция и сближаване в рамките на Европейския съюз и уязвимостта на икономиката и банковите системи, които се отразяват в особена степен върху местните и регионалните власти, по-специално по отношение на причиненото от кризата увеличаване на социалните разходи и на ограничаването на възможностите им да инвестират и да поддържат задоволително ниво на обществени услуги, налагат много бързо коригиране на структурните недостатъци на Икономическия и паричен съюз (ИПС) преди настъпването на следваща криза;
2. поради това призовава за качествен скок във връзка с подобряването на ИПС с акцент върху засилването на устойчивостта към икономическите и социалните сътресения и подкрепата за сближаването на икономиките, като се отчита ролята на местните и регионалните власти. Би било целесъобразно да се обмислят бъдещите стъпки на ИПС на няколко етапа до 2025 г., като се определят мерките, които могат да бъдат осъществени незабавно въз основа на съществуващите Договори, и тези, които изискват промяна на Договорите, като се започне от транспонирането на данъчната спогодба в първичното законодателство;
3. приветства факта, че Документът за размисъл определя ИПС като една от приоритетните теми за съживяване на гражданския дебат относно бъдещето на Европа⁽¹⁾. Макар че 73 % от гражданите на еврозоната и 60 % от тези на ЕС подкрепят ИПС⁽²⁾, тази подкрепа за общото наследство, в което се превърна еврото, върви ръка за ръка с ясно изразени искания за реформи в еврозоната⁽³⁾, за да може то да се превърне в силна и стабилна парична единица и да се създаде истинско демократично управление на икономическата и паричната политика. Затова КР счита, че реформата на ИПС следва да бъде една от приоритетните теми на демократичните конвенции, които биха могли да се свикат децентрализирано в регионите и общините на Европа от 2018 г. нататък, за да се привлечат за участие гражданите в процеса на реформиране на ЕС;
4. изразява обаче съжаление, че неотложната икономическа и финансова необходимост от справяне с първоначалните недостатъци на еврозоната не е отчетена в достатъчна степен в документа за размисъл. Всъщност настоящото възобновяване на икономическия растеж в ЕС се дължи на конюнктурната подкрепа, оказвана от паричната политика на Европейската централна банка (ЕЦБ), която позволи по-специално от 2008 г. насам лихвените плащания, извършвани от публичните органи, да се намалят с 1 000 млрд. евро, а редица държави членки да поддържат твърде ниски лихвени проценти. Публичните органи и финансовите участници в еврозоната трябва обаче да се подготвят за постепенно намаляване на паричната политика на подкрепа от страна на ЕЦБ и покачване на лихвените проценти в дългосрочен план. В същото време ЕС се намира в момент, в който стратегическият интерес на еврозоната се нуждае от утвърждаване с помощта на нагледна икономическа добавена стойност;

⁽¹⁾ Като последващо действие във връзка със своята резолюция, озаглавена „Бяла книга на Европейската комисия относно бъдещето на Европа — Размисли и сценарии за ЕС-27 до 2025 г.“, приета на 12 май 2017 г., КР започна консултация относно процеса за размисъл и ще представи заключенията от тази консултация в становище, което ще бъде прието в средата на 2018 г.

⁽²⁾ Вж. стр. 34 и 35 от последното издание на Стандартен Евробарометър 87 от пролетта на 2017 г.

⁽³⁾ Вж. еуропинион #2016/4: „A European Finance Minister with Budget Autonomy? Need for reforms of the Eurozone and their potential, given public opinion in Europe“ („Европейски финансов министър, разполагащ с финансова независимост? Необходимост от реформи на еврозоната и техният потенциал с оглед на общественото мнение в Европа“), Фондация Bertelsmann.

5. отбелязва освен това, че повечето конкретни предложения, отправени в документа за размисъл, се отнасят до вече предприети мерки във връзка със съюза на капиталовите пазари и банковия съюз, като например създаването на Европейска схема за застраховане на депозитите (ЕСЗД), за която следва да се очаква споразумение преди края на 2019 г. с цел прилагане през 2025 г. КР изразява съжаление, че, напротив, на въпросите, свързани с ИПС, е било отделено място чак в края на документа за размисъл и че са представени единствено варианти, а не конкретни предложения, с които Комисията да се ангажира. Следователно документът за размисъл внася ограничен брой нови елементи спрямо доклада на четиримата председатели (декември 2012 г.⁽⁴⁾) и този на петимата председатели (юни 2015 г.)⁽⁵⁾, както и редица резолюции на Европейския парламент, сред които резолюцията от 16 февруари 2017 г. относно бюджетен капацитет за еврозоната;

6. счита за приоритет укрепването на структурния растеж на всяка държава членка и насърчаването на създаването на условия за сближаване в рамките на еврозоната, така че тя да стане по-устойчива на сътресения вследствие на евентуални финансови кризи в бъдеще = Всъщност се налага изводът, че темповете на растеж на отделните държави членки като цяло се сближиха, но равнищата на доходите на глава от населението все още се различават значително. Впрочем ЕС страда от липса на конкурентоспособност в редица икономически сектори, липса на вътрешно търсене и ниски публични и частни инвестиции. В същото време буди тревога констатацията, че в крайна сметка реалната икономика изглежда не се възползва в голяма степен от паричната политика, тъй като производственият капитал е в застой, докато стойностите на финансовите и недвижимите активи се увеличават несъразмерно;

7. затова подкрепя стратегия за сближаване, която в допълнение към вече съществуващите европейски политики за укрепване на икономическото, социалното и териториалното сближаване, да се основава на следните предложения:

7.1. създаване на фискален капацитет на еврозоната, в това число компонент относно подготовката за присъединяването към еврозоната, за предприемането на стимулиращи мерки за макроикономическо и социално сближаване и устойчивост в контекста на глобализацията. В този контекст КР извежда на преден план необходимостта да се обърне по-голямо внимание на ролята на местните и регионалните власти в областта на данъчното облагане и във връзка с това отбелязва, че много от тях вече разполагат с фискални правомощия. Поради това е целесъобразно предложенията на равнището на ЕС да зачитат тези правомощия;

7.2. преобразуване на част от Европейския механизъм за стабилност (ЕМС) в непаричен интегриран европейски инструмент, за който да отговарят европейските институции и който да разполага с ясно определен мандат и с капацитет за отпускане и вземане на заеми в размер на 100—200 млрд. евро, и да позволява предприемането на краткосрочни и средносрочни интервенции в случай на неочаквана финансова криза и асиметрични сътресения;

7.3. установяване на кодекс за сближаване, допълнен от система от стимули за структурни реформи, чийто периметър следва да се определя в зависимост от тяхната европейска добавена стойност, и да позволява по-специално да се включат данъчното сближаване, мерките за активизиране на пазара на труда с помощта на обучение, цифровизацията и консолидираното социално сближаване, като се отчитат по-конкретно предизвикателствата, свързани с демографските промени. Във връзка с това КР привлича вниманието върху факта, че техническата помощ вече може да бъде подкрепяна посредством Програмата за подкрепа на структурните реформи (ППСР);

8. във връзка с това отправя отново призива си:

- за изключване от счетоводния механизъм на ПСР на националното, регионалното или местното съфинансиране, реализирано в рамките на европейските структурни и инвестиционни фондове, какъвто вече е случаят при вноските в Европейския фонд за стратегически инвестиции;
- за определяне на типология на равнището на ЕС за качеството на публичните инвестиции в отчетите на публичните разходи в зависимост от дългосрочния им ефект;
- за преразглеждане на методологията за изчисляване на „структурния дефицит“, с цел да се вземат предвид характеристиките, присъщи на националните икономики, и структурните различия в публичните разходи;
- за включване на показател за дела на инвестициите в таблицата с макроикономически показатели.

9. призовава за истинско демократично участие на Европейския парламент и за консултация с КР и социалните партньори преди приемането на специфичните за всяка държава препоръки в рамките на европейския семестър, по-специално за да се гарантира, че специфичните за всяка държава препоръки са в съответствие с принципа на субсидиарност и не са отправени въз основа на възможни макроикономически дисбаланси, основани само на националните данни, без отчитане на тяхната уместност в регионален и/или местен план.

⁽⁴⁾ www2.consilium.europa.eu/media/26303/132585.pdf.

⁽⁵⁾ <http://www.consilium.europa.eu/bg/policies/emu-report-2015/>.

10. призовава за укрепване на демократичното функциониране на еврозоната въз основа на засилената роля на Европейския и националните парламенти, по-специално по отношение на контрола на ЕМС и бъдещето му разширяване под формата на европейски фонд. КР обаче отхвърля идеята за създаване на нови парламентарни структури, тъй като Европейският парламент вече представлява парламентът на еврозоната, доколкото съгласно Договорите еврото е общата валута на Европейския съюз. От друга страна, по-нататък и при необходимост, при преразглеждането на Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), биха могли да се създадат процедури за гласуване в рамките на Европейския парламент, аналогични на тези, предвидени в член 138 от ДФЕС по отношение на Съвета, за да се отчете фактът, че членовете на ЕП могат да бъдат избирани в държави, които не са членки на еврозоната;
11. подкрепя сливането на функциите на председателя на Еврогрупата и на комисаря по икономически и парични въпроси с цел представляване на общия интерес на еврозоната в рамките на Еврогрупата;
12. подкрепя необходимостта на Еврогрупата да се предоставят официални правила за функциониране, които насърчават нейната прозрачност;
13. подчертава, че в съответствие с пътната карта, определена от Европейския съвет през декември 2012 г., ИПС трябва да бъде допълнен с истински социален стълб с цел заетостта и хармонизираните във възходяща посока социални стандарти да бъдат издигнати като макроикономически приоритети ⁽⁶⁾;
14. предлага четирите ръководни принципа, предложени от Комисията за задълбочаването на ИПС, да се допълнят с пети принцип — принос за устойчивото развитие и изпълнението на целите на Парижката конференция по въпросите на климата;
15. изразява отново убеждението си, че сегашният размер на бюджета на ЕС, който представлява едва 1 % от БВП, е недостатъчен, за да окаже макроикономическо антициклично въздействие на равнището на ЕС. КР изтъква обаче, че въпреки сравнително скромния си размер (0,37 % от brutния национален доход (БНД) на ЕС) европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИ фондове) продължават да бъдат важен лост за стимулиране на местните инвестиции и за подпомагане на сближаването на икономиките на бъдещите 27 държави — членки на ЕС. По тази причина отправя искане политиката на сближаване за периода след 2020 г. да разполага с достатъчно средства, равняващи се поне на една трета от бъдещия бюджет на ЕС;
16. подчертава необходимостта от допълване на следващата финансова рамка на ЕС за периода след 2021 г. с нови видове собствени ресурси ⁽⁷⁾. Целта на настоящото предложение би трябвало да бъде подобряването на демократичното управление и разбираемостта на бюджета на ЕС, както и на ефективността на управлението на бюджета. Новите собствени ресурси биха могли, по-конкретно, да се основават на европейски данък за дружествата с обща консолидирана корпоративна данъчна основа (ОКООКД), както и на европейско данъчно облагане на печалбите и/или на оборота в сектора на цифровата икономика, данък върху финансовите трансакции и данък върху въглеродните емисии, насърчаващ ограничаването на емисиите на CO₂, за които Комисията следва да представи предложения до пролетта на 2018 г., като продължение на съобщението си от 21 септември 2017 г.;
17. се противопоставя на създаването на фискален капацитет за еврозоната под формата на бюджетен ред за еврозоната в рамките на бюджета на ЕС, докато таванът на собствените ресурси остава определен на 1,23 % от БНД на ЕС. Всъщност интегрирането на фискалния капацитет на еврозоната в бюджета на Европейския съюз би означавало увеличаването му най-много с под 30 млрд. евро годишно, което изглежда съвсем недостатъчно за изпълнение на функциите, които планира Комисията, а именно: 1) подкрепя на структурните реформи; 2) стабилизираща функция; 3) предпазен механизъм за подкрепа (backstop) за банковия съюз и 4) инструмент за предприемчивостна помощ за държавите членки, които не използват еврото. Освен това сценарият за интегрирането на фискалния капацитет в бюджета на Европейския съюз не би премахнал риска от ефект на изместване (crowding out) по отношение на финансирането на политики на Съюза, като например ЕСИ фондовете;
18. счита, че преди въвеждането на инструменти за конвергенция с оглед на присъединяването на държави членки към еврозоната ще бъдат необходими разяснения относно техния обхват по отношение на ЕСИ фондовете, и по-специално Кохезионния фонд ⁽⁸⁾;

⁽⁶⁾ Вж. становището на КР относно „Съобщение на Комисията „Укрепване на социалното измерение на ИПС“, COM(2013) 690, изготвено от Jean-Louis Destans (FR/ПЕС), прието на 31 януари 2014 г., ECOS-V-050. Освен това на 11 или 12 октомври 2017 г. КР ще приеме становище, изготвено от Mauro D'Attis (IT/ЕНП), относно „Предложение за междуйнституционална прокламация относно европейския стълб на социалните права и документ за размисъл относно социалното измерение на Европа“, SEDEC-VI/027.

⁽⁷⁾ Вж. параграф 35 от становището относно „Фискален капацитет и автоматични стабилизатори в Европейския паричен съюз“, изготвено от Carl Fredrik Graf (SE/ЕНП) и прието на 7 февруари 2017 г.

⁽⁸⁾ Вж. параграф 35 от становището относно „Фискален капацитет и автоматични стабилизатори в Европейския паричен съюз“, изготвено от Carl Fredrik Graf (SE/ЕНП) и прието на 7 февруари 2017 г.

19. отбелязва, че в документа за размисъл се споменава възможността за укрепване на връзката между структурните реформи и бюджета на ЕС или чрез специален фонд за насърчване на държавите членки да предприемат реформи, или обвързвайки отпускането на средства по структурните и инвестиционните фондове (изцяло или отчасти) с напредъка в изпълнението на конкретни реформи с цел засилване на сближаването. Провеждането на реформите ще бъде наблюдавано в рамките на европейския семестър. Във връзка с това КР припомня своето несъгласие с всяка форма на „обвързаност с макроикономически условия“, използваща ЕСИ фондовете като средство за възпиране или санкция. КР изразява безпокойство и от факта, че в процеса на европейския семестър на намаляването на националните публични дефицити се придава много по-голяма тежест като средство за ограничаване или намаляване на високото съотношение дълг/БВП, отколкото на мерките за повишаване на растежа. Накрая, КР изразява съжаление, че участието на местните и регионалните власти в управлението на европейския семестър е все още твърде незадоволително, независимо от факта, че над три четвърти от специфичните за всяка държава препоръки за 2017 г. са свързани с териториалните единици, а изпълнението им зависи от поднационалните равнища на управление;

20. счита, че споразумението на Съвета от февруари 2016 г. относно гъвкаво прилагане на ПСР следва да бъде потвърдено и в първичното право на ЕС. В този контекст КР припомня исканията си публичните инвестиции на местните и регионалните власти да не се отчитат в структурния дефицит за средносрочната бюджетна цел (СБЦ), определена в ПСР и фискалния пакт, и съфинансирането на ЕСИФ от държавите членки и местните и регионалните власти да не се включва в публичните структурни разходи. Всъщност този вид съфинансиране по дефиниция представлява инвестиции от общ европейски интерес и има доказан ефект на лоста за икономическия растеж ⁽⁹⁾;

21. подчертава, че за завършването на банковия съюз е важно да се разработи координиран подход на ЕС по отношение на необслужваните кредити ⁽¹⁰⁾, които в края на 2016 г. възлизат на близо 1 000 милиарда евро, което се равнява на около 6,7 % от БВП на ЕС и 5,1 % от общите банкови кредити, и по отношение на които се констатира много значителни различия в рамките на ЕС с проценти между 1 % и 46 %, в най-различни икономически сектори. Ето защо КР подкрепя одобрения от Съвета на 11 юли 2017 г. план за действие, който има за цел да разреши проблемите, свързани с необслужваните кредити в банковия сектор, чрез редица инициативи в областта на банковия надзор, реформа на рамките за несъстоятелност и събирането на дългове, развитието на вторични пазари за необслужваните кредити и реструктурирането на банковия сектор;

22. изразява съмнения относно предложението за създаване на секюритизирани финансови продукти, които биха могли да се емитират от търговска организация или институция, които да закупуват портфейл от суверенни облигации от еврозоната и да емитират собствени облигации, обезпечени от този портфейл (*sovereign bond-backed* — SBBS), съпоставими с американските съкровищни облигации. Разбира се, тези ценни книжа биха позволили да се прекъсне връзката между банките и държавата емитент и да се премахне „привилегированият“ статут на държавните облигации, като същевременно се избягват споделянето на дълга и моралният риск. В същото време техниката на секюритизацията позволява на банките да разпределят финансови рискове между нерегулирани финансови участници. От друга страна има опасност SBBS да увеличат лихвения диференциал между държавните облигации (спред) в период на икономически стрес.

Брюксел, 30 ноември 2017 г.

Председател
на Европейския комитет на регионите
Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽⁹⁾ Вж. параграфи 52 и 54 от становището относно „Преодоляване на недостига на инвестиции: как да се справим с предизвикателствата“ от 8 февруари 2017 г., изготвено от Markku Markkula (FI/ЕНП).

⁽¹⁰⁾ Необслужваните кредити са банкови заеми, при които се наблюдава забавено погасяване или които няма вероятност да бъдат погасени, без да се наложи продажба на обезпечението. Продължаващите високи нива на необслужвани кредити поражда проблем, тъй като представляват пречка за рентабилността на банките, поради свързаните с тях по-високи административни разходи и разходи за финансиране. Нуждите от финансиране изчерпват собствения капитал на банките и тези кредити представляват риск за жизнеспособността на банките с високи равнища на необслужвани кредити.

Становище на Европейския комитет на регионите — „Изпълнението на макрорегионалните стратегии“

(2018/C 164/03)

Докладчик: Raffaele Cattaneo (IT/ЕНП), регионален съветник и председател на Регионалния съвет на Ломбардия

Отправен документ: Доклад на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно изпълнението на макрорегионалните стратегии на ЕС –

COM(2016) 805 final

I. ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ**ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ**

1. подчертава, че макрорегионалните стратегии (МРС) представляват функционална и изконно европейска визия, и приветства първия по рода си общ доклад на Европейската комисия относно изпълнението на МРС на ЕС. Посочва, че за разработването на „глобален подход“ ЕС се нуждае от териториална визия ⁽¹⁾, която да надхвърля националните граници;
2. отбелязва, че въпреки краткото си съществуване ⁽²⁾, МРС се превърнаха в утвърден инструмент, основаващ се на местните условия и подход „отдолу-нагоре“, за по-ефективно използване на общия потенциал на макрорегионите чрез по-добро изпълнение и координиране на политическите решения на различни предизвикателства като икономическия растеж, иновациите, транспорта, енергетиката, околната среда и изменението на климата;
3. отбелязва, че МРС са съществен елемент в постигането на стратегическите цели на ЕС и компонент на структурата на ЕС за многостепенно управление, който е от решаващо значение. МРС играят важна роля за повишаване на динамиката на процесите на развитие също и в по-слабо развитите региони. Те играят ключова роля и в държавите в преход, присъединяващите се държави и държавите извън ЕС, като например съседните на Съюза страни;
4. подчертава значението на макрорегионалните стратегии за подкрепата на мерки за борба с изменението на климата в уязвими региони. Тези стратегии могат да се прилагат ефективно за борба с наводнения или пожари в гранични зони;
5. счита, че МРС и други инструменти на ЕС за трансгранично и транснационално сътрудничество, като например ЕГТС и други структури за териториално сътрудничество като работните общности и програмите Interreg, са основни градивни елементи на бъдещия ЕС;
6. подкрепя категорично идеята за общ доклад за изпълнението на четирите МРС и очаква с нетърпение докладите за изпълнението, които ще бъдат изготвени от Европейската комисия в края на 2018 г.;
7. подчертава потенциалната роля на МРС за интегрираното развитие отвъд границите на ЕС и по-специално с оглед на оттеглянето на Обединеното кралство от ЕС; затова предлага да се проучи по какъв начин МРС биха могли да допринесат за изграждането на бъдещите отношения между Обединеното кралство и ЕС, и изисква силен ангажимент на местните и регионални власти в бъдещата дискусия по този въпрос от двете страни;

⁽¹⁾ Становище на КР относно „Какво е бъдещето на териториалната визия за периода до 2050 г.“ (COR-2015-04285)

⁽²⁾ Първата МРС (стратегията на ЕС за региона на Балтийско море (EUSBSR) стартира през 2009 г.

8. препраща към предходни становища на КР по темата, в които се отправят конкретни бележки по всяка макрорегионална стратегия⁽³⁾ и въз основа на тези наблюдения формулира общи бележки в настоящото становище, които се отнасят до всички макрорегионални стратегии. Вниманието се насочва към значението на по-голямата ефективност и приоритизирането на резултатите, както и към по-практически акцент върху изпълнението на МРС;

9. подчертава, че предимството на МРС е, че действащите лица на национално, регионално и местно равнище се обединяват в обща рамка, за да изготвят всеобхватна стратегия и процедури за съвместно планиране, които допринасят за постигането на залегналата в Договора за ЕС цел за икономическо, социално и териториално сближаване, и отговарят ефективно на потребностите на местно равнище. Освен това макрорегионалните стратегии спомагат за ангажирането на гражданите в европейския проект и за преодоляване на разминаването между изготвянето на политиките на равнището на ЕС и на местно равнище;

10. посочва обаче, че МРС се намират в критична фаза, в която техният потенциал намира все по-голямо признание, но практическото им изпълнение се нуждае от допълнително усъвършенстване, за да се извлекат всички ползи от тях. Представяйки местната и регионалната гледна точка относно МРС, настоящото становище има по-широка стратегическа цел в контекста на текущата подготовка за следващия програмен период и бъдещето на Европа в по-широк смисъл;

11. подкрепя зараждащите се инициативи за създаване на нови МРС. При все това би трябвало да се възприеме по-систематичен подход, в който функционалните потребности да се открояват в процес „отдолу-нагоре“. Съществуващите и утвърдените структури за териториално сътрудничество би трябвало да покажат дали МРС биха могли да донесат добавена стойност и да предоставят нови възможности за подобряване на съществуващите структури за териториално сътрудничество;

12. също така би трябвало да се отбележи, че съществуващите МРС дават възможност за партньорства между много страни от ЕС. Необходимо е също да се предостави възможност за създаването на МРС, които обединяват по-малко страни, но повече региони, които могат да намерят в този териториален подход подходящия и ефективен инструмент за разрешаване на общи проблеми, като бъде отделено специално внимание на регионите с неблагоприятни природни условия, островните и най-отдалечените региони;

13. смята, че гражданското общество и оправомощените заинтересовани страни на местно равнище, регионите и градовете могат да спомогнат значително за консолидирането на европейската идея и за постигането на подходящ лостов ефект; затова от съществено значение е ключовите изпълнители на макрорегионалните стратегии и гражданското общество да бъдат включени в очертаването на стратегически програми. Това участие ще ни позволи да подобрим прилагането на субсидиарността в Европа, не само в отношенията между създателите на политиките и институциите, но и в отношенията с икономическите и социалните действащи лица на местно и регионално равнище;

II. КОНТЕКСТ И ФИНАНСИРАНЕ

14. отбелязва, че МРС са по същество политически инструмент за координиране на изпълнението на широк набор от политики. Техният обхват е много по-широк от целта за европейско териториално сътрудничество: от една страна редица различни области на политика допринасят за изпълнението на МРС, а от друга — по-доброто координиране посредством МРС би било от полза за всички политики на ЕС;

15. отбелязва, че целите на МРС трябва да бъдат включени в цялостната стратегия на ЕС след 2020 г. по съгласуван начин и да се създаде съгласувана рамка за всички програми, така че МРС да се вземат предвид при стратегическото планиране на всички политики, които оказват въздействие върху регионалното развитие. Това се отнася до политиките във всички форми и на всички равнища, включително политиките със споделено управление, а също и тези, управлявани пряко от Европейската комисия, както и националните регионални политики;

16. изразява съжаление, че добавената стойност на МРС понастоящем не е отразена в достатъчна степен в секторните политики и програмите за тяхното финансиране. Това води до практически затруднения в случаите, когато проектите трябва да отговарят на стратегическите изисквания на МРС и на секторните политики, осигуряващи финансирането, които могат да се различават значително. В резултат от това проектите в рамките на МРС се нуждаят от повече време за подготовка и поради това са по-слабо конкурентоспособни от „стандартните“ проекти на секторните политики;

⁽³⁾ Становище относно „Стратегия за региона на река Дунав“, CdR 86/2011 fin; становище относно „Преразгледана стратегия на ЕС за региона на Балтийско море“ CdR 1272/2012 fin; становище относно „Добавена стойност на макрорегионалните стратегии“, CdR 5074/2013 fin; становище относно „Стратегия на ЕС за региона на Адриатическо и Йонийско море“, CdR 23/2014 fin; становище относно „Макрорегионална стратегия на Европейския съюз за Алпийското пространство“, CdR 2994/2014 fin.

17. счита, че за да се гарантира достъп до финансови ресурси в програмния период след 2020 г., всички политики на ЕС (включително политиката на сближаване) би трябвало да предвиждат специфични правила за прилагане за проекти, допринасящи за МРС, което би улеснило достъпа до финансиране и би намалило административните изисквания. Трябва да се предприемат неотложни мерки за опростяване на изпълнението на програмите на ЕС;

18. призовава за засилване на връзките между МРС и източниците на финансиране от ЕС на етапите на планиране и изпълнение на секторните политики. Трябва да се избягва дублиране на процедурите и докладването. По принцип средствата трябва да следват политиките, а не обратното. За съжаление в момента е налице обратният случай, тъй като МРС са принудени да търсят подкрепа от програмите за финансиране;

19. насърчава държавите членки в бъдеще да започнат дискусии относно начина, по който макрорегионалните стратегии, при спазване на основополагащите принципи на макрорегионалните стратегии, да бъдат интегрирани в многогодишната финансова рамка на ЕС за периода след 2020 г. Що се отнася до следващото поколение програми за финансиране, Комисията следва да предвиди подходящо финансиране за онези транснационални програми, които съответстват на МРС, и да разработи механизъм, който да дава приоритет на допустимите проекти, които са определени за стратегически от дадена МРС, като допълнение към финансирането на проектите по други инструменти на ЕС за трансгранично и транснационално сътрудничество;

20. приканва координаторите на МРС да изготвят във възможно най-кратък срок стратегически документи за това по какъв начин различните политики би трябвало да допринасят за изпълнението на МРС. С оглед на подготовката на законодателни актове за програмния период след 2020 г. подобни стратегически документи би трябвало да насърчават създателите на политиките на ЕС да адаптират законодателството към нуждите на МРС. Освен това стратегическите документи ще бъдат интегрирани директно на етапа на програмиране и ще послужат като основа за очертаване на оперативните програми;

21. призовава Европейската комисия в сътрудничество с програма Interact, тематичните и националните координатори на МРС и заинтересованите страни в настоящите и бъдещите МРС да подкрепя този процес, като организира и финансира специализирани семинари за изготвянето на такива стратегически документи. Призовава Европейската комисия в сътрудничество с програма Interact да насърчава обмена на опит между четирите МРС както по отношение на тематичните приоритети на стратегиите, така и по отношение на общите аспекти на тяхното изпълнение. Подготовката на нови МРС следва да бъде подкрепена и в методологичен аспект;

22. отбелязва, че Европейската комисия следва да поеме по-голяма и по-проактивна роля в процеса на координиране и насърчаване на сътрудничеството на макрорегионалните стратегии (МРС). В подкрепата на изпълнението на стратегическите цели на макрорегионалните стратегии освен ГД „Регионална и селищна политика“ следва да бъдат включени по-активно и други генерални дирекции на ЕК. Следва да се изгради по-добра връзка между МРС и всички политики и инструменти на ЕК, за да се гарантира по-голям принос в изпълнението на общите цели на ЕС;

23. призовава да се даде възможност за включване на стимули, например икономически, за регионите и държавите членки с цел улесняване на нови методи за прилагане на европейските политики и законодателство в контекста на макрорегионалните стратегии, с подкрепата на Европейската комисия. Такива нови методи биха могли да включват, например експериментирането на евентуални бъдещи европейски стандарти или политики или улесняването на прилагането на вече приетите европейски законодателни актове и политики (евентуално по-бързо постигане на определени цели, например в областта на климата, енергетиката, транспорта и др. или надхвърляне на определените в европейското законодателство цели в качествено и количествено отношение, определяне на по-амбициозни цели). Този механизъм за подкрепа може да бъде изграден с доброволното включване на макрорегионални партньори и Европейската комисия в „програмно споразумение“, в което да се определят условията, желаните резултати и крайните цели, които трябва да бъдат постигнати, и да се предоставят стимули за поемането на ангажимент за по-бързо изпълнение;

МРС и политиката на сближаване

24. подчертава, че политиката на сближаване е не само политиката на ЕС за регионално развитие, която има за цел да намали различията, но и е нейният най-важен инвестиционен инструмент. Необходима е по-ясна и пряка връзка между МРС и мерките на политиката на сближаване, с цел МРС да могат да се възползват от интегриран и специфичен подход в рамките на оперативните програми;

25. отбелязва, че политиката на сближаване оказва ключова подкрепа на МРС. От една страна, тя осигурява съществена финансова подкрепа за проекти, допринасящи за изпълнението на МРС. От друга страна, тя може да обезпечи ежедневното функциониране на МРС чрез осигуряване на техническа помощ за техните механизми за управление;

26. отбелязва, че политиката на сближаване работи със средства, отпускани на национално равнище, и следователно се съсредоточава основно върху национални приоритети. На практика това означава, че дори ако една държава/регион реши да подкрепи проекти в рамките на МРС, няма гаранция, че другата държава/регион също ще направи необходимото, за да подпомогне тяхното изпълнение. За съжаление в такива случаи намаляват както ефективността на проекта, така и добавената стойност на МРС. Държавите членки следва да включат МРС в процеса на програмиране на политиката на сближаване;

27. затова подкрепя бъдещо по-нататъшно укрепване на европейското териториално сътрудничество в рамките на политиката на сближаване, като същевременно се засили транснационалното измерение на основните оперативни програми — които представляват около 95 % от политиката на сближаване — и те се съгласуват с МРС. Следва да се подобрят и синергиите между програмите, основани на ЕСИФ, и пряко управляваните секторни програми като „Хоризонт 2020“, „Еразъм+“ и Механизма за свързване на Европа (МСЕ). Съответните оперативни програми следва недвусмислено да отчитат МРС, прилагани за съответната територия; налява се всички вътрешни и външни сухопътни граници на ЕС, както и морските граници (региони на максимално отстояние от 150 км или, в случая на най-отдалечените и островни региони, на отстояние повече от 150 км), да могат да ползват подкрепа от и да участват в програмите за трансгранично и макрорегионално сътрудничество;

28. отново отправя искането си, изразено в неотдавнашното становище относно *„Междудличностни и малки по мащаб проекти в програмите за трансгранично сътрудничество“*, достъпът до финансиране по линия на политиката на сближаване да бъде облекчен за малките проекти. Опитът показва, че някои малки по мащаб транснационални проекти са съвместими с целите на МРС. Въпреки това повечето от програмите на ЕС за финансиране не са разработени така, че да подкрепят малки проекти: много местни общности и организации на гражданското общество не могат да участват, тъй като не разполагат с необходимия финансов и административен капацитет. С оглед на това се препоръчва да се разработят лесно достъпни и лесни за управление инструменти за финансиране, включително модели за предварително финансиране и подготовка на проекти за по-малките проекти;

29. подчертава, че програмите за европейско териториално сътрудничество (ЕТС) имат решаваща роля за подкрепата за МРС. При все това ЕТС представлява само малка част от цялостното финансиране и следователно е важно по-скоро в качествен, отколкото в количествен план. Основната цел на програмите за ЕТС би трябвало да бъде подкрепа на трансграничното, транснационалното и междурегионалното сътрудничество, както и на пилотни и иновационни програми, и предоставяне на техническа помощ за финансиране на изпълнението на МРС. Конкуренцията за едни и същи фондове между проекти по ЕТС и МРС е контрапродуктивна и следва да се избягва;

30. изтъква ролята на ЕГТС в изпълнението на макрорегионалните стратегии и други транснационални и трансгранични инициативи, като работните общности. Въпреки това ЕГТС все още не са достигнали пълния си потенциал поради недостатъчното прилагане на съответното законодателство в някои държави членки, липсата на познаване на възможностите, предоставяни от този инструмент, и други неотстранени административни пречки;

Ново тълкуване на принципа на „трите „без“

31. отбелязва, че основен принцип на МРС са „трите „без“: „без“ нови средства от ЕС, „без“ допълнителни формални структури на ЕС и „без“ ново законодателство на ЕС. На практика обаче този принцип доведе до известно объркване. Така например във всички МРС бяха създадени нови структури, като платформи и мрежи за сътрудничество, но те не могат да бъдат класифицирани като формални структури на ЕС. Изпълнението на МРС разчита до голяма степен на финансиране от ЕС, но технически погледнато, става въпрос за финансиране, което не е ново, а се използва по различен начин. Освен това, въпреки че МРС не бива да водят до създаване на ново законодателство, следва да може да се предлага или изменя законодателство на всички равнища, ако това ще подобри изпълнението на МРС;

32. настоява „трите „без“ да бъдат заменени с „три „за“, за да се подобри използването на съществуващите законодателство, институции и финансиране. Следва да се възприеме практически подход, при който да се предприемат необходимите мерки за подобряване на функционирането на МРС, вместо акцентът да се поставя върху объркващи принципи като „трите „без“. КР се обявява „за“ по-добри синергии с инструментите за финансиране, „за“ по-добро интегриране на съществуващите структури в МРС и „за“ по-добро прилагане на съществуващите правила;

Управление

33. констатира, че на настоящия етап управлението на МРС трябва да бъде укрепено, а за тази цел трябва се укрепят и местното и регионалното равнище. Управлението не може да бъде поверено единствено на националните правителства, тъй като това противоречи на идеята за МРС;

34. счита, че изпълнението на МРС изисква специфичен подход на управление, основаващ се на сътрудничество и координация, и подчертава, че за тази цел е необходимо да се подобри административният капацитет въз основа на повишена ангажираност и по-добро сътрудничество. Този специфичен подход на управление следва да се интегрира в съществуващите управленски структури по съгласуван начин с цел избягване на дублиране на усилия и постигане на рационализиран подход. Усилията за координация в никакъв случай не бива да водят до прикрита централизация;

35. подчертава, че за да се подобри административният капацитет, е необходима ангажираност от страна на европейските, националните и регионалните политици и администрации, и изразява съжаление, че в много случаи МРС все още страдат от липса на ангажираност. Това може да се подобри чрез повишаване на осведомеността относно решаващата роля на местните и регионалните власти;

36. осъзнава, че процедурите за разработване и изпълнение на МРС и свързаните с тях проекти първоначално могат да изглеждат трудни и сложни, тъй като става въпрос за различни административни култури и традиции, които се опитват да изградят обща стратегия за развитие. МРС изискват значителни човешки ресурси и време в началните етапи на създаване на нови процедури и административни структури. Необходимо е да се установи нов (по-отворен и стратегически) административен дух, както и да се усвоят нови подходи, правни ситуации и езици;

37. отбелязва, че непрекъснати диалог, ефективните структури за сътрудничество и силните партньорства са от съществено значение за изграждането на чувство на ангажираност в процеса на изпълнение на МРС. Съвместното управление е най-подходящият метод за изпълнение в контекст на многостепенно управление. В това отношение е важно да се изяснят отговорностите и компетентността на всички отделни участници;

38. смята, че институциите на ЕС би трябвало да се споразумеят относно обща европейска визия и стратегия за развитие, водени от потребностите на национално, регионално и местно равнище. МРС се основават на концепцията за „функционални региони“ и следователно са най-подходящи за изпълнението на стратегия на ЕС за развитие и постигането на нейните цели чрез действия, които да отговарят на специфичните нужди и изисквания на дадена територия (географска област), и чрез ефективното прилагане на принципа на партньорство;

39. отново заявява, че ефективното партньорство означава участие на всички заинтересовани страни в процесите на стратегическо планиране и на вземане на решения. Очевидно това може да стане само при познаване на потребностите на местно и регионално равнище, които следва да бъдат анализирани на фона на контекста на ЕС и интегрирани в цялостната МРС. Аналогично, изпълнението на МРС може да бъде успешно само ако на регионалните и местните действащи лица, както и на гражданското общество, се предоставят гъвкавостта, доверието и финансовите стимули, от които се нуждаят, за да осъществяват цели от общ европейски интерес, съобразени с потребностите на местно и регионално равнище;

40. предлага националната координация с всички други политически, институционални и административни равнища да се основава на солиден мандат и специален бюджет за дейности за координация. Координацията би могла също така да включва създаването на мрежа от взаимосвързани национални координационни платформи за всяка МРС, за да се осигури приобщаващо изпълнение във всяка участваща държава и съгласуваност между различните стратегии за изпълнение на участващите държави и региони;

41. подчертава, че с цел да се подобри управлението, МРС се нуждаят от подкрепа от страна на Европейската комисия, която следва активно да подкрепя координацията на национално равнище и тематичната координация и да работи за укрепване на връзката между политиките на ЕС и изпълнението на МРС, обръщайки специално внимание на регионалното и местното измерение. ЕК би трябвало да организира редовно периодични срещи и семинари, които да предоставят на изпълнителите и ключовите заинтересовани страни по-добър общ поглед върху целите на ЕС и да позволят обмен на най-добри практики между съществуващите МРС;

42. счита, че ЕК би трябвало значително да подобри вътрешната си координация между отделните генерални дирекции и да разгледа съществуващите припокривания на равнището на политиките на ЕС. Следващият доклад на Комисията относно изпълнението на МРС на ЕС би трябвало да постави още по-силен акцент върху добри практики, които биха могли да бъдат възприети от други стратегии;

43. смята, че в бъдещите доклади на ЕК би трябвало да се предоставят и фактологични данни за финансовите средства за МРС, включително броя на подпомаганите проекти. Накрая, ЕК би трябвало също така да положи повече усилия във връзка с предложенията за хармонизиране на терминологията, използвана за описание на ролите и процедурите в МРС;

Мониторинг, оценка и комуникации

44. подчертава необходимостта от наблюдение и оценка на начина, по който се изпълняват МРС, за да се оцени ефективността им и да се улесни усвояването на политиките. Целта, предназначението и очакванията във връзка с докладването обаче трябва да бъдат ясни. Докладването без ясна цел и предназначение е ненужна бюрокрация;

45. смята, че докладите за изпълнението на МРС следва да се използват за оценка на съгласуваността и целесъобразността на европейските и националните политики за изпълнението на МРС и за отправяне на сигнал към европейските и националните политици във връзка с аспектите, които се нуждаят от промяна. Когато се внася предложение за ново законодателство, следва да се извърши оценка на териториалното въздействие, за да се определят потенциалните последици за МРС. Докладите би трябвало да помогнат също на изпълнителите на МРС да разберат постигнатия напредък, да подобрят вътрешните процедури и да се адаптират към новите развития;

46. подчертава, че териториалното сътрудничество е донякъде рисковано и не е лесно да бъдат направени подробни предвиждания. Следователно мониторингът и оценката би трябвало да се съсредоточат по-скоро върху резултатите и процесите на сътрудничество, отколкото върху числата. Пропуски и грешки могат и ще възникнат и те не бива незабавно да водят до финансови корекции или до прекратяване на мерките, тъй като това би могло да попречи на иновативни, но рискови проекти;

47. изразява съгласие с виждането на ЕК, че МРС следва да включват силна комуникационна стратегия, и смята, че предвид настоящата ситуация в ЕС е необходимо да се разяснява добавената стойност на действията на ЕС. МРС правят целите на европейската политика по-видими и по-разбираеми за гражданите по места. По този начин те предлагат отговор на актуалните политически развития в Европа и биха могли да дадат съществен принос за бъдещата дискусия относно ЕС-27, която ЕК стартира неотдавна със своята Бяла книга за бъдещето на Европа;

Бележки по отделните стратегии

Стратегия на ЕС за региона на Балтийско море (EUSBSR)

48. изразява съгласие с оценката на ЕК относно изпълнението и предизвикателствата на EUSBSR и би искал да отбележи, че през 2016 г. беше създадена Мрежа на управляващите органи на Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) за стратегията на ЕС за региона на Балтийско море. Целта на мрежата е да намери начини за предоставяне на по-ефективна финансова подкрепа за изпълнението на EUSBSR. Подобни мрежи бяха създадени и за други фондове. Това е пример за най-добра практика, която може да бъде приложена в други МРС. Друга най-добра практика е участието на регионални мрежи и мрежи на градове в EUSBSR;

49. отбелязва, че Механизмът за първоначален капитал по стратегията за региона на Балтийско море се оказа ефективен инструмент за създаване на партньорства и подготвяне на проекти за сътрудничество, които търсят финансиране по програмата BSR Interreg или други програми за финансиране. Тъй като EUSBSR е първата МРС, тя може да предложи редица най-добри практики на останалите МРС;

Стратегия на ЕС за региона на река Дунав (EUSDR)

50. изразява съгласие с оценката на ЕК относно изпълнението и предизвикателствата на EUSDR. Един от най-видимите резултати от EUSDR беше създаването на Програма за транснационално сътрудничество „Дунав“ по линия на Interreg, която съответства точно на географския обхват на стратегията за региона на р. Дунав. Посредством EUSDR бяха разработени редица проекти и много от тях бяха одобрени по линия на Програма за транснационално сътрудничество „Дунав“ или други източници на финансиране. Освен това през 2014 г. четиринадесетте държави създадоха съвместно нов орган — Службата за контакти за стратегията за региона на река Дунав (DPS) — с цел да се улесни изпълнението на EUSDR и да бъдат включени всички настоящи и потенциални участници. И двете инициативи отбелязват много добър напредък и би трябвало да продължат да получават подкрепа;

51. приветства факта, че EUSDR предоставя новаторска платформа за регионалната политика и политиките за разширяване и за съседство, и че насърчава участието на поднационалните равнища на управление и гражданското общество, включително социалните партньори;

Стратегия на ЕС за района на Адриатическо и Йонийско море (EUSAIR)

52. отбелязва, че бежанската и миграционната ситуация има огромно въздействие върху държавите от района на Адриатическо и Йонийско море. Вторият форум на EUSAIR, който се проведе в Янина (Гърция) на 11 и 12 май 2017 г., постави акцента върху въпроса как EUSAIR може да спомогне за укрепването на устойчивостта на държавите от района на Адриатическо и Йонийско море за справяне с кризата. В приетата на този форум резолюция участващите държави се призовават да създадат платформа за сътрудничество, чрез която държавите в региона биха могли да подобрят координацията на своите действия в отговор на кризата и да се учат едни от други;

53. приветства положените усилия за насърчаване на сътрудничеството между ЕСИ фондовете и Инструмента за предприемаческа помощ (ИПП). Това означава, че ЕСИ фондовете, ИПП и съответните други национални и регионални потоци на финансиране следва да допринасят за постигането на целите на EUSAIR. Във връзка с това могат да бъдат проучени и други синергии с EUSDR и с регионални международни организации. За съжаление различната терминология, използвана за описание на процедурите за усвояване на средства от различните програми за финансиране, възпрепятства оползотворяването на синергии;

54. отчита добавената стойност на стратегията за съществуващото междуправителствено и многостранно сътрудничество в зоната на EUSAIR;

55. счита, че следва да се преодолее несъответствието между политическите декларации и средствата, предоставяни на разположение за изпълнението. Целите на стратегията могат да бъдат постигнати само ако тя получава финансови средства и необходимите инструменти за управление;

Стратегия на ЕС за региона на Алпите (EUSALP)

56. отбелязва, че изпълнението на EUSALP започна през първата половина на 2016 г. Все още е твърде рано да се правят заключения, но EUSALP със сигурност стартира много успешно. Положителен е фактът, че повечето от седемте държави в рамките на EUSALP участват основно чрез своето регионално равнище. Националното/федералното равнище участва в Изпълнителния съвет, но изпълнението на стратегията се осъществява основно на регионално равнище. Постигането на ангажираност на национално/федерално равнище би могло да бъде основен фактор за предоставянето на по-силен стимул на стратегията в близко бъдеще. Това участие на местно и регионално равнище със сигурност ще спомогне за изграждането на ангажираност и ще доведе до приобщаващо и ползотворно изпълнение на стратегията в близко бъдеще;

57. счита, че алпийската стратегия може да допринесе за прилагането на устойчив модел на развитие, подкрепен от европейските макрорегиони. В Европа населението и богатството са съсредоточени най-вече в градските и метрополните райони, но за да се поддържа устойчивото развитие на градовете, е необходимо да се опазват заобикалящите ги селски и алпийски райони. Опазването на природните активи дава възможност на гражданите да се ползват от оазиси на благополучие, да се снабдяват със здравословни и висококачествени храни и да опазват биологичното разнообразие. Взаимосвързаността между метрополните райони, които са двигатели на производителността и катализатори на творческия потенциал и иновациите, и селските и планинските райони трябва да бъде ключовият елемент за развитието на стратегически синергии и съвместни комуникационни кампании, насочени към гражданите;

58. отбелязва обаче, че като се имат предвид дългата история на сътрудничество в региона и проспериращата икономика, участниците в EUSALP биха могли да проявят още по-голяма амбиция и да надхвърлят установеното сътрудничество в рамките на Interreg, като по този начин послужат за пример за други макрорегиони. Би могла да се обмисли възможността за създаване на постоянна координационна структура за изпълнение на стратегията, която да подпомага ефективно системата на управление;

59. отбелязва и приветства общия документ за позиция на баварското председателство и другите участващи региони за включване на стратегиите в регулаторната рамка на предстоящата многогодишна финансова рамка;

Оттегляне на Обединеното кралство от ЕС

60. счита, че основните изисквания на макрорегионалните стратегии осигуряват солидна и реалистична основа, върху която децентрализираните администрации, местните и регионалните власти и техните общности в Обединеното кралство могат да изградят бъдещото си сътрудничество със своите партньори от ЕС, и призовава преговарящите от двете страни да включат тази тема в дневния ред на преговорите по споразумението за оттегляне на Обединеното кралство от ЕС.

Брюксел, 30 ноември 2017 г.

Председател
на Европейския комитет на регионите
Karl-Heinz LAMBERTZ

Становище на Европейския комитет на регионите — Доклад за гражданството на ЕС, 2017 г.

(2018/C 164/04)

Докладчик: Guillermo Martínez Suárez (ПЕС/ЕС), министър в Правителството на автономна област Астурия

Отправен документ: Доклад на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите

Укрепване на правата на гражданите в Съюз на демократична промяна

Доклад за гражданството на ЕС, 2017 г.

COM(2017) 30 final/2

ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

Въведение и контекст

1. отбелязва, че в настоящия период на несигурност, в който се намира Съюзът, укрепването на съзнанието за принадлежност, участие и по-голямо сближаване на гражданите към проекта за интеграция, разработван през последните шестдесет години, е от жизненоважно значение. Европейският модел продължава да доказва своята привлекателност, но напредъкът по отношение на овластяването на гражданите във всички области (политическа, социална, икономическа и културна) трябва да бъде един от начините за придаване на нов устрем на процеса. В този контекст европейското гражданство, създадено преди 25 години с Договора от Маастрихт и замислено като общ статут за европейските граждани, може да представлява подходящ инструмент за постигането на тези цели;
2. настоява за укрепване на правата на гражданите в контекста на процеса на глобализация, който създава възможности, но и предизвикателства за нашите граждани. Във връзка с това приветства започнатото неотдавна по инициатива на Комисията обсъждане с цел извличане на ползи от процеса на глобализация, като се гарантират защитата и овластяването на гражданите на Европа чрез развитието на силни социални политики и се помогне за постигането на по-голяма степен на сближаване на стандарта на живот, както и необходимата подкрепа за образованието и обучението през целия живот, със специално участие на частния сектор, и обръща специално внимание на ролята на европейските структурни и инвестиционни фондове за прилагането на такива мерки по отношение на уязвимите региони;
3. подчертава, че е необходимо да се гарантира зачитането на принципа на правовата държава както на местно, така и на регионално равнище, защото гражданите възприемат този принцип именно на тези равнища, тъй като — както Комитетът⁽¹⁾ вече посочи — в контактите си с гражданите, в цялото им многообразие, близо 100 000-те органа на местната и регионалната власт в рамките на Съюза, носят голяма част от отговорността за прилагането на основните права и свободи;
4. заявява отново, в съответствие с предходните си становища относно предишните доклади за гражданството, че не бива да се подценява присъщото на гражданството социално измерение, както и специфичните отговорности на регионалните и местните власти в тази област. Във връзка с това Комитетът приветства ангажмента, изразен от институциите, за оказване на помощ за постигането на по-голяма степен на сближаване на стандарта на живот и подчертава, че принципът на субсидиарност трябва се съблюдава в „европейския стълб на социалните права“, и обръща внимание върху въздействието на предложената Глава III от този стълб — относно социалната защита и приобщаване — върху правомощията на местните и регионалните власти, предвид факта, че в нея се съдържат, наред с друго, мерки за защита на децата, определяне на минимален доход, приобщаване на хората с увреждания, достъп до жилищно настаняване и основни услуги, и др.⁽²⁾ Той подчертава, че всяко укрепване на тези права — както се предлага в документа — трябва да бъде съпътствано от териториална оценка на въздействието и от анализ на съответствието с принципите на субсидиарност и пропорционалност, които да гарантират зачитането на правомощията на местните и регионалните власти;

⁽¹⁾ Комитет на регионите, RESOL-VI/020, „Резолюция относно принципите на правовата държава в ЕС от местна до местна и регионална гледна точка“, 122-ра пленарна сесия, 22 и 23 март 2017 г.

⁽²⁾ Европейска комисия, Предложение за междуинституционална прокламация относно европейския стълб на социалните права, Брюксел, 26.4.2017 г., COM(2017) 251 final. Вж. също https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights_bg (консултиран на 15.5.2017 г.).

5. изразява дълбока загриженост във връзка с последиците, които могат да възникнат от излизането на Обединеното кралство от ЕС от гледна точка на гражданството, и счита, че е абсолютно необходимо да се гарантират — с необходимата яснота и пълно спазване на правната сигурност — правата на европейските граждани и членовете на техните семейства, които пребивават в Обединеното кралство, както и на гражданите на Обединеното кралство, които живеят в други държави — членки на Европейския съюз, въз основа на принципа на реципрочност. Този въпрос следва да бъде предмет на специално внимание през следващите години. По-специално това налага бъдещото споразумение да съдържа необходимите ефективни, недискриминационни и възможно най-широки гаранции за защита на техните права, в т.ч. правото на достъп до постоянно пребиваване на граждани на ЕС в Обединеното кралство и на граждани на Обединеното кралство в ЕС. Очевидно е, че в интерес на справедливо решение тези права следва да бъдат гарантирани на реципрочна основа;

6. насърчен от отношението, демонстрирано от страните в процеса на преговорите по тези въпроси, и воден от желанието да получава редовно възможно най-подробна и актуализирана информация за хода на преговорите, счита, че следва да се осигури прецизно идентифициране на бенефициерите и на основните права, които следва да се гарантират, в т.ч. достъпът и ползването на образователни, здравни и социални услуги, както и да се запазят определени ситуации (Северна Ирландия и Кипър), в които правата, свързани с европейското гражданство, биха могли да бъдат сериозно засегнати. Счита, че по време на целия този процес, в сътрудничество с местните и регионалните власти, следва да се предоставя възможно най-подробна информация на заинтересованите лица, както и да се предотвратят всякакви прояви на дискриминация или ксенофобия спрямо тях;

7. с оглед на гореизложените съображения, приветства горещо предложенията, представени от Европейската комисия в нейния Доклад за гражданството на ЕС за 2017 г., както и тяхната целесъобразност с оглед на започването на нов етап в укрепването на европейските граждански права, въпреки че смята, че тяхното съдържание може да бъде обогатено;

Популяризиране на правата, произтичащи от гражданството на ЕС, и на общите ценности на ЕС

8. отбелязва, че европейските граждани имат най-голямо доверие на местните и регионалните власти и че местните и регионалните политики следва да играят много по-важна роля в процеса на вземане на решения, като дават гласност на вижданията на гражданите;

9. счита, че работата на местните и регионалните власти ще бъде от решаващо значение за постигането на напредък по отношение на предложенията на Комисията във връзка с повишаването на осведомеността относно правата на гражданите. Местните и регионалните власти следва да бъдат привлечени да участват в процеса, за да се улесни незабавният достъп до информация, с оглед на това, че поради своето естество, те са администрациите, които се намират в най-голяма близост до гражданите и са най-достъпни за тях. Във връзка с това би било подходящо да се оптимизира ролята на европейските информационни центрове „Europe Direct“ с цел повишаване на осведомеността и предоставяне на информация на гражданите относно техните европейски права и възможности за финансиране, относно прояви и семинари на европейска тематика, както и относно данните за контакт на съответните организации;

10. счита, че повишаването на осведомеността на гражданите трябва да бъде насочено на първо място към младежта. Досега младежите бяха най-тежко засегнати от икономическата криза и следва да се обърне специално внимание на загубата им на доверие в процес на интеграция и в статут на граждани, които не им гарантират пълноценно лично и професионално развитие. Мерките, които трябва да бъдат приети — в които съществена роля играят местните и регионалните власти — трябва да включват не само създаването на Европейски корпус за солидарност, но и мерки от всякакво естество (достъп до заетост, мобилност, образование, развитие на умения и др.) в съответствие с искането, отправено от Европейския съвет през декември миналата година;

11. счита, че що се отнася до укрепването на демократичния принцип, приносът на месните власти е от съществено значение като първо и непосредствено равнище на израз на представителната демокрация за европейските граждани. Освен това участието на местните и регионалните власти в диалога с гражданите и в обществените дебати допринася за насърчаване на демокрацията на участието и следва да се укрепва в бъдеще;

12. смята, че местните и регионалните власти, които предоставят подпомагане и социални помощи, следва да играят важна роля и при гарантирането на правото на европейските граждани да пребивават в друга държава членка. Действията им в областта на „социалното гражданство“ във всички случаи трябва да се ръководят от критериите, установени в европейското право — и предвидени от закона — чието познаване и разпространение са особено необходими;

13. отчита, че прилагането на правото на свободно движение на хора, развито чрез туристически, културен, академичен и икономически обмен, допринесе за изграждането на чувство на европейско гражданство и насърчаването на взаимното разбиране; препоръчва чрез укрепване на тези контакти да се утвърждава чувството за единство сред европейците. Подчертаването на нашето културно многообразие и наследство може да допринесе в особена степен за това, така както беше признато от европейските институции, които определиха 2018 г. за Европейската година на културното наследство, като местните и регионалните власти са ключови и стратегически участници в действията и инициативите, които ще бъдат насърчавани в рамките на Европейската година на културното наследство;

Насърчаване и засилване на участието на гражданите в демократичния живот на ЕС

14. споделя виждането, че едно от основните измерения на гражданството — както и най-непосредственото — е свързано с участието на гражданите в местните и регионалните избори; освен това подчертава, че участието в избори за Европейски парламент в страната на пребиваване също е важен израз на европейските граждански права, но провеждането на изборите в съответствие с различните национални правила противоречи на общоевропейския подход за участие; затова призовава да се приемат предложенията на Европейския парламент за „европеизиране“ на предизборната кампания и транснационални листи за изборите на членове на Европейския парламент;

15. предупреждава обаче, че участието в регионалните избори не е включено в правата, свързани с гражданството на ЕС. Това е въпрос, който изисква специална законодателна процедура и единодушно гласуване (член 25, параграф 2 от ДФЕС) и следователно се нуждае от допълнително обмисляне. Междувременно държавите членки могат да бъдат приканени да предвидят различни формули за участие на гражданите на ЕС;

16. счита, че засилването на участието на европейските граждани в местните избори ще направи необходимо — в тясно сътрудничество с местните власти — приемането на различни мерки (разпространение на информация, кампании за повишаване на осведомеността, опростяване на формалностите по вписване в избирателните списъци и др.). Същевременно с увеличаването на участието на европейските граждани в местните избори следва да бъдат разгледани незабавно правата за пълноценно политическо участие на лицата с увреждания и да бъдат премахнати напълно всички бариери пред тяхното участие в онези държави членки, в които към момента съществуват такива бариери. Този въпрос, който надхвърля правомощията на местните и регионалните власти, следва да бъде разгледан от Комисията в рамките на нейните предложения;

17. посочва, че граждани на трети държави, които пребивават законно в ЕС, би трябвало също да имат възможността за участие в политическия живот на местно и регионално равнище в съответствие с правото на приемащата държава;

18. припомня, че след Договора от Лисабон участието на гражданите не се свежда до гласуването, а предполага включването им в демократичния процес чрез различни форми на демокрация на участието. В съответствие с това местните и регионалните власти трябва да допринасят за разпространението и познаването от европейските граждани на тези нови възможности за участие, като ги включват в своята работа.

19. изтъква, че сред тези инструменти фигурира Европейската гражданска инициатива (ЕГИ), която представлява засега най-видимото измерение на демокрацията на участието в ЕС и може да укрепи това измерение на непосредствена близост между гражданите и властта, в което участват и местните и регионалните власти. В доклада си Комисията представя задоволителна оценка на петгодишния период на нейното прилагане, като не изключва възможността за реформа, но е ясно, че е необходимо този инструмент да бъде доразработен и направен по-лесен за ползване, за да се оползотвори напълно демократичният му потенциал; КР ще продължи да следи критично развитието на ЕГИ и понастоящем работи по своите препоръки във връзка с предложеното преразглеждане на Регламент (ЕС) № 211/2011;

20. приветства неотдашните решения на Общия съд във връзка с ЕГИ, които се стремят да ограничат широката свобода на преценка на Комисията и подкрепят разширяването на възможностите на ЕГИ да оказва влияние върху всички видове процедури ⁽³⁾; във връзка с това призовава за реформиране на механизма с цел осигуряване на реално овластяване на гражданите, що се отнася до политическите и правните процедури на ЕС;

Опростяване на ежедневието на гражданите на Съюза

21. припомня, че местните и регионалните администрации ежедневно трябва да обработват голям брой искания, постъпващи от гражданите. Освен това те са първата администрация, към която гражданите се обръщат;

⁽³⁾ Решение на Общия съд от 3 февруари 2017 г., *Bürgerausschuss für die Bürgerinitiative Minority SafePack — one million signatures for diversity in Europe* срещу Европейската комисия, T-646/13, EU:T:2017:59; Решение на Общия съд от 10 май 2017 г., *Michael Efler и други* срещу Европейската комисия, T-754/14.

22. отбелязва обаче, че европейските граждани се оплакват от липсата на информация, от продължителността и сложността на редица административни процедури, през които трябва да преминат, за да упражнят правото си на свободно движение и пребиваване в други държави членки. Тези критики могат да бъдат показателни за липсата на внимание от страна на публичните власти, включително регионалните и местните, към предложенията, очакванията и потребностите на гражданите при контактите им с администрацията. Подчертава колко е важно да има прости и прозрачни правила, които да позволяват на гражданите на ЕС да живеят в друга държава членка и да участват пълноценно в социалния живот в нея. Отчита необходимостта от подход на многостепенно управление, при който всички равнища на управление да работят заедно за улесняването на този процес;

23. счита, че мерките, предвидени от Комисията във връзка със създаването на „единен цифров портал“, следва да включват не само националната администрация, а и местните и регионалните власти, приемайки общ подход към тази първа стъпка към необходимия процес на административно опростяване и рационализиране; във връзка с това счита, че тъй като укрепването на европейското гражданство, основано на демократичните ценности, залегнали в член 2 от Договора за Европейския съюз, е пряко свързано със спазването на принципа на прозрачност от различните публични администрации, би било много полезно, ако институциите на ЕС си сътрудничат с тези власти и им предоставят технически средства и подходящи финансови ресурси, които да гарантират ефективното прилагане на принципите на прозрачност и добро управление на различните равнища на европейското публично управление, както и пространства за обмен и оценка на опита;

24. отбелязва, че поради факта, че живеят в гранична зона, жителите на граничните региони са възпрепятствани ежедневно при упражняването на правото си на свобода на движение. По-специално трансграничните работници срещат редица пречки пред мобилността, предизвикани от липсата на координация между законодателствата на съответните държави членки в областта на социалната сигурност, прякото данъчно облагане и данъчните облекчения, както и трудовото законодателство, които им пречат да упражняват правото на равни възможности по отношение на достъпа до заетост. Въпросът за това какво означава или може да означава за тях гражданството на ЕС би трябвало да е от значение и за ЕС, тъй като в тези европейски гранични региони особено се открояват европейската идея и общите ценности. Европейската комисия би трябвало да улеснява трансграничния диалог, трансграничните процеси и участие в рамките на граничните региони и трансграничните партньорства; освен това тя би трябвало да насърчава държавите членки да подобряват координацията между техните законодателства, за да защитават правата на жителите на граничните региони;

25. смята, че също така може да се окаже целесъобразно да се отчетат добрите практики от участието на местните власти в програмата „Интелигентни градове“, което би могло да допринесе за усъвършенстването на новите инструменти, предвидени от Комисията;

Укрепване на сигурността и насърчаване на равенството

26. подчертава, че действията на местните и регионалните власти за насърчаване на равните възможности са особено важни; в този смисъл, тъй като финансовото приобщаване е незаменим аспект на гражданството в ЕС, играейки важна роля по отношение на намаляването на бедността, смекчаването на неравенството на доходите и увеличаването на икономическия растеж, местните и регионалните власти следва да изградят партньорства за изготвянето на мерки за предотвратяване и справяне с финансовото изключване и свръхзадлъжнялостта, отделяйки специално внимание на най-уязвимите граждани;

27. счита, че по отношение на предложените мерки за борба срещу насилието, основано на пола, е изключително важно да се насърчи транспонирането от държавите членки на Директива 2011/99/ЕС, да се поощри участието им в Истанбулската конвенция, както и отчитането на ролята на местните и регионалните власти, предвид наличието на програми на регионално или местно равнище по тази тема (насочване, поддръжка на центрове за приемане на жертви, изплащане на пенсии или финансова помощ и др.), както и на естествената близост с жертвите;

28. посочва, че ролята на тези администрации е съществена и когато става въпрос за мерки, насочени към съчетаване на професионалния и личния живот, тъй като техните компетенции включват мерки за подкрепа, определяне на учебните календари и др. Във връзка с това отбелязва със задоволство предложенията, съдържащи се в представената от Комисията законодателна инициатива по този въпрос. Във връзка с улесняването на равновесието между професионалния и личния живот, подчертава, че е желателно на европейско равнище да се насърчават най-добрите практики и политики, разработени от отделните региони и местни власти в подкрепа на семействата, намиращи се в трудно положение, по-специално на големите семейства;

29. подчертава, във връзка с насърчаването на равните възможности, особено значение на провежданите на местно и регионално равнище инициативи за борба с дискриминацията и преодоляване на неприемането от обществото, чиито жертви са хората от групата на ЛГБТИ;
30. припомня важната роля на местните и регионалните власти за насърчаването на интеграцията и участието при равни условия на хората с увреждания. С оглед на това подкрепя проекта за Европейска харта за хората с увреждания: инструмент, който дава възможност на хората с увреждания да се ползват с някои специфични предимства (по-специално в областта на културата, транспорта, свободното време и спорта) във всяка една от участващите страни;
31. подчертава, че що се отнася до действията, насочени към малцинствените групи на синтите и ромите, както и на други, включително местни малцинства, ролята на местните и регионалните власти е от съществено значение в области като социално подпомагане, образование или жилищно настаняване;
32. отбелязва, че предложените действия в подкрепа на равенството не отчитат специфичните потребности на младите хора. Затрудненията при достъпа до заетост и несигурните работни места представляват пречка пред упражняването при равни условия на човешките и гражданските им права, които са им предоставени по силата на учредителните договори и Хартата на основните права. При тези обстоятелства отдръпването на младите хора може да се превърне в открита враждебност към европейския проект и да доведе до подкрепа за популистки и ксенофобски движения или до радикализация;
33. счита, че безспорното подобрение по отношение на образованието на младите европейци в резултат на по-широкия достъп до европейските програми в областта на образованието, обучението, младежта и спорта, понастоящем обединени в рамките на програма „Еразъм +“, прави още по-необходимо приемането на мерки, които да улесняват прехода им от образование към трудова заетост, давайки възможност на младите хора да придобиват допълнителни умения и повишават своята пригодност за заетост посредством използването на инициативи, които местните власти вече са започнали в тази област (например чрез ЕСФ), по-тясно сътрудничество между съответните сектори, за да се преодолее парадоксалната ситуация, в която най-добре образованото поколение европейци среща най-много трудности при намирането на (качествена) заетост. Накрая подчертава, че е от основно значение да се насърчава младежката заетост, за да станат Европейският съюз и неговите ценности по-близки на младите хора.

Брюксел, 30 ноември 2017 г.

Председател
на Европейския комитет на регионите
Karl-Heinz LAMBERTZ

Становище на Европейския комитет на регионите — Модернизиране на училищното и висшето образование

(2018/C 164/05)

Докладчик: Csaba Borboly (RO/ЕНП), председател на Окръжния съвет на Харгита

Отправни документи: Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Нов тласък за висшето образование в ЕС

COM(2017) 247 final

Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Училищно развитие и върхови постижения в областта на преподаването за по-добър старт в живота

COM(2017) 248 final

Предложение за препоръка на Съвета относно проследяването на дипломираните лица

COM(2017) 249 final

I. ПРЕПОРЪКИ ЗА ИЗМЕНЕНИЯ

Изменение 1

Предложение за препоръка на Съвета относно проследяването на дипломираните лица

Съображение (1)

Текст, предложен от Комисията	Изменение на КР
Пригодността на завършилите дадена степен на образование и обучение предизвиква безпокойство в много държави членки, и по-специално, защото равнището на заетост сред наскоро завършилите висше образование в Съюза не се е възстановило напълно след спада по време на финансовата криза от 2008 г., а положението с трудовата заетост на завършилите програми за професионално образование и обучение е различно в отделните държави членки.	Пригодността на завършилите дадена степен на образование и обучение предизвиква безпокойство в много държави членки, и по-специално, защото равнището на заетост сред наскоро завършилите висше образование в Съюза не се е възстановило напълно след спада по време на финансовата криза от 2008 г., а положението с трудовата заетост на завършилите програми за професионално образование и обучение е различно в отделните държави членки и региони, и в много случаи зависи от географското им положение. Специфичните условия в НОР следва да се отчитат предвид факта, че в тези региони се наблюдават най-високите равнища на безработица в Европа.

Изложение на мотивите

Освен наблюдаваните разлики между държавите членки трябва да се отчитат и регионалните различия.

Изменение 2

Предложение за препоръка на Съвета относно проследяването на дипломираните лица

Съображение 6

Текст, предложен от Комисията	Изменение на КР
Въпреки че много държави членки разработват системи за проследяване, обменът на знания и на добри практики и взаимното споделяне са ограничени.	Въпреки че много държави членки и местни и регионални власти разработват системи за проследяване, обменът на знания и на добри практики и взаимното споделяне са ограничени.

Изложение на мотивите

Не само държавите членки разработват системи за проследяване, но и някои местни и регионални власти също извършват тази дейност в полза на зоналната и/или регионалната заетост.

Изменение 3

Предложение за препоръка на Съвета относно проследяването на дипломираните лица

Съображение 9

Текст, предложен от Комисията	Изменение на КР
Държавите членки призоваха към действие на равнището на ЕС за подобряване на потока от информация относно пригодността за заетост, несъответствията по отношение на уменията и потребностите на пазара на труда. По-конкретно Съвместният доклад за 2015 г. на Съвета и на Комисията относно прилагането на стратегическата рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението („ЕТ 2020“) предлага засилване на връзката между висшето образование и пазара на труда и обществото, включително чрез по-добри аналитични данни и предвиждане на потребностите на пазара на труда и на последващото развитие, например чрез проследяване на кариерата на дипломираните висшисти.	Държавите членки призоваха към действие на равнището на ЕС за подобряване на потока от информация относно пригодността за заетост, несъответствията по отношение на уменията и потребностите на пазара на труда с възможно най-голяма степен на дезагрегация . По-конкретно Съвместният доклад за 2015 г. на Съвета и на Комисията относно прилагането на стратегическата рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението („ЕТ 2020“) предлага засилване на връзката между висшето образование и пазара на труда и обществото, включително чрез по-добри аналитични данни и предвиждане на потребностите на пазара на труда и на последващото развитие, например чрез проследяване на кариерата на дипломираните висшисти.

Изложение на мотивите

Максималното възможно равнище на дезагрегация ще позволи изготвянето на по-прецизни политики и в съответствие с идентифицираните потребности.

Изменение 4

Предложение за препоръка на Съвета относно проследяването на дипломираните лица

Съображение (10)

Текст, предложен от Комисията	Изменение на КР
Държавите членки също така поеха ангажимент да осигурят постоянен поток от информация и обратна връзка в рамките на заключенията от Рига от 2015 г. относно нов набор от средносрочни цели в сектора на ПОО за периода 2015—2020 г. чрез дейности, като използване на данни за пригодността за заетост на завършилите ПОО и съчетание на данни относно обучението, достъпа до пазара на труда и кариерата, изграждането на капацитет у участниците на национално равнище за използване на данните за завършилите лица с цел адаптиране на учебните програми, професионалните профили и съдържанието на квалификациите за ПОО към новите икономически и технически изисквания.	Държавите членки също така поеха ангажимент да осигурят постоянен поток от информация и обратна връзка в рамките на заключенията от Рига от 2015 г. относно нов набор от средносрочни цели в сектора на ПОО за периода 2015—2020 г. чрез дейности, като използване на данни за пригодността за заетост на завършилите ПОО и съчетание на данни относно обучението, достъпа до пазара на труда и кариерата, изграждането на капацитет у участниците на национално, регионално и местно равнище за използване на данните за завършилите лица с цел адаптиране на учебните програми, професионалните профили и съдържанието на квалификациите за ПОО към новите икономически и технически изисквания.

Изложение на мотивите

По отношение на образованието и пазара на труда регионалните и местните участници също имат важна роля в настоящия момент.

Изменение 5

Предложение за препоръка на Съвета относно проследяването на дипломираните лица

Параграф 1

Текст, предложен от Комисията	Изменение на КР
а) събиране на актуални административни данни от базите данни за образованието, данъчната и социалноосигурителната системи;	а) събиране на актуални административни данни от базите данни за образованието, данъчната и социалноосигурителната системи, без това да води до допълнителна тежест за регионалните и местните власти;

Изложение на мотивите

Новите административни тежести, произтичащи от тази мярка, не трябва да водят до нужда от допълнителни бюджетни средства, надхвърлящи това, което е необходимо за постигане на планираните резултати.

Изменение 6

Предложение за препоръка на Съвета относно проследяването на дипломираните лица

Параграф 1

Текст, предложен от Комисията	Изменение на КР
в) възможността публичните власти да свържат анонимно данните от различни източници, за да изградят комбинирана картина на последващото развитие на дипломираните лица.	в) възможността публичните власти да свържат анонимно, вътре в страната и трансгранично , данните от различни източници, за да изградят комбинирана картина на последващото развитие на дипломираните лица.

Изложение на мотивите

Предвид нарастващата мобилност на учащите, за да се изгради комплексна картина на последващото развитие на дипломираните лица, е необходимо да се ползват данни, които се отнасят не само до една държава членка.

Изменение 7

Предложение за препоръка на Съвета относно проследяването на дипломираните лица

Параграф 2

Текст, предложен от Комисията	Изменение на КР
Събиране на данни, които включват:	Събиране на данни, които включват с възможно най-голяма степен на дезагрегация:
а) следните количествени данни	а) следните количествени данни
i) социално-биографична и социално-икономическа информация	i) социално-биографична и социално-икономическа информация
ii) интензивност на обучението	ii) интензивност на обучението
iii) метод на обучение	iii) метод на обучение
iv) квалификация/квалификации	iv) квалификация/квалификации
v) получени кредити	v) получени кредити
vi) сфера на обучение	vi) сфера на обучение
vii) преход към трудова заетост или по-висока степен на образование и обучение	vii) преход към трудова заетост или по-висока степен на образование и обучение
viii) доходи	viii) доходи
ix) вид на договора	ix) вид на договора
x) служебно положение	x) служебно положение
xi) занятие, професионално положение и/или дейност	xi) занятие, професионално положение и/или дейност
xii) географска и/или секторна мобилност	xii) географска и/или секторна мобилност
б) следните качествени данни	б) следните качествени данни
i) пригодност на обучението към работата	i) пригодност на обучението към работата
ii) участие в доброволчески или граждански дейности	ii) участие в доброволчески или граждански дейности
iii) професионален напредък и удовлетвореност	iii) професионален напредък и удовлетвореност
iv) мнения за качеството и релевантността на тяхното образование и обучение	iv) мнения за качеството и релевантността на тяхното образование и обучение

Изложение на мотивите

Максималното възможно равнище на дезагрегация ще позволи по-задълбочено познаване на проблемите, които трябва да бъдат решавани.

Изменение 8

Предложение за препоръка на Съвета относно проследяването на дипломираните лица

Параграф 3

Текст, предложен от Комисията	Изменение на КР
Повтарящи се във времето проучвания на дипломираните лица 3. Да насърчават силен, представителен и устойчив отговор на повтарящите се във времето проучвания на дипломираните лица, включително проследяването на дипломираните лица, които са мигрирали или с цел да продължат своето образование и обучение, или след завършване на образованието си.	Повтарящи се във времето проучвания на дипломираните лица 3. Да насърчават силен, представителен и устойчив отговор на повтарящите се във времето проучвания на дипломираните лица, включително проследяването на дипломираните лица, които са мигрирали или с цел да продължат своето образование и обучение, или след завършване на образованието си, както и на дипломираните лица, които са се върнали след завършването на някаква степен на висше образование или професионално образование и обучение в друга държава членка или която и да е друга трета страна и по-специално гранична със страните на Съюза.

Изложение на мотивите

Във все по-взаимосвързания пазар на труда на ЕС и на фона на високата мобилност на учащите подобряването на усвояването на умения и на пригодността за заетост е цел на образователните системи на всички държави членки. В този смисъл проследяването на дипломираните лица трябва да се извършва отвъд националните граници.

Изменение 9

Предложение за препоръка на Съвета относно проследяването на дипломираните лица

Параграф 5

Текст, предложен от Комисията	Изменение на КР
д) допринасяне към развитието на политиката на национално равнище и на равнището на ЕС.	д) допринасяне към развитието на политиката на национално, регионално и местно равнище и на равнището на ЕС.

Изложение на мотивите

Местните и регионалните власти са важни участници в образователната сфера и в рамките на интервенциите на пазара на труда.

Изменение 10

Предложение за препоръка на Съвета относно проследяването на дипломираните лица

Параграф 9

Текст, предложен от Комисията	Изменение на КР
Да предостави подкрепа за изграждане на капацитет в областта на професионалното образование и обучение според потребностите за създаване на системи за проследяване на дипломираните лица въз основа на добри практики, установени чрез пътни карти във всички държави членки и да подпомага сътрудничеството между властите , доставчиците на услуги в сектора на професионалното образование и обучение и насоки по отношение на използването на данни от проследяването на дипломираните лица.	Да предостави подкрепа за изграждане на капацитет в областта на професионалното образование и обучение според потребностите за създаване на системи за проследяване на дипломираните лица въз основа на добри практики, установени чрез пътни карти във всички държави членки на различните и/л национални, регионални и/или местни равнища и да подпомага сътрудничеството между различните власти , доставчиците на услуги в сектора на професионалното образование и обучение и насоки по отношение на използването на данни от проследяването на дипломираните лица.

Изложение на мотивите

Необходимо е различните власти на всяка държава членка да изпълняват ролята, която им е отредена.

Изменение 11

Предложение за препоръка на Съвета относно проследяването на дипломираните лица

Параграф 11

Текст, предложен от Комисията	Изменение на КР
Да гарантира, че събраните данни и свързаните с тях анализи ще бъдат предоставени на държавите членки и заинтересованите лица, включително чрез съществуващите онлайн инструменти на ЕС.	Да гарантира, че събраните данни и свързаните с тях анализи ще бъдат предоставени на държавите членки, регионалните и местните власти и заинтересованите лица, като от една страна, се осигурява защитата на личните данни, а, от друга страна, предоставянето на такъв достъп, включително чрез съществуващите онлайн инструменти на ЕС, е оправдано от обществен интерес, за целите на научните изследвания или за стратегическо планиране.

Изложение на мотивите

Макар и да е очевидно, че такъв достъп трябва да бъде гарантиран и за регионалните и местните власти, той следва да се ограничи до заинтересованите страни в зависимост от целта, за която ще бъдат използвани данните.

II. ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

1. счита, че предложението на Комисията за препоръка на Съвета е добре дошло, но е плаха първа стъпка, когато става въпрос за европейското сътрудничество, като се има предвид, че наличността на сравнима информация за равнищата на заетост или безработица сред дипломираните лица в целия ЕС е от съществено значение, за да може да се преодолее, наред с другото, изтичането на мозъци в рамките на европейските региони и между тях. Освен това наличието на такива данни би позволило на Комисията да формулира политически препоръки по уеднакъвен начин като част от цялостен подход;

2. приветства факта, че Комисията продължава да отделя специално внимание на въпросите, свързани с развитието в областта на образованието, което е историческо постижение на Европа, като един от основните двигатели на конкурентоспособността на държавите членки и на регионите, на равните възможности за хората, социалната мобилност и европейското гражданство;

3. предлага своята подкрепа на Европейската комисия в рамките на този процес, който, при стриктно зачитане на отговорността на държавите членки за учебното съдържание и организацията на образователните системи, би могъл да подобри съгласуваността и оперативната съвместимост на различните европейски системи за училищно образование, обучение и висше образование; във връзка с това счита, че предложената мярка в настоящия ѝ вид изглежда не поражда проблеми от гледна точка на субсидиарността, и подчертава колко е важно да се спазва принципът на пропорционалност, за да се гарантира, че не се създават нови финансови или административни тежести;

4. приветства факта, че в своето съобщение Европейската комисия посочва, че действителното предоставяне на всички млади хора на възможността да придобият целия набор от ключови умения представлява важна стъпка по пътя към осигуряването на равни възможности на гражданите на ЕС. Това отразява предложението, формулирано за първи път в становището на Комитета на регионите относно „Европейско сътрудничество по въпросите на младежта (2010—2018 г.)“;

5. подчертава необходимостта достъпът до възможности за обучение да не се определя от семейните доходи, произхода или майчиния език на учащия, както и равенството между половете да бъде в центъра на европейските системи за училищно и висше образование, за да се даде възможност на всички граждани на ЕС да достигнат своя потенциал. Комитетът приветства подхода на Комисията, която признава необходимостта от увеличаване на инвестициите в сектора на образованието и обучението, за да се потърси решение, наред с останалото, на проблема с преждевременното напускане на средните и висшите учебни заведения, така че местните и регионалните власти да могат да гарантират на всеки правото на образование, премахвайки пречките, които ограничават избора и най-вече възможността за посещаване на образователни курсове;

6. отбелязва, че концепцията за граждански университет може да се осъществи само ако ЕС и държавите членки провеждат по подходящ начин действителни консултации с местните и регионалните власти при изготвянето на политиките в областта на висшето образование; призовава Европейската комисия да даде нов тласък на процеса от Болоня и да вземе необходимите мерки в някои области, по-специално по отношение на признаването и бързото, дори автоматично приравняване на дипломите и професионалните квалификации, включително званието доктор и другите академични звания;

7. счита, че цифровизацията е възможност за разрешаване на различните предизвикателства, пред които е изправена образователната система, както и основен елемент за нейното модернизиране. Тя може да улесни, наред с останалото:

— по-индивидуализираното и приобщаващо преподаване, особено в класовете, в които учащите са с различни способности;

— дистанционното обучение, например за достигане до най-изолираните и отдалечените райони и малко достъпни групи;

— регистрирането на постигания от учащия се напредък, работата на учителите по оценяване и намаляването на административната тежест;

8. привлича вниманието върху факта, че що се отнася до модернизирането на училищното и висшето образование, обсъжданията не бива да се ограничават само до целите, особено като се има предвид, че понастоящем е в ход планирането на фондовете на ЕС за следващия програмен период, и че в това отношение трябва да се подчертае необходимостта за периода след 2020 г. да бъде заложена специална подкрепа за проектите и дейностите за развитието на програми за обучение и на инфраструктурата в областта на училищното и висшето образование в по-слабо развитите региони;

9. подчертава, че равните възможности относно достъпа до висше образование, включително за учениците от необлагодетелствани или периферни или най-отдалечени региони или от малцинствени общности, могат да бъдат гарантирани в по-добра степен, когато общественото образование, до което тези ученици обикновено имат достъп, е ефикасно, ефективно и приобщаващо;

10. посочва, че възможността за пътуване и културният обмен в ЕС (например чрез програмата „Еразъм“) могат да обогатят образователния опит на студентите и да способстват за утвърждаване на чувството за гражданство на ЕС; във връзка с това припомня, че е изключително важно да се гарантират равни възможности в областта на мобилността, за да може всички млади хора да имат достъп до нея, независимо от мястото, където живеят;

11. счита, че е целесъобразно да се насърчава разпространението на системи за допълнително обучение и други програми за наваксване, които да подпомагат преминаването от дадено равнище на образование към по-високо, като се подкрепя по подходящ начин обменът на добри практики в тази област;

12. предлага да се преразгледа предложението, според което финансирането на европейските висши учебни заведения следва да зависи в още по-голяма степен от резултатите, за да се отчетат надлежно специфичните предизвикателства пред университетите с местно и регионално значение, и по-специално висшите учебни заведения за малцинствата, които се посещават от ограничен брой студенти, и чието отпадане би причинило значителна културна и икономическа вреда за съответната общност;

13. привлича вниманието върху факта, че са необходими нови мерки в областта на интернационализацията на висшето образование, по-специално по отношение на съвместните европейски и международни програми за обмен и мобилност, съвместните дипломи и по отношение на разширяването на програмата „Еразъм“ за страните в процес на присъединяване и съседни трети държави, при спазване на изискванията за качество;

14. отбелязва, че понастоящем наличните средства за насърчаване на интернационализацията на образователните системи и на професионалното обучение, предшествашо висшето образование, са недостатъчни и поради това счита, че е необходимо за тази цел систематично да се мобилизират нови средства от ЕС, както и средства от националното, регионалното и местното равнище;

15. като има предвид, че при сегашната система на висшето образование и обучение често се оказва, че подготовката, квалификациите и уменията на висшистите не съответстват на нуждите на пазара на труда и на условията за пригодност за заетост, препоръчва да се положат усилия за въвеждане във висшето образование на формули, съобразени с нуждите от обучение, които да предвиждат например възможността за студентите да избират свободно от специалностите, предлагани от различни университети, с участието и консултирането на всички заинтересовани страни, включително местните работодатели. При завършването на тези обучения обучаващите се могат да получат кредити, равняващи се на тези, получени чрез редовни курсове за висше образование;

16. подкрепя насърчаването на система на обучение от дуален тип, която засилва връзката между предлагането на професионално образование и обучение и местната среда, като се отчитат конкретните нужди на съответния трудов пазар, включително чрез организационни модели, гарантиращи споделената отговорност на публичните и частните субекти за постигане на общи цели. Подкрепя засилването на ученето, основаващо се на работата, например стажове за професионална подготовка или чиракуване като възможност за развитие на умения, които са насочени към търсенето на пазара;

17. счита, че действително е необходимо да се разработят краткосрочни курсове в интерес на гъвкавостта на системата за висше образование, както и с оглед на възможността за приравняване с висше образование на вътрешни обучения и обучения за повишаване на квалификацията, предоставяни от професионалните организации и търговските камари, като при необходимост се гарантира, че успешното завършване на подобно обучение може да бъде, поне отчасти и при спазване на съответните изисквания за качество, признато като еквивалентно на един или няколко курса, завършени в рамките на университетско образование;

18. подчертава необходимостта от укрепване на професионалното образование в рамките на висшето образование посредством курсове за професионална подготовка в техническите институти и университетите;

19. счита, че освен зачитането на автономността на университетите, на обществеността следва да се гарантира и предоставянето на присъствени и онлайн университетски курсове в съответствие с идеята за „Universitas“;

20. отбелязва със загриженост, че европейски университети осъществяват важни изследвания, финансирани по рамковата програма „Хоризонт 2020“ или от национални публични фондове, но резултатите от тях много често не се предоставят безплатно, поне на специалистите, преподавателите, които не преподават във ВУЗ или на други лица, които евентуално биха се интересували от тях, което значително намалява въздействието на европейската система за научни изследвания и развойна дейност, и същевременно ограничава достъпа на преподавателите и обучаващите се лица, които не разполагат с достатъчно средства, до последните резултати от научните изследвания;

21. изразява съгласие, че педагогическата, психологическата и методологическата подготовка на учителите, инструкторите и преподавателите от висшите учебни заведения е съществена предпоставка за успеха на образованието в бъдеще, и счита, че поради това в тази сфера, характеризираща се с динамично развитие, е особено необходимо да има обмен на добри практики, с които учителите и инструкторите биха могли да се запознаят и да възприемат чрез мобилността, която програмата „Еразъм“ им предлага, и подкрепя на общите проекти за иновации, включително за инициативите, отнасящи се до програмите за обучение и образование на служителите, които осигуряват обучението и повишаването на квалификацията на учителите и инструкторите; освен това актуализирането на технологичните знания и умения на учителите и инструкторите, особено в някои региони, може да допринесе за повишаване на качеството на обучението и следователно за намаляване на все още съществуващите неравенства между регионите и между държавите членки по отношение на предлагането на обучение;

22. изразява безпокойство, че излизането на Обединеното кралство от ЕС може да наруши правата на дипломираните лица, учениците и студентите, които се обучават в Обединеното кралство; подчертава, че този риск се дължи не само на вероятните промени в образователната политика на Обединеното кралство, но и на несигурността по отношение на признаването и приравняването в държавите членки на обучението, квалификациите и дипломите им — риск, който се отнася до всички държави — членки на ЕС, и следователно може да обоснове общо действие на равнището на ЕС;

23. призовава Европейската комисия да гарантира, че в контекста на излизането на Обединеното кралство от ЕС ще сведе до минимум съпътстващите щети, причинени от напускането на Обединеното кралство, произтичащи както от евентуалния спад на постоянното отлично сътрудничество, което съществува понастоящем с висшите учебни заведения и центровете за научни изследвания и развойна дейност, установени отвъд Ламанша, при положение че е спазен принципът на пропорционалност, дори ако това води до разумни бюджетни разходи;

24. привлича вниманието върху факта, че съществува опасност някои по-слабо развити региони да бъдат въввлечени в низходяща демографска и образователна спирала, тъй като двата процеса взаимно се подсилват — явление, което би могло да отслаби допълнително тяхната конкурентоспособност и да бъде придружено от засилен упадък на техните образователни системи; поради това призовава за разработването на стратегически решения, които да спомогнат за подобряването на мобилността на учениците и студентите, но и да улеснят евентуалното им завръщане в техните региони на произход;

25. счита, че е крайно време да се извършат значителни инвестиции в образователната инфраструктура, както в по-напредналите, така и в по-слабо развитите региони, като инвестициите винаги се координират внимателно, за да се адаптират към особеностите на съответната територия. Във връзка с това би трябвало да се помисли по-специално за повишаването на подкрепата за регионални инициативи за развитие на образованието от Европейската инвестиционна банка и от европейските фондове;

26. отбелязва, че подчиняването на системите за обществено висше образование, обучение и образование на изискванията за ефективност, конкурентоспособност и бърза или дори незабавна пригодността за заетост, би могло да застраши съществуването на дисциплини и професии, чието изчезване — въпреки че те предоставят много малко възможности за дипломираните, би нанесло неопределима вреда в средносрочен и дългосрочен план на европейската култура, изкуство, наука от високо равнище и местните познания;

27. подчертава, че що се отнася до заведенията за училищно образование, обучение и, според случая, за висше образование, в които се преподава на езиците на националните или етническите малцинства, е необходимо да се направи всичко, за да се избегне всякакво ограничение на достъпа до образование на ученици от малцинствата, и да се въведат системи, позволяващи на всеки висшист от малцинствен произход или имигрант в рамките на ЕС, да има същите възможности за достъп до повишаване на квалификацията и заетост като другите дипломирани висшисти;

28. отчита факта, че в няколко държави членки религиозните учебни заведения и религиозните заведения за начално и средно образование, както и висшите учебни заведения и институциите за обучение, управлявани от църкви или религиозни организации, имат важен принос за доброто равнище на училищното и висшето образование в Европа, затова не бива да има дискриминация спрямо тях, както и спрямо което и да е учебно заведение, при условие че се прилагат националните образователни програми. В същото време подчертава, че светското образование и зачитането на различните религии и вероизповедания са в основата на европейската интеграция;

29. счита, че едно от основните предизвикателства за управлението на миграционната криза и положението на бежанците, лицата, търсещи убежище, и лицата в сходно положение, се състои в идентифицирането на уменията, компетентностите и квалификациите на съответните лица и, при необходимост, в тяхното приравняване, без което не може да става дума за истинска образователна интеграция или за интегриране на пазара на труда; поради това повтаря своя призив на държавите членки да се предоставя подкрепа, за да осигуряват достъп до мерки за усвояването на умения и квалификации, езиково обучение, мерки за повишаване на квалификацията и други дейности, които улесняват интеграцията на пазара на труда и в обществото. Освен това би трябвало уменията на лицата, преминали обучение или придобили квалификация в съответната държава на произход, да се оценяват без забавяне⁽¹⁾. Счита, че трябва да се провеждат консултации със съответните местни и регионални власти с оглед на съвместно и ефикасно уреждане на това положение в съответствие с целите в областта на интеграцията и равните възможности, както и на правата на човека;

30. призовава да се проучат начини за укрепване на спорта и здравното възпитание в рамките на образователната система, като се отдели специално внимание на началното образование и по-специално на подкрепата за извънучилищните занимания. Към здравното възпитание следва да се прилага холистичен подход, включващ физическото и психическото здраве, за да се предотвратят случаите на тормоз и насилие в училищата;

⁽¹⁾ Становище на КР относно „Нова европейска програма за умения“ (COR-2016-04094).

31. подчертава, че системите за образование и обучение следва да насърчават толерантността и ценностите, върху които е изграден ЕС, а именно зачитането на човешкото достойнство, свободата, демокрацията, равенството, принципите на правовата държава и зачитането на правата на човека, включително на хората от малцинствата, с цел борба с радикализацията, изключването, ксенофобията и риска от разпространение на екстремизма в неговите различни форми;

32. настоява изрично, в рамките на съгласувани усилия за ефективно намаляване на различията между отделните региони, за предоставяне на съответната помощ на някои по-слабо развити региони, за да могат те да модернизират училищното и висшето образование, като продължат да развиват професионалното образование и обучение; в това отношение следва да се отбележи, че голяма част от предлаганите работни места в някои от тези региони са насочени към дипломирани лица, завършили висше образование и професионално обучение, и че ако развитието на този вид образование престане да бъде приоритетно, това би могло да влоши още повече икономическото и социалното положение на тези региони;

33. споделя мнението на Комисията, че в областта на училищното и висшето образование и професионалното обучение разпространението на инструменти за многостепенно управление и, в обосновани случаи, децентрализацията могат да представляват подходящ подход за насърчаване на сътрудничеството и партньорствата между някои региони — по-специално граничните региони или тези със сходни характеристики — за ефикасно планиране и изпълнение на процеса на модернизация в училищното и висшето образование;

34. призовава Комисията да разглежда Европейския комитет на регионите като партньор в рамките на по-нататъшното разработване на политиката за развитието и модернизирането на училищното и висшето образование и, по време на консултативния процес, да използва във възможно най-голяма степен експертния опит на местните и регионалните власти както в качеството им на заинтересовани страни, така и на органи, подкрепящи или организиращи образователната система.

Брюксел, 30 ноември 2017 г.

Председател
на Европейския комитет на регионите
Karl-Heinz LAMBERTZ

Становище на Европейския комитет на регионите — Насърчаване на иновациите в публичния сектор чрез цифрови решения: местната и регионалната гледна точка

(2018/C 164/06)

Докладчик: Frank CECCONI (FR/АЛДЕ), член на Регионалния съвет на Ил дьо Франс

ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

Общи бележки

1. отбелязва, че публичният сектор изпълнява жизненоважна икономическа роля в качеството си на регулатор, доставчик на услуги и работодател, и че в днешния променящ се свят този сектор също трябва да еволюира, за да отговори на очакванията на обществото;
2. изтъква, че местните и регионалните власти, които са най-близките до гражданите органи на управление, отговарящи за прякото предлагане на услуги за ежедневието, имат решаваща роля за модернизирането на обществените услуги;
3. подчертава решаващата роля, която могат да изиграят цифровите решения за изграждането на нов модел на управление, който да е едновременно по-прозрачен, по-прост, по-ефикасен и по-приобщаващ, за да отговори в по-голяма степен на очакванията на ползвателите;
4. припомня, че на заседанието си през октомври 2013 г. Европейският съвет заключи, че модернизацията на публичната администрация следва да продължи чрез бързо въвеждане на електронните услуги (напр. електронно здравеопазване, електронно фактуриране, електронни обществени поръчки) и че откритите данни са неоползотворен ресурс с огромен потенциал;
5. отбелязва, че все още нито гражданите, нито предприятията използват пълноценно потенциала на електронните обществени услуги, както и че електронното управление не е развито равномерно в различните държави членки и региони на Съюза;
6. счита, че модернизирането на публичния сектор чрез цифрови решения разкрива нови икономически перспективи пред предприятията, като така допринася за повишаването на конкурентоспособността на Съюза и неговите държави членки;
7. отбелязва, че в момент, в който повечето публични администрации са изправени пред необходимостта да намалят общия размер на разходите си, цифровизацията на управлението е начин да се предоставят услуги с по-високо качество, като същевременно се постигнат значителни икономии;
8. приветства, във връзка с това, факта, че естонското председателство на Съвета определи за приоритет изграждането на цифрова Европа и свободното движение на данни, както и целта за постепенно въвеждане на трансгранични цифрови обществени услуги с цел да се улесни ежедневието;
9. подчертава подкрепата си за приоритета, който Комисията отдава на цифровизацията на публичния сектор в рамките на завършване на изграждането на цифров единен пазар, както и на Плана за действие за електронно управление за периода 2016—2020 г.;
10. подкрепя напълно концепцията на Комисията, изложена в Плана за действие за електронно управление за периода 2016—2020 г., който предвижда най-късно до 2020 г. публичните администрации и институции да бъдат открити, ефикасни и приобщаващи, и да предоставят на всички граждани и предприятия в Съюза лесни за използване, персонализирани и независещи от границите цифрови услуги;
11. приветства факта, че му беше предоставен статут на наблюдател в Управителния съвет на Плана за действие за електронно управление за периода 2016—2020 г., и би искал да предложи, с оглед на ролята, която изпълняват местните и регионалните власти за модернизирането на публичния сектор, да получи статут на пълноправен член;

12. изразява желанието си местните и регионалните власти да участват в изготвянето на мерките и инструментите за изпълнение на тази цел, а не само в тяхното прилагане и използване;

13. изтъква огромния капацитет за иновации и експериментиране, който демонстрират местните и регионалните власти в целия ЕС, по-конкретно в областта на достъпа до информация, енергийната ефективност, устойчивата мобилност, преработването на отпадъци, административното опростяване, здравеопазването и сигурността;

14. посочва, че иновациите в публичния сектор са една от тазгодишните теми на съвместната Платформа за обмен на знания на КР и ГД „Научни изследвания и иновации“. В резултат на работата на тази платформа заинтересованите градове и региони би трябвало да бъдат обявени за пионери на иновативното обновление на публичната администрация и на иновативните обществени поръчки, така че да се постигне ефикасно разпространение на най-добрите практики. С помощта на най-инициативните европейски градове и региони и в сътрудничество с Комисията следва да се постигнат по-ефективно предоставяне на услуги и икономии от мащаба в целия ЕС.

Визия и основни принципи

15. счита, че изграждането на благоприятстващи иновациите екосистеми, било то в рамките на или извън публичния сектор, е отговорност на публичните администрации;

16. подчертава значението на откритата администрация, която предоставя сигурен достъп до своите данни и услуги, повишавайки по този начин своята прозрачност и ефективност, и одобрява принципа, съгласно който публичните администрации следва да обменят информация както помежду си, така и с гражданите и предприятията, по прозрачен и приобщаващ начин;

17. заявява отново подкрепата си за прилагането на принципа „цифрови по подразбиране“, включително в трансграничен контекст, по отношение на услугите, предоставяни от публичните администрации, стига то да е съпътствано от мерки за гарантиране на цифровото приобщаване ⁽¹⁾;

18. подкрепя принципа „само веднъж“, съгласно който публичните администрации не могат да изискват повече от веднъж една и съща информация от гражданите и предприятията. Този подход дава възможност да се улеснят контактите между гражданите, предприятията и публичната администрация;

19. подкрепя принципа на „оперативна съвместимост по подразбиране“ като основен фактор за оползотворяването на възможностите на цифровото общество;

20. подкрепя принципа на „съвместно изграждане“ ⁽²⁾ и все по-активното участие на ползвателите във всички процеси на трансформиране на обществените услуги. Това е в съответствие и с предложението на КР да се разчита и на принципа на „съвместно изграждане“, така че следващата програма за научни изследвания и иновации на ЕС да бъде разработена с пълноценното участие на регионите ⁽³⁾;

21. приветства с оглед на това хармонизирането на правната рамка посредством Общия регламент относно защитата на данните, което дава възможност за съвместяване, съгласно принципа на пропорционалност, на основното право на защита на физическите лица във връзка с обработването на лични данни с всички други съответни основни права; посочва, че фрагментираното прилагане на защитата на личните данни в Съюза води до правна несигурност, която възпрепятства свободното движение на данни в целия ЕС. Развитието на инициативата MyData по време на естонското председателство предлага нови възможности, които ще подобрят управлението на личните данни по ориентиран към хората начин;

22. подчертава ключовата роля, която могат да изиграят местните и регионалните власти, и по-конкретно пограничните, за определянето, тестването и разработването на подходящи, ефективни и непрекъснати трансгранични услуги;

23. подчертава, че частният сектор може да изиграе роля за прилагането на глобален подход. Иновациите предоставят на потребителите достъп до широк кръг от публични и частни услуги посредством опростени процедури. С оглед на това частният сектор трябва да се разглежда като пълноправен участник и партньор на публичната администрация в областта на иновациите;

⁽¹⁾ Становище на КР относно „План за действие за електронно управление през периода 2016—2020 г.“ (COR-2016-02882).

⁽²⁾ <https://www.oecd.org/governance/observatory-public-sector-innovation/blog/page/citizenpoweredcitiesco-producingbetterpublic-serviceswithcitizens.htm>

⁽³⁾ Становище на КР относно „Местното и регионалното измерение на „Хоризонт 2020“ и новата рамкова програма за научни изследвания и иновации“ (COR-2017-00854).

24. отбелязва, че цифровизацията на икономиката, която налага нови модели на потребление, работа и свързване, създава у гражданите и нови очаквания по отношение на обществените услуги. В този контекст иновациите в публичния сектор и по-доброто използване на електронното управление също дават възможност да се отговори по-ефективно на тези промени, особено що се отнася до развитието на икономиката на сътрудничеството и свързани с нея въпроси като процедурите за регистрация, данъчното облагане и заетостта;

А. Структурно измерение

25. счита, че по-активното цифрово приобщаване и разпространението на цифровите услуги е задача от първостепенно значение, равняваща се по значимост на цифровия единен пазар, която се състои в това да се намали броят на районите, които не са обхванати от надеждни и високоефективни мрежи, предлагащи достъпни цени, като същевременно се продължи разработването на мерки в подкрепа на разгръщането на тези цифрови мрежи за сътрудничество и развитието на тяхното съдържание;

26. счита, че като всички останали организации, които боравят с чувствителни данни, публичните администрации трябва да следят систематично за класифицирането и сигурността на данните. С оглед на значителните щети, които могат да нанесат евентуални хакерски посегателства, кибератаки и кибертероризъм, трябва в определени случаи да се предвидят решения, които да гарантират, че данните и дори системата като цяло са физически отделени от интернет;

27. изтъква ролята на Европейската комисия за създаването на основни предпоставки за оперативна съвместимост и хармонизиране, които дават възможност за обмяна на информация, върху който почиват тези принципи;

28. подкрепя целта за изграждане на транснационални обществени услуги въз основа на цифрови решения и затова посреща с голям интерес всяка инициатива, която дава възможност за подобряване на оперативната съвместимост между различните администрации, както и разработването на решения като електронната идентификация и електронния подпис;

29. призовава за глобален подход към развитието на цифровата инфраструктура, в рамките на който различните администрации да търсят оперативно съвместими решения и да ползват, доколкото е възможно, обща техническа база, като същевременно разработват специални приложения, отговарящи на конкретните им нужди. Такъв подход би позволил да се избегне необходимостта всяка служба да разработва своя собствена инфраструктура и да се намалят разходите, като същевременно се повиши ефективността. Освен това той би спомогнал за предотвратяване на териториалната разпокъсаност на единния пазар;

30. във връзка с това отправя отново искането си проектите за развиване на ширококоловите услуги да бъдат признати за услуги от общ икономически интерес ⁽⁴⁾;

31. подкрепя инициативите, които дават възможност за подобряване на достъпа на гражданите и предприятията до обществените услуги. Опростяването и съобразяването с нуждите на ползвателите трябва да са водещи принципи на всяка инициатива;

Б. Човешко измерение

32. счита, че за да може публичният сектор да стане наистина иновативен, са необходими дълбоки промени в организационната култура, и подчертава ролята на катализатори на иновациите, която могат да изиграят служителите на различните публични служби;

33. препоръчва продължаващото обучение на публичните служители за ползване на новите цифрови решения да се превърне в приоритет на администрациите — както местни, така и национални, и призовава тази култура на прозрачност, комуникация и обмен на опит да бъде разпространена сред тях;

34. призовава в различните администрации да бъдат сформирани мултидисциплинарни екипи на високо равнище, които да могат да приобщат потребителите и да имат задачата да предлагат иновативни решения на отговарящите за вземането на решения в публичния сектор;

35. счита, че за да се оползотвори напълно потенциалът на електронното управление, трябва най-напред да се спечели доверието на гражданите и предприятията относно начина, по който се използват изискваните от тях данни, като за изграждането на такова доверие е необходимо някои данни да бъдат предмет на защита с много висока степен на хармонизация. По този повод отбелязва с интерес, че това доверие нараства, когато гражданите и предприятията имат правото на контрол върху начина на използване на техните данни от страна на администрациите;

⁽⁴⁾ Становище на КР относно „Европейска инициатива за компютърни услуги в облак и приоритети за стандартизацията в областта на ИКТ за цифровия единен пазар“ (COR-2016-02880).

36. счита, че модернизирването на администрацията посредством цифрови решения трябва да позволи и по-голямо участие на гражданите във вземането на решения в публичния сектор, и че тази особено важна за местната демокрация цел трябва да бъде предмет на специални инициативи;

37. подчертава стойността на принципа на „съвместно изграждане“ на обществените процедури, който приобщава потребителите към процеса на създаване и разработване на обществените услуги. Този нов вид сътрудничество между публичните власти, гражданите и предприятията дава възможност да се отговори на нуждите на потребителите, но също и да се установят и съгласуват компетенциите и уменията на гражданите, така че с общи усилия да се повиши качеството на предлаганите услуги. Предлага съществуващите инструменти, като например инструментариумът на ОИСР, да се използват и популяризират на местно и регионално равнище;

38. предлага да се насърчава ефективно изграждането на мрежа от европейски центрове за иновации, с цел да се даде тласък на иновациите в градовете и регионите;

39. счита, че цифровизацията на администрацията изисква да се гарантира достъпът до цифрови технологии на всички граждани, независимо от образователното им ниво, възрастта им, евентуалните им увреждания и това къде точно в Европа се намират;

40. подчертава, че повишаването на осведомеността и обучението на гражданите и предприятията, по-специално МСП, за ползване на цифровите обществени услуги ще бъдат от решаващо значение за приема на цифровата трансформация на публичния сектор, особено от страна на най-отдалечените от тези технологии групи от населението;

41. счита също, че такава промяна в мисленето може да се осъществи чрез образование и обучение; с оглед на това насърчава провеждането на курсове по информатика в училищата, за да се позволи на новите поколения да се ползват от предимствата на една истинска цифрова култура, даваща им възможност да станат активни членове на бъдещото общество на знанието. Освен това са необходими подходящи структури за учене през целия живот, които да дават възможност на възрастни от всички възрастови групи да придобиват или усъвършенстват уменията си в областта на цифровите технологии;

Предимствата на засиленото сътрудничество

42. подчертава, че иновациите в публичния сектор могат да бъдат улеснени чрез сътрудничество и обмен на добри практики между администрациите и отвъд националните граници;

43. посреща с интерес експериментите, свързани с обмен на данни между местните и регионалните власти, по примера на пилотния проект между Естония и Финландия⁽⁵⁾, и предлага този вид взаимодействия да бъдат подкрепяни в рамките на междурегионалното сътрудничество;

44. предлага да се разработят инициативи за идентифициране на иновациите, прилагани от местните и регионалните власти, обмена на опит и разпространението на добри практики;

45. подчертава значението на тясното приобщаване на местните и регионалните власти към всички политики за стимулиране на иновациите в публичния сектор чрез цифрови решения;

Препоръки

46. изтъква ключовата роля, която трябва да играят местните и регионалните власти в усилията за модернизирване на публичния сектор;

47. приветства включването на Европейския комитет на регионите в съществуващи платформи като Управителния съвет на Плана за действие за електронно управление за периода 2016—2020 г. И все пак счита, че присъждането на статут на пълноправен член на Европейския комитет на регионите, както и евентуално партньорство с Обсерваторията на иновациите в публичния сектор на ОИСР, биха му позволили да допринесе по-ефективно за насърчаването на иновациите в публичния сектор;

48. предлага освен това създаването на партньорство между Комитета на регионите и инициативата „Партньорство за открито управление“;

49. предлага да се разработят конкретни показатели, които да позволяват надеждна съпоставка между публичните администрации що се отнася до степента им на отвореност към цифровите решения;

⁽⁵⁾ Естония и Финландия са в процес на активизиране на сътрудничеството си за развитието на X-Road — система, която гарантира пряк и сигурен обмен на данни между своите членове. Новосъздаденият от двете страни Nordic Institute for Interoperability Solutions (Северен институт за решения за оперативна съвместимост) ще играе ключова роля в по-нататъшното развитие на платформата за оперативна съвместимост X-Road. (http://vm.fi/en/article/-/asset_publisher/suomi-ja-viro-perustavat-yhteisen-instituutin-kehittamaan-x-road-teknologiaa)

50. приканва публичния сектор да се стреми към иновации, които да бъдат съсредоточени върху нуждите на ползвателите и да се основават на принципите на недискриминационен достъп на всички граждани и предприятия до цифрови услуги, повишена защита на чувствителните данни, „цифрови по подразбиране“, „само веднъж“, „съвместно изграждане“ и оперативна съвместимост;
51. предлага заинтересованите градове и региони да бъдат обявени за пионери в иновативното обновление на публичната администрация и иновативните обществени поръчки, за да се постигнат по-ефективно предоставяне на услуги и икономии от мащаба в цяла Европа;
52. подкрепя призива на Европейския парламент към Европейската комисия да послужи за пример в това отношение;
53. препоръчва създаването на проява, която да позволява редовно да се демонстрират най-добрите практики, разработени от местните и регионалните власти в областта на иновациите чрез цифрови решения.

Брюксел, 30 ноември 2017 г.

Председател
на Европейския комитет на регионите
Karl-Heinz LAMBERTZ

Становище на Европейския комитет на регионите — Деинституционализация в системите за полагане на грижи на местно и регионално равнище

(2018/C 164/07)

Докладчик: Xamuel Gonzalez Westling (SE — ПЕС), член на Общинския съвет на Хьофьорш

ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

Права на хората с увреждания

1. приветства поканата от правителството на Естония да изготви становище относно „Деинституционализация в системите за полагане на грижи на местно и регионално равнище“. Оценките сочат, че в Европейския съюз всеки шести — общо около 80 милиона души — страда от форма на увреждане с различна степен на тежест. Повече от една трета от хората на възраст над 75 години страдат от увреждане, което ги ограничава в ежедневните им дейности. Този процент се очаква да нарасне допълнително с увеличаването на дела на възрастните хора в населението на ЕС през следващите години ⁽¹⁾. Въпреки че положението и условията за живот на хората с увреждания през последните 20 години значително се подобриха, в повечето държави — членки на ЕС, все още се откриват повече или по-малко недостатъци както по отношение на обслужването и грижите за хора с увреждания, така и във възприемането им от обществеността. За съжаление все още има случаи на хора, например с нарушение в развитието и/или психическо заболяване, чието право да вземат решения за собствения си живот е ограничено;

2. е твърдо убеден, че хората с увреждания следва да имат всички възможности да станат самостоятелни членове на обществото и че тяхната свобода на избора трябва да се подкрепя; във връзка с това припомня че системите на здравеопазването са различни във всяка страна, което означава, че преходът към грижи, предоставяни в общността, трябва да бъде адаптиран към местните особености и да включва както съответните общности, така и потребителите и техните семейства; би желал да изтъкне, че целта на настоящото становище е не да изключи или осъди всички грижи, предоставяни в институции при всякакви обстоятелства; институциите не са решението, но също биха могли да бъдат считани за едно от възможните решения. В някои страни те са по-отворени към новите начини за подкрепа, така че могат да се приспособяват към различните възникващи ситуации и да предоставят на всеки максимална възможност за развитие, независимо от степента на увреждането. Особено внимание следва да се обърне на ролята на семействата за функционирането на тези институции;

3. отбелязва, че ролята на ЕС в областта на общественото здраве съгласно член 168 от Договора за функционирането на Европейския съюз се ограничава на първо място върху допълването на провежданата в държавите членки на национално, регионално или местно равнище здравна политика. При зачитане на принципа на субсидиарност дейността на ЕС обхваща следните области:

— насърчаването на координацията с цел подобряване на здравето на населението и предотвратяване на болестите и заболяемостта при хората, както и премахване на източниците на опасност за физическото и психичното здраве. Тези действия обхващат също борбата с големите заплахи за здравето, като поощряват научните изследвания относно техните причини, пренасяне и предотвратяване, а също така и здравната информация и просвета, както и наблюдението на сериозните трансгранични здравни заплахи, ранното оповестяване в случай на такива заплахи и борбата с тях;

— определянето на високи стандарти на качество и на сигурност на органите и субстанциите от човешки произход, както и във ветеринарната и фитосанитарната област и медицинските продукти;

4. подчертава, че с Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на хората с увреждания (КПХУ на ООН) от 2006 г. се извършва съществена промяна в подхода към уврежданията, като сега вече акцентът се поставя върху това, по какъв начин могат обществото и околната среда да бъдат адаптирани така, че пречките, пред които са изправени хората с увреждания, да бъдат неутрализирани и по този начин да им бъде предоставена възможността за интегриране в обществото и за максимално самостоятелен живот. През ноември 2017 г. 27 от 28-те държави — членки на ЕС, бяха ратифицирали конвенцията, от които 22 държави и факултативния протокол към нея ⁽²⁾. КР препоръчва всички държави членки да ратифицират както конвенцията, така и протокола;

⁽¹⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-10-1505_bg.htm?locale=BG

⁽²⁾ <http://indicators.ohchr.org/>.

5. възприема определението на ООН за понятието „увреждане“, което се разбира като резултат от взаимодействието между лицата с трайно нарушени физически, психически, интелектуални и сетивни функции и различните пречки в нагласите и заобикалящата ги среда, които затрудняват тяхното пълноценно и ефективно участие в обществото равноправно с останалите. Увреждането може да бъде последица от заболяване или други обстоятелства, вродено или придобито нарушение. Подобни болести, обстоятелства или нарушения могат да са с траен или временен характер;

Преход от институционална грижа към грижа в общността

6. приветства инициативата на бившия член на Комисията Vladimír Špidla, който с помощта на експертна група изготви „Общи европейски насоки за прехода от институционална грижа към грижа в общността“⁽³⁾. Въз основа на тези насоки КР препоръчва понятието „институция“ да бъде дефинирано по следния начин: „форма на резидентна грижа, при която настанените са изолирани от по-широката общност и/или са принудени да живеят заедно; настанените нямат достатъчно контрол върху живота си и върху решенията, които ги засягат; и изискванията на организацията се ползват с предимство пред индивидуалните потребности на настанените“. Насоките са изготвени с цел да подкрепят държавите членки при прехода от институционална грижа към грижа в общността. Въз основа на опита и поуките, извлечени от държавите, които са провели деинституционализация, този процес би трябвало да включва в течение на времето следните аспекти: обща стратегия и визия; участие на засегнатите лица и техните близки; съвместно поемане на отговорност от страна на всички действащи лица на всички равнища; управление и предоставяне на насоки, както и подкрепа за процеса. КР отбелязва, че насоките могат да са подходящи за благоприятстване на прехода от институционални грижи към повече грижи в общността и препоръчва на всички държави членки тяхното прилагане;

7. отбелязва, че институционалните грижи все по-често се поставят под въпрос и че в редица научни изследвания се доказва, че дългосрочните грижи в институция могат да имат значителни отрицателни последици за засегнатите лица, включително загуба на свобода, стигматизиране, загуба на автономност и обезличаване. Тези грижи оказват отрицателно въздействие и върху служителите, които работят в институционалните структури. Въз основа на това се изгради общо разбиране, според което трябва да се предпочитат по-отворените форми на грижи в общността и това би трябвало да бъде пътят, по който в бъдеще да се върви при предоставянето на грижи и помощ. Това беше подчертано и в „Европейски план за действие в областта на психичното здраве“⁽⁴⁾. Планът за действие беше изготвен от Регионалното бюро на СЗО за Европа в тясно сътрудничество и при обмен на информация с държавите членки, които също подкрепиха този план. КР припомня също, че в Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на хората с увреждания (КПХУ) е залегнало правото на хората с увреждания „да живеят в общността, с равни на всички останали възможности за избор“⁽⁵⁾;

8. отбелязва, че през предходните 20 години много държави членки претърпяха следното развитие: големи институции за предоставяне на грижи и специализирани болници стават все по-отворени, преориентират се към форми на грижи в общността. Въпреки това в цяла Европа повече от един милион души с увреждания продължават да живеят в институции, предоставящи грижи⁽⁶⁾. Преходът от институционални грижи към по-открито предоставяне на грижи в общността не може да се извърши от днес за утре. Тази промяна отнема много години и изисква усилия и действия на всички равнища на обществото, както и промяна в нагласите и законодателството. Комитетът счита, че е важно всички държави — членки на ЕС, да отдават приоритетно значение на развитието на предоставянето на грижи в общността и мерките за постигане на деинституционализация да се извършват по такъв начин, че да се зачитат и гарантират правата на целевите групи, така че всичко да се извършва в максимална полза за заинтересованите лица;

9. счита, че е важно да обърне внимание на риска при прехода към по-отворени форми на грижи в общността държавите да започнат да изграждат нови институции, които да заменят старите. В резултат на това за целеви групи с особено изострени и сложни потребности, които трудно биха били посрещнати от обществена гледна точка, и там, където не съществуват индивидуални решения, могат да възникнат нови, почти институционализирани домове и структури за предоставяне на грижи. Подобно развитие би могло да бъде предизвикано и посредством сериозна криза, като напр. големите потоци от бежанци, които пристигнаха в редица държави — членки на ЕС през есента на 2015 г. В тази ситуация потребностите от настаняване трябваше да бъдат покрити посредством приемни центрове и институционални структури. При решения, които са замислени и планирани като временни, обаче съществува опасността те да се превърнат в постоянни — с отрицателни последици за засегнатите лица;

⁽³⁾ <http://www.deinstitutionalisationguide.eu/>

⁽⁴⁾ <http://www.euro.who.int/en/publications/abstracts/european-mental-health-action-plan-2013-2020-the>

⁽⁵⁾ Член 19 от КПХУ на ООН.

⁽⁶⁾ <http://www.deinstitutionalisationguide.eu/>

Борба със стигматизирането

10. отбелязва, че в отделни държави — членки на ЕС, в редица законодателни актове и програмни документи в различна степен е установено, че на хората с увреждания трябва да се даде възможността за активно участие в обществото и да живеят, както всички други хора. Въпреки това се наблюдава прикрито и понякога открито отхвърляне от обществото на хора с увреждания. Стигматизираните групи често се третират враждебно и със страх, оценяват се по-ниско и се възприемат като тежест. Редица проучвания показват, че хора с психични заболявания биват стигматизирани⁽⁷⁾. Стигматизирането води от своя страна до дискриминация на засегнатите лица. Това може да намери изражение в недостатъци в предоставянето на грижи или социално изключване, което още повече влошава психическото здраве на засегнатите лица. Тази порочна спирала все още е налице и се задълбочава още повече. Деинституционализацията не означава само да се затворят големите институции и да се създадат алтернативни форми на грижи. При нея трябва също така да се води борба с предразсъдъците, да се дискредитират стереотипите и да се постигне промяна в начина на мислене. Хората с увреждания не бива повече да бъдат възприемани предимно като обекти и пасивни получатели на услуги и грижи, а като равноправни членове на обществото, които се ползват от всички права на човека. Според КР при процеса на деинституционализация държавите членки трябва да се борят и със стигматизирането и да предотвратяват дискриминацията. Съгласно Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ на ООН, от член 4 до член 6) това означава, че държавите членки трябва да предприемат положителни и превантивни мерки за борба с всички видове дискриминация и с цел да се гарантира зачитането на всички права на човека. КР отбелязва, че съществуват много добри примери за национални кампании срещу стигматизирането, както в държавите — членки на ЕС, така и в трети държави, които могат да послужат като източник на вдъхновение;

11. обръща внимание на факта, че нуждите на пациентите, преместени в по-отворени структури за грижи в общността, трябва да се оценяват правилно. Местните и регионалните власти би трябвало да гарантират задоволяването на тези нужди, за да дадат възможност на ползвателите да контролират живота си и да вземат истински решения за това къде да живеят, с кого и как. Услугите (включително личните асистенти) трябва да бъдат на разположение и да са достъпни за всички ползватели, за да се гарантира тяхното приобщаване към общността и възможността им да водят максимално независим живот;

Умения и знания

12. обръща внимание на факта, че преходът от институционални грижи към здравно обслужване и грижи в общността изисква и промяна на парадигмата за персонала и неговите умения. Докато досега акцентът беше върху медицинските познания и медицинските професии, преходът към здравно обслужване и грижи в общността доведе до това, че сега вече се изискват социални и педагогически умения. Комитетът е на мнение, че е важно лицата, полагащи грижи, да са обучени по подходящ начин за изпълнение на своята дейност (член 4 от КПХУ на ООН). С подходящо обучен персонал не само ще се ускори преходът, но и ще се предотвратява създаването на нови институции за предоставяне на грижи. В много държави се търси персонал с подходящи академични квалификации. Международното сътрудничество и обмен в тази област биха могли да подобрят наличието на подходящ специализиран персонал. С оглед улесняването на прехода КР препоръчва съчетаването на обмен на специалисти и нови възможности за обучение във висшите учебни заведения и средните училища. Наличието на добре обучен персонал изисква планиране и координиране. КР смята, че е важно при обучението на нови специалисти или преквалификацията на персонала да се представят следните теми: права на човека, запознаване с живота с увреждане и живота в институция, предоставяща грижи, и включване на засегнатите лица в решенията относно желаната от тях подкрепа. Отвикването от живот в институция и адаптирането към живот в собствен дом с възможност за самостоятелно вземане на решение по много въпроси не е лесно. Действителното приспособяване към обществото крие опасността за личността от изолация и/или изключване. От голямо значение е да се поддържа контакт с хората и те да бъдат подкрепяни от компетентен персонал, който познава тяхното положение и индивидуалните им потребности. Научните изследвания и знанията в тази област се развиват положително, по-специално що се отнася до психичните и невропсихиатричните заболявания. Подобрена се достъпът до и използването на методи, основани на знания и факти, както по отношение на медицинските и психологичните грижи, така и по отношение на психосоциалната подкрепа и когнитивните инструменти. В Швеция, например, от няколко години съществуват национални насоки на Националния съвет за здравеопазване и социални грижи (Socialstyrelsen) за няколко категории, сред които шизофрения и сродни на шизофренията заболявания⁽⁸⁾. Насоките съдържат основни препоръки за доказани методи в областта на здравните и социалните грижи. Шведският национален съвет за здравеопазване и социални грижи освен това публикува насоки за процедурите и общите насоки за нивото на знанията и уменията на служителите и работодателите в областта на дейностите за хора с различни увреждания⁽⁹⁾ ⁽¹⁰⁾;

⁽⁷⁾ <http://www.nspsh.se/projekt/projektet-din-ratt/>
<http://bringchange2mind.org/>

⁽⁸⁾ <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2017/2017-10-34/>.

⁽⁹⁾ <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2014/2014-3-19>.

⁽¹⁰⁾ <http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/18607/2012-2-17.pdf>.

Деца и младежи

13. приветства факта, че външните министри от ЕС подкрепиха преразглежданите насоки за утвърждаването и защитата на правата на детето. В съответствие с конвенциите на ООН в тази област КР би приветствал, ако всички държави членки подкрепят принципа децата да израстват в семейства. Резултати от изследвания показват, че децата, настанени в домове, не се развиват по същия начин, както децата, отглеждани в семейства, и че те трябва да имат права и възможности за училищно образование, както всички останали деца. Освен това те показват, че деца, които са били настанени в домове, на по-късен етап от живота могат да развият поведенчески проблеми и трудности в социалната сфера. Децата, настанени в домове, често получават твърде малко насърчаване, което те компенсират със самоунищожително или проблематично поведение. За своето нормално развитие всички деца се нуждаят от усещане за стабилност и близост. КР препоръчва във всички държави от ЕС, на децата с увреждания и техните родители да се осигуряват необходимата помощ и подкрепа в собствените им домове или в близост до тях. Родителите би трябвало да получават помощ и консултации относно функционалните смущения на децата си и да бъдат подкрепяни от обществото съответно своя град или община, така че да могат да изпълняват своята родителска роля. Ако на родителите се налага да работят по-малко, за да се грижат за дете с увреждане в дома си, те би трябвало да получават финансова помощ;

14. застъпва схващането, че децата и младежите с увреждания имат същите права и задължения по отношение на посещението на училище и образованието като техните връстници. Това предполага, че училището трябва да може да отговори на потребностите на тези деца, в противен случай ще възникне опасност от изолация, включително извън институциите за предоставяне на грижи. Местните и регионалните власти би трябвало да инвестират повече в училищните бюджети с цел справяне с липсата на подходящи съоръжения и даване на приоритет на достъпността и универсалния дизайн. Следва да се въведат програми за повишаване на осведомеността за проблемите на лицата с увреждания сред училищния персонал и другите деца, както и за осигуряване на подходящо обучение в приобщаващи методологии за учителите и стимулирането им да работят с деца с увреждания. За да се постигне пълно приобщаване, трябва да се потърсят решения по отношение на нагласите и предразсъдъците;

Попечителство и настойничество

15. отбелязва големия брой граждани на ЕС, които страдат от нарушение в развитието и/или от психическо заболяване и са поставени под настойничество (plenary guardianship) или попечителство (partial guardianship). КР отчита факта, че частичното настойничество може да защити интересите на съответното лице и да ги предпази от възможна злоупотреба с тях. Той обаче изразява загриженост по отношение на пълното настойничество, при което засегнатите губят почти всички свои законни права и решенията относно най-важните аспекти на живота им се вземат от законните им представители. Много пълнолетни лица биват настанявани в институции против волята си от съдебно назначените им представители. КР препоръчва на държавите членки да приемат разпоредби, за да се прибегва по-рядко към пълно настойничество, и да приобщат ползвателите, техните семейства, организациите, които защитават техните права и специалистите, към вземането на решения. При преразглеждане на правните норми относно правоспособността следва да бъдат определени изисквания за съвместно вземане на решение и да се укрепят правата на целевата група чрез законодателството;

Влияние и участие на засегнатите лица

16. застъпва схващането, че в рамките на законодателството хората с увреждания би трябвало да получат възможности и подкрепа за вземането на решения, които засягат тях, тяхното ежедневие и разработването на местните услуги. Важно е да се предоставя информация, съобразена с потребностите на целевата група. Вслушването в сдружения на засегнатите лица и близките и сътрудничеството с тях подобряват тяхното влияние и участие. Знанията и опита на засегнатите лица са ценни умения, които трябва да бъдат взети предвид. КР препоръчва на държавите членки да подкрепят създаването и работата на заинтересовани организации;

Правни норми и насоки

17. счита, че е важно да се подкрепят действащите закони и насоките в съответствие с член 4, параграф 1 от Конвенцията за правата на хората с увреждания. Правата на детето трябва да заемат централно място в този процес. Освен това КР застъпва схващането, че законодателството би трябвало да подкрепя отделната личност при самостоятелно определяне начин на живот въз основа на индивидуалните потребности и желания;

18. подчертава значението на мерките за подкрепа и защита на хората с тежки увреждания в периода след смъртта на техните родители и близки. По-специално счита, че е от основно значение да се гарантират подкрепа, благосъстояние, приобщаване в обществото и максимална автономност на хората с увреждания, които не са в състояние да поемат пълна отговорност, с цел да се избягва автоматичното им настаняване в институция;

Информация и статистически данни за проследяване

19. счита, че поради липсата на данни е трудно да се проследява протичането на деинституционализацията и да се изготвят сравнителни анализи между отделните държави — членки. В съответствие с това Комитетът препоръчва да се отдава приоритет на определянето и разработването на показатели. Те трябва да са част от стратегията и планирането на прехода към повече медицински грижи и обслужване в общността. Промяната в модела чрез преминаване към по-индивидуализирани грижи, съобразени в по-голяма степен с отделната личност, би трябвало освен това да се отрази в стандартите и показателите, които следва да бъдат разработени. При това би трябвало да се обърща по-голямо внимание на качеството на живот и правата на засегнатите лица, отколкото на проследяването на по-скоро технически параметри. КР препоръчва да се извършва сътрудничество между държавите членки за разработването и определянето на стандарти и показатели;

Труд и заетост

20. припомня в съответствие с член 27 от Конвенцията за правата на хората с увреждания, че правото на труд е основно право. То не бива да се ограничава посредством напр. предразсъдъци или пречки пред достъпа. КР подчертава, че са необходими усилия, за да могат хората с увреждания да намират работа, която да съответства на индивидуалните обстоятелства. Добрата рехабилитация и адаптирането на работните места и задачите при работата са много важни. Други форми на активност за лицата, които не могат да извършват работа срещу заплащане на редовния пазар на труда, са също важни за насърчаването на здравето, дестигматизирането и премахването на изолацията. Именно за това са толкова важни заведенията и службите за помощ чрез работа, предприятията и работилниците, които наемат предимно хора с увреждания. За тази цел е необходимо взаимодействие между социалните служби и пазара на труда посредством структури, предоставящи услуги за интеграция на пазара на труда, които дават възможност за реализиране на персонализирани и диверсифицирани програми за ориентиране, обучение, посредничество при наемането, запазване на работното място и социално приобщаване в работна среда. Мерките в полза на здравето и заетостта трябва да се разглеждат по-скоро като инвестиции, а не като разходи. Осигуряването на работа, за която се получава заплата или друго възнаграждение, спомага не само за приобщаването, но и за намаляване на риска от бедност. За всички хора е важно да бъдат възприемани като част от една по-голяма общност, да могат да допринасят за обществото и да извършват пълноценна дейност. В същото време това повишава и общественото съзнание по отношение на хората с увреждания, техния потенциал и техните затруднения;

Икономическо въздействие

21. дългосрочната устойчивост на грижите, полагани в общността, ще изисква радикална промяна в публичните разходи и ресурсите следва да се съсредоточат върху превенцията и ранната интервенция. Затова счита, че при оценката и анализа на икономическото въздействие на прехода към грижи в общността е важно не само да се вземат предвид абсолютните разходи, но и те да бъдат разгледани от гледна точка по-скоро на свързаните с качеството резултати и дългосрочните последици както за отделната личност, така и за обществото. Проучвания в областта на здравната икономика показват, че психиатричните услуги в семейна среда като цяло струват толкова колкото и болничните грижи. Но тъй като те постигат често по-добри резултати за отделните индивиди, в тези случаи те се оказват по-разходно ефективни от гледна точка на цялото общество. Положителните последици за здравето спомагат за това повече хора да могат да навлязат на пазара на труда. Това води до увеличение на производството, по-голямо социално приобщаване и по-нисък риск от престъпност, което би облекчило съдебната система⁽¹¹⁾. Инвестициите под формата на превенция, ранна намеса и подкрепа на децата и младежите, както и техните родители, може да им помогне да завършат образованието си. Те могат да продължат образованието си и успеят да навлязат на пазара на труда. Изтеглянето от големите институции и специализираните болнични заведения може да се осъществи едва тогава, когато се създадат и организират алтернативи и форми на предоставяне на грижи в общността. В началото това може да породи по-високи разходи във фазата на прехода към грижи в общността;

Сътрудничество и координация

22. отбелязва, че при деинституционализацията не е достатъчно само един участник да предприема действия. Трябва да участват и да си сътрудничат повече участници от обществото. Необходимо е ясно и прецизно разпределение на задачите и също така трябва да бъде еднозначно определена областта на сътрудничеството и как то да протича. В зависимост от конституционните системи в съответните държави членки, управлението и контролът на здравните и социални грижи, съответно тяхната организация и тяхното прилагане, са проектирани по различен начин на местно и регионално равнище. В страни като Швеция, където общините и областните съвети до голяма степен се самоуправляват, отговорността за това кой организира прехода към грижи в общността е децентрализирана. Освен това конституционното право на съответната държава членка е определящо за това, към кое равнище са насочени препоръките на КР. Без да се засяга въпросът за разделението на правомощията между националното, местното и регионалното равнище, КР е на мнение, че подкрепата от страна на националното равнище е изключително важна и че трябва да е налице координация на дейностите и мерките на различните равнища⁽¹²⁾;

⁽¹¹⁾ <http://www.deinstitutionalisationguide.eu/>

⁽¹²⁾ <http://www.deinstitutionalisationguide.eu/>

Равноправие в здравното обслужване и грижите

23. препраща към Конвенцията за правата на хората с увреждания (член 25 от КПХУ на ООН), според която здравните работници и лицата, предоставящи грижи, би следвало да предлагат на хората с увреждания еднакво добри грижи като тези за останалата част от населението. Когато хора напускат институциите, предлагащи грижи, в които са на разположение всички медицински умения, за да водят самостоятелен живот, в първичната здравна помощ трябва да се изграждат повече умения за хората с увреждания, за да може да се отговори на потребностите и на тази група пациенти. Социалното приобщаване на няколко равнища и виждане, при което хората с различни видове функционални ограничения се разглеждат като естествен елемент от населението, предотвратява социалното изключване и насърчава равното третиране при здравното обслужване и грижите.

24. отбелязва, че с развитието на науките за здравето очакваната продължителност на живот на хората се увеличава. Следователно остаряват и хора с увреждания, които преди време, поради липса на подходящи грижи, често не са достигали напреднала възраст. Социалните служби, които трябва да работят за социалното приобщаване и включването в трудовия живот, имат пред себе си хора с увреждания в напреднала възраст. Специалистите, които работят в тези служби, се оказват неподготвени да задоволяват нуждите, свързани било с напредналата възраст, било с увреждането на ползвателя. Поради това счита, че е необходимо да се коригират изискванията към персонала на социалните и здравните служби, който трябва да продължи да предоставя услуги за социално приобщаване на тази целева група съгласно стандартите, предвидени от ЕС.

Брюксел, 30 ноември 2017 г.

*Председател
на Европейския комитет на регионите*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Становище на Европейския комитет на регионите — Съживяване на селските райони чрез интелигентни села

(2018/C 164/08)

Докладчик: Enda Stenson (IE/EA), Съвет на графство Лийтрим**ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ****ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ**

1. приветства инициативата на Европейската комисия за действия на ЕС за интелигентни села, тъй като с нея се признава необходимостта от целенасочени действия за подпомагане на съживяването на селските райони като устойчиви места за живот и работа; отбелязва, че повишаването на просперитета и жизнеспособността на селските райони е една от най-спешните задачи, тъй като едно по-балансирано териториално развитие може да бъде основата за постигане на по-голяма социално-икономическа и екологична устойчивост;
2. отбелязва, че документът на Европейската комисия, както и участието на комисарите по въпросите на земеделието и развитието на селските райони и мобилността и транспорта, създават здрава основа, която да гарантира, че към инициативата ще се прилага координиран и междусекторен подход;
3. изразява обаче съжаление от липсата на амбиция в документа, който представлява компилация от вече съществуващи инициативи. Призовава за по-амбициозни действия и за разработване на целенасочена и ориентирана към бъдещето политика за интелигентни села с оглед на периода след 2020 г., която да се основава на необходимостта от консолидиране на широката гама от ориентирани към териториите „интелигентни“ инструменти на ЕС;
4. подчертава, че ако искаме през следващия период на финансиране да се прилага устойчива и ефективна програма за интелигентни села, подготвителната работа трябва да започне още сега, в т.ч. да се предвиди подобряване на координацията и полезните взаимодействия между въпросната политика на ЕС и източниците на финансиране, като се разработят интегрирана политика и инструмент за подкрепа на интелигентните села;
5. изтъква значението на тясната координация на всички равнища на управление, при надлежно зачитане на принципа на субсидиарност, с цел да се формулират решения, вземани „отдолу нагоре“ и ориентирани към териториите. Подчертава ключовата роля на местните и регионалните власти в прилагането на политическата рамка;
6. предлага разширяване на понятието „интелигентни села“ до „интелигентни селски райони“ и включването на инициативата в европейската програма за селските райони, така че да бъдат насърчени и развити и синергиите между малките съседни села в рамките на интелигентните селски райони;
7. подчертава в този контекст значението на Декларацията от Корк 2.0, която осигурява рамка за укрепване на политиката за развитие на селските райони и селскостопанската политика, и категорично подкрепя определените в нея десет политически насоки, в т.ч. признаването на необходимостта да се обърне специално внимание на преодоляването на цифровото разделение ⁽¹⁾;
8. подчертава, че съживяването на селските райони трябва да бъде насочено към справяне с предизвикателствата на обезлюдяването в дългосрочен план чрез действия за насърчаване и подкрепа на устойчивостта, смяната на поколенията и способността на селските райони да привлекат нови жители;
9. приканва Комисията да помисли за прости мерки, които се осъществяват и оценяват лесно, включително от най-малките села, които често не разполагат с достатъчно структури, даващи възможност за лесно прилагане на интелигентните мерки;

⁽¹⁾ Декларация от Корк 2.0.2016 г., параграф 3.

10. препоръчва да се обърне специално внимание на предизвикателствата, пред които са изправени отдалечените селски райони, които освен с проблема с широколентовата инфраструктура, трябва да се справят с тежки предизвикателства, свързани с транспортните и енергийните връзки, и в резултат — с липсата на достъп до най-важните обществени услуги. Счита, че понятието „*rural proofing*“ (проверка на въздействието върху селските райони на отделни законодателни или политически решения) ⁽²⁾ следва да бъде част от инициативата за интелигентни селски райони с оглед на прилагането на този подход към разработването на по-широки политически инициативи с последици за селските райони;

11. подчертава нарастващите трудности, с които се сблъскват периферните гранични региони, и необходимостта от увеличаване на възможностите за трансгранично сътрудничество и укрепване на програмите за справяне с тези предизвикателства;

Намаляване на цифровото разделение

12. подчертава необходимостта от бързи и надеждни широколентови връзки, за да се гарантират предлагането на цифрови услуги и правилното функциониране в условията на глобализирана икономика. Във връзка с това инфраструктурата за ИКТ се оказва определящ фактор за потенциала за развитие на регионите в Съюза;

13. заявява отново, че следва да се положат усилия за гарантиране на един и същ капацитет на високоскоростната телекомуникационна мрежа в целия ЕС като необходимо условие за конкурентоспособността и икономическия растеж на селските райони и в съответствие с целите, определени в Програмата в областта на цифровите технологии за Европа до 2020 г. ⁽³⁾;

14. изразява съжаление, че постигнатият напредък продължава да бъде незадоволителен и неравномерен, както и че все още има различия, по-специално между градските и селските райони. Фактът, че през 2012 г. 9,1 милиона домакинства в ЕС, от които 90 % в селските райони, са били без покритие от фиксирани широколентови мрежи, показва мащаба на предизвикателството ⁽⁴⁾;

15. отбелязва, че на равнище ЕС целта е да се осигури връзка над 30 MB/s на цялата територия на Европа до 2020 г., включително в селските и изолираните райони. Това обаче е само средна стойност за ЕС, която варира значително в различните страни и територии, особено в селските и най-отдалечените райони, където нерядко скоростта на връзката е 10 MB/s, дори в икономически проспериращи държави членки. Това е обичайният стандарт, който би позволил на едно средностатистическо домакинство да ползва най-популярните интернет услуги. Липсата на достатъчно широколентово покритие в наши дни е сериозно предизвикателство пред териториалното сближаване. Призовава Европейската комисия да положи повече усилия за разширяване на мрежата за високоскоростен интернет в селските райони посредством достъпни модели на финансиране, които не ограничават достъпа на някои държави членки до финансиране с цел инвестиции в широколентови мрежи и подпомагат достъпа до финансиране на инвестициите в широколентови мрежи за проекти от малък мащаб; призовава също така да бъдат осигурени специални кредити за развитие на широколентовия достъп в селските райони, които да не могат да се използват за други мерки;

16. препоръчва настоятелно, в изпълнение на обещанието, поето с инициативата за интелигентни села, достъпът до интернет да бъде признат за услуга от обществен интерес на равнището на ЕС и, ако е целесъобразно, на национално равнище, да бъдат определени минимални поносими стандарти за широколентовия достъп, които освен че ще гарантират надежден достъп до интернет, могат да предотвратят бъдещи промени в предоставянето на услуги (включително изключването на телефонните линии с медни кабели и въвеждането на следващото поколение след 4G), както и да се предвиди услуга за спешна помощ, особено за изолираните в цифрово отношение общини, какъвто вече е случаят в Швейцария и Финландия, където достъпът е гарантиран до „последния километър“. Това би трябвало най-малкото да е предварително условие, с което да е обвързано всяко финансиране, предназначено за интелигентни села;

17. подчертава, че е важно технологиите, свързани с инициативите за интелигентни села, да се разработват чрез използване на отворени стандарти, което ще благоприятства сътрудничеството между администрацията и бизнеса, както и повторното използване на създадените решения, освен че ще улесни оперативната им съвместимост;

18. подкрепя предоставянето на обучение за различните възрастови групи относно начина на използване на цифровите технологии и приспособяването на преподаването към целевата аудитория, с оглед на цифровизацията на някои публични услуги на местно или друго равнище (поръчка на документи, данъчни декларации, електронни сметки, проследимост, ОСП и др.); настоява освен това за правото на цифрова грамотност, което ще позволи да се гарантира на всички граждани достъп до обучение за осъществяване на елементарни задачи в новата цифрова среда, като обучението се финансира със средства от европейските структурни и инвестиционни фондове;

⁽²⁾ *Rural proofing*: подход, чиято цел е да гарантира, че нуждите и интересите на хората, общностите и бизнеса в селските райони са надлежно взети предвид при изготвянето и изпълнението на всички политики и програми. За централното управление *rural proofing* означава оценка на възможните политически варианти, за да се гарантира вземането на най-справедливите решения за селските райони.

⁽³⁾ Становище на Европейския комитет на регионите относно „Иновации и модернизирание на икономиката в селските райони“, ОВ С 120, 5.4.2016 г., стр. 10–15.

⁽⁴⁾ Шести доклад за икономическо, социално и териториално сближаване, юли 2014 г..

19. счита, че разширяването на широколентовите мрежи в селските райони и предизвикателството да се осигури достъп „до последния километър“ са пряко свързани с господстващото положение на пазара и традиционните доставчици. Този проблем няма да се реши, докато регулаторната рамка не започне да стимулира навлизането на алтернативни оператори, които да разгърнат достъпа от следващо поколение, и да насърчава развитието на водени от общностите иновации;

20. счита, че земеделските стопани и селскостопанският сектор като цяло следва да бъдат приоритетна група за обучение в цифрови технологии, с цел да се улеснят внедряването и разработването на инструменти и методи за електронно селско стопанство;

21. препоръчва увеличаване на финансирането за обучение и повишаване на осведомеността относно възможностите, предоставяни от настоящия контекст на цифровата икономика на предприятията в селските райони, като например достъп до нови пазари, разработване на нови продукти или привличане на лоялни клиенти;

22. отбелязва различните инициативи за „цифров център“, които понастоящем действат в редица държави членки, благодарение на които високоскоростният интернет, макар и да не е наличен във всяко домакинство в селските райони, все пак е достъпен в специално предназначени за целта центрове⁽⁵⁾;

23. признава допълнителните предимства на тези центрове, които далеч не се ограничават до преодоляване на цифровото разделение, а са полезни и по отношение на облагораждането на обществените пространства с усилията на цялата общност (т.нар. placemaking), съживяването на селските центрове, осигуряването на работни места и възможности за обучение за жителите на селските райони;

24. отбелязва, че тези центрове могат да действат като потенциална база за въвеждането на други електронни услуги, като електронно здравеопазване (напр. консултации онлайн), правни услуги онлайн (напр. правни консултации), електронно управление (напр. електронно гласуване, данъчни декларации, обезщетения) и електронна търговия (напр. електронно банкиране, продажби и др.);

Интелигентни градове и интелигентни селски райони

25. счита, че подобно на модела „интелигентни градове“, инициативата за интелигентни селски райони следва да се основава на широкообхватен подход на развитие и иновации и да включва следните шест измерения:

- а) интелигентна, иновативна, предприемчива и производителна икономика;
- б) по-добра мобилност с достъпни, модерни и устойчиви транспортни мрежи;
- в) екологична и устойчива енергийна визия;
- г) квалифицирани и ангажирани граждани;
- д) качество на живот по отношение на култура, здравеопазване, сигурност и образование;
- е) ефективна, прозрачна и амбициозна администрация.

26. приветства новата инициатива WiFi4EU за подобряване на свързаността с интернет в местните общности, но отбелязва, че проектите ще бъдат избирани на принципа „първият е с предимство“, но същевременно по географски балансиран начин. При подбора на проектите следва да се обръща внимание на допълнителните пречки, с които се сблъскват властите в селските райони, които разполагат с по-малко ресурси от градовете;

27. подчертава, че концепциите за интелигентни градове и интелигентни села/интелигентни селски райони не трябва да се противопоставят, а по-скоро да се разглеждат като взаимодопълващи се, всяка подкрепяща и засилваща успеха на другата. От стратегическа гледна точка трябва да се отбележи, че даден район не приключва с административните си граници, а взаимодейства със съседните селски или градски самостоятелни единици и планира своето развитие в хармония със средата. Трябва да се помисли за изграждане на положителни взаимоотношения между градското и селското население, а не селските райони да се възприемат единствено като доставчици на услуги за градските райони. Във връзка с това подчертава, че цялата селищна система ще бъде жизнеспособна само ако са жизнеспособни всички съставляващи я елементи — от големите градове до малките села;

⁽⁵⁾ Например Ludgate Hub (Ирландия) и The Hive в Лийтрим (Ирландия).

28. отбелязва обаче, че е важно да се отчитат различните характеристики на всеки модел. Моделът „интелигентни градове“ може по-специално да разчита на множество участници за насърчаването и провеждането на инициативи, докато това не така в селските райони, където ресурсите, както по отношение на хората, така и на административния капацитет, обикновено са по-ограничени. Тези различия следва да бъдат взети предвид при разработването на всяка бъдеща политическа рамка и на възможностите за финансиране;

29. отбелязва, че генерална дирекция „Енергетика“ на Европейската комисия постави началото на Европейското партньорство за иновации (ЕПИ) за интелигентни градове и общини, което има за цел да насърчава и подкрепя опита на интелигентните райони в ЕС; изразява съжаление, че до момента селските райони не са включени сред приоритетите на тези дейности;

Мобилност и енергетика

30. счита, че при разработването на инициативата за интелигентни села/райони устойчивата транспортна свързаност и мрежи са също толкова важни, колкото и подобряването на цифровата свързаност, като се имат предвид специфичните трудности, пред които са изправени селските райони, като разпръснатото население и по-големи разходи. Отбелязва, че в документа на Европейската комисия относно интелигентните села програмата „Механизъм за свързване на Европа“ (MCE) се посочва като една от възможностите за подкрепа от страна на ЕС за интелигентните села и настоява за повече подробности относно начина, по който тези средства могат да се използват за подкрепа на свързаността в селските райони, особено в най-отдалечените селски региони;

31. припомня икономическите, социалните и екологичните предимства на местното производство на енергия (електроенергия и топлоенергия), както и полезните взаимодействия, които биха могли да бъдат изградени с развитието на селските райони/регионите и ОСП (посредством втория стълб). Примерите включват ролята на вятърната и слънчевата енергия, на биомасата и биогаза за производство на електроенергия, ролята на биомасата (напр. дървесина) и/или биогаза за отоплението на местно равнище. Подчертава колко е важно местните и регионалните власти да получат правомощия за инициране и управление на целеви екологични мерки и правото да въведат териториални договори, които да се сключват съвместно с доставчици от селските райони на произведено на място гориво/електроенергия ⁽⁶⁾;

Подкрепа за подходи „отдолу-нагоре“

32. признава успехите, постигнати чрез насочени „отдолу нагоре“ подходи за местно развитие, като например LEADER и воденото от общностите местно развитие;

33. счита обаче, че е възможно да се получи прекомерна зависимост от такива подходи, и че други участници (напр. иновационни посредници) също могат да стимулират потенциала на селските райони. Иновационният посредник идентифицира предимствата и възможностите в дадено село/селски район и осъществява връзка между съответните институции (висши учебни заведения, местни власти, източници на финансиране и т.н.) с цел координиране на настоящите и бъдещите дейности и потенциалните източници на финансиране. Те трябва да ангажират и информират общността и да я привлекат за участие, за да може концепцията да се разработи, общността да поеме контрол над нея и ползите да бъдат споделени;

34. смята, че тези посредници могат да насърчават продуктовото развитие в малките предприятия и да преодоляват пазарните пречки, както и да насърчават потреблението на продукти местно производство, късите вериги на доставки на хранителни продукти и местното производство на енергия от възобновяеми източници;

35. счита, че местните и регионалните власти са в отлична позиция да изпълняват тази функция, и в някои случаи вече го правят под формата на съвети за развитие, служби в помощ на бизнеса, организиране на търгове и др.;

36. заявява, че е изключително важно да се предоставят възможности за финансиране на по-малки проекти, които да бъдат достъпни и за местните власти. Това следва да включва също така подкрепа за иновативни проекти и инициативи, които могат да бъдат адаптирани към конкретните нужди на селските общности на територията на ЕС, включително периферните райони;

37. призовава за опростяване на заявленията за достъп до източници на финансиране — в настоящата програма за развитие на селските райони се наблюдава значително разминаване между заявления интерес и внесените цялостни заявления, поради срещаните затруднения по отношение на изпълнението на всички изисквания. Подчертава, че не следва да има разлика във времето между края на тези програми за развитие на селските райони и началото на програмата за развитието на селските райони след 2020 г., за да се запазят набраната скорост и спечеленото доверие;

⁽⁶⁾ Становище на Европейския комитет на регионите — „Към устойчива продоволствена политика на ЕС, създаваща работни места и растеж в регионите и градовете на Европа“, ОВ C 272, 17.8.2017 г., стр. 14-18.

38. препоръчва да бъдат одобрявани заявления за финансиране, които насърчават създаването и участието в мрежи, кластери и сътрудничество, каквито обикновено са необходими за развитието на мащаба и ученето в интелигентните селски райони;
39. препоръчва интелигентните райони да се възползват от социално-културното си наследство, за да развият и демонстрират специфичния характер на мястото, като осигурят всички инфраструктури, особено общите услуги, необходими за осъществяване на стопанска дейност, и да привличат на своята територия предприятия от градовете;
40. отбелязва, че допълнително предизвикателство за местните и регионалните власти е да се информират непрекъснато за възможностите за финансиране и да имат достъп до тях. Това ще изисква активна роля от страна на съответните генерални дирекции на Европейската комисия и органите, управляващи финансовите източници на ЕС на национално и регионално равнище. КР може също да играе важна роля в обмена на информация, като подпомага мрежите и предоставя примери за най-добри практики, по-конкретно чрез работата на Платформата за участие по въпросите на ширококоловия достъп на КР и Европейската комисия;
41. счита, че по-ефективното популяризиране на възможностите, предлагани на равнището на ЕС, би могло да бъде улеснено от учредяването на годишна награда, връчвана от Европейската комисия, като израз на признание за постиженията на най-успешните интелигентни села/райони в ЕС. Съществуващите мрежи, като мрежата „Enterprise Europe“ (EEN), и техните местни партньори, отговорни за изпълнението в държавите членки, биха могли също да бъдат използвани за предоставяне на актуализирана информация по редица важни за предприемачите в селата и селските райони въпроси;
42. подчертава улесняващата роля, която местните и регионалните власти могат да играят чрез интегриране на „интелигентния подход“ в стратегиите за планиране и регионално устройство. Тези стратегии включват оценка на регионалните ресурси и капацитет, определяне на обекти за съвместно ползване на услуги и създаващи благоприятни условия икономически политики.

Брюксел, 1 декември 2017 г.

Председател
на Европейския комитет на регионите
Karl-Heinz LAMBERTZ

Становище на Европейския комитет на регионите — Доклад на Европейската комисия относно политиката в областта на конкуренцията за 2016 г.

(2018/C 164/09)

Докладчик: Michael Murphy (IE/ЕНП), член на Съвета на графство Типъреъри

Отправен документ: Доклад на Европейската комисия относно политиката в областта на конкуренцията за 2016 г.

COM(2017) 285 final

ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

1. приветства годишния доклад на Комисията относно политиката в областта на конкуренцията за 2016 г. и по-специално признаването на факта, че политиката в областта на конкуренцията оказва пряко въздействие върху живота на хората; във връзка с това изтъква, че ефективната политика в областта на конкуренцията е съществен елемент за ефективното функциониране на единния пазар и носи значителни ползи за потребителите чрез насърчаване на предприемачеството, иновациите, ефективността и предоставянето на по-голям избор на гражданите на Европейския съюз;
2. застъпва мнението, че глобализираната икономика изисква открита среда на лоялна конкуренция и следователно регулиране на конкуренцията, а не само култура на „конкуренция“. Същевременно подкрепя ангажимента на Европейската комисия да работи съвместно с други институции на ЕС, международни организации и правоприлагащи органи в областта на конкуренцията в целия свят;
3. приветства усилията на Комисията за прилагането на правилата за конкуренцията, но призовава при осигуряването на ресурси за прилагането на политиката в областта на конкуренцията да се вземат надлежно предвид националните и регионалните индустриални политики на държавите членки в областта на инвестициите, особено онези индустриални политики, които се основават на националната компетентност и не попадат в обхвата на Договорите на ЕС;
4. изтъква, че би трябвало да има по-голяма прозрачност относно начина, по който Комисията взема решения за ресурсното обезпечаване на мащабни разследвания в областта на конкуренцията на равнището на ЕС, и да се гарантира, че тези решения са винаги свързани с установими резултати, укрепващи единния пазар;
5. заявява, че Комисията е тази, която следва да гарантира всеобхватен отговор на предизвикателствата, произтичащи от международната конкуренция и глобалните пазари, чрез засилена координация на политиките и инструментите на ЕС и по-добро отчитане на регионалното измерение;
6. изтъква, че по отношение на Обединеното кралство ще продължат да се прилагат правилата на ЕС за конкуренцията поне до 31 март 2019 г. и че разследванията, започнати преди тази дата, например разследването от 26 октомври 2017 г. за предоставените на многонационалните дружества освобождавания, които ги защитават от правилата срещу избягването на данъци, може да бъдат приключени след тази дата, но те все пак ще трябва да се приложат;
7. изразява съгласие с това, че с Брексит не бива да се злоупотребява като повод за отказ от всякакъв контрол върху държавните помощи, но счита, че във връзка с икономическите проблеми в другите държави — членки на ЕС, в резултат на излизането на Обединеното кралство би трябвало да се пристъпи към разширяване на обхвата на регламенти за групово освобождаване по категории помощи и временно облекчаване или преустановяване на прилагането на правилата за държавна помощ за някои промишлени сектори, за които е вероятно да бъдат най-силно засегнати, доколкото това не представлява селективна държавна помощ, което би било в противоречие на целта за справедливо прилагане на правилата на ЕС към всички дружества;

Държавна помощ и данъчни становища

8. приветства работата на Комисията за борба срещу незаконните държавни помощи, отпускани под формата на изборителни данъчни предимства. Това е ефективен начин да се гарантира, че правилата на ЕС се прилагат по справедлив начин към всяко дружество, което извършва стопанска дейност на единния пазар на ЕС — независимо от размера, сектора или националността, и че дружествата са подложени на данъчно облагане, пропорционално на техния размер и капитал, с цел да допринасят за финансирането на обществените услуги и за борбата с неравенствата, които са особено важни на местно равнище;

9. набляга на факта, че във връзка с укриването на данъци, въпросът за данъчните становища е част от цялостните усилия на ЕС за борба с избягването на данъчно облагане от страна на големите дружества, наред с другото, чрез пакета от мерки за борба с избягването на данъци, докладването по държави, пакета за реформа на корпоративното данъчно облагане и новите правила за прозрачност по отношение на посредниците, занимаващи се със схеми за данъчно планиране. Подчертава също така, че ЕС трябва да обмисли дали едни нови регулаторни правила не биха предоставили по-голяма яснота във връзка с данъчните становища в държавите членки отколкото привеждането в изпълнение, и дали да не се приеме процедура за налагане на санкции в полза на собствените ресурси в бюджета на ЕС в рамките на всеки нов регулаторен режим.

10. смята, че изключителната компетентност на ЕС, предвидена в член 3 от ДФЕС, за установяване на правила относно конкуренцията, необходими за функционирането на вътрешния пазар, не засяга суверенното право на държавите членки да определят своите собствени системи за корпоративно данъчно облагане или собствените си данъчни ставки. Признава обаче, че държавите членки трябва да спазват еднакви условия на конкуренция за предприятията и потребителите в рамките на вътрешния пазар на ЕС⁽¹⁾;

11. отбелязва, че най-емблематичното решение на ГД „Конкуренция“ за привеждане в изпълнение датира от 30 август 2016 г. Съгласно решението, две данъчни становища, издадени в Ирландия през 1991 г. и през май 2007 г. в полза на две дружества на Apple в Ирландия, представляват помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз. Отчита, че в своето решение Европейската комисия твърди, че посредством издаването на спорните данъчни становища, позволяващи на дружествата на Apple да определят годишния дължим корпоративен данък в Ирландия в годините, през които тези данъчни становища са били в сила, Ирландия неправомерно е предоставила държавна помощ на тези дружества на Apple и на групата Apple, в нарушение на член 108, параграф 3 от Договора, и че Ирландия е длъжна да възстанови тази помощ по силата на член 16 от Регламент (ЕС) 2015/1589. Подчертава, че според Комисията, това решение не поставя под въпрос общата данъчна система на Ирландия нито нейната ставка на корпоративен данък;

12. отбелязва, че прилагането на национално равнище на Директива (ЕС) 2016/1164 на Съвета за установяване на правила срещу практиките за избягване на данъци, които пряко засягат функционирането на вътрешния пазар, понастоящем създава проблеми. В член 4, параграф 4 от Директивата с съдържа дерогация от правилото за ограничаване на лихвите по отношение на заемите, използвани за финансиране на дългосрочен проект в областта на публичната инфраструктура. Въпреки че директивата предоставя широко поле за дерогация по отношение на дейностите, за които се счита, че са в интерес на обществото, държавите членки не използват в пълна степен тази възможност;

13. припомня, че Комисията е изчислила, че предоставената в този вид помощ от Ирландия за тези дружества на Apple възлиза на 13 млрд. евро и че тези суми трябва да бъдат върнати на държавната хазна, но ирландското правителство оспори това решение на Европейската комисия пред Съда на Европейския съюз; Към момента на вземането на решението на Комисията Ирландия разполагаше с четири месеца, за да си възстанови незаконната държавна помощ, т.е. до януари 2017 г. Тъй като въпреки усилията на ирландското правителство да събере рекордния размер средства, които да вложи в гаранционна блокирана сметка в очакване на съдебното решение, то не успя да си възстанови 13-те милиарда евро в рамките на определеното време, на 4 октомври 2017 г. Европейската комисия заведе дело срещу Ирландия в Съда на ЕС, но и двете страни се надяват да избегнат съдебна санкция;

14. призовава за бързо приключване на съдебните дела, свързани с Apple, за да се изясни въздействието, което може да окаже правото в областта на конкуренцията върху други съществуващи данъчни становища;

Инициативата за модернизиране на държавната помощ

15. подкрепя становището на Комисията, че по-голямата прозрачност на публичните разходи играе ключова роля за насърчаването на оптималното използване на парите на данъкоплатците, и счита, че прозрачността е и начин да се повиши доверието на гражданите в надеждността и легитимността на публичните органи;

⁽¹⁾ Генерална дирекция „Конкуренция“ излезе с решения във връзка с данъчни становища по отношение на Ирландия, Нидерландия, Люксембург и Белгия. Всяко от тези решения беше оспорено от тези държави членки пред Общия съд на Европейския съюз.

16. припомня⁽²⁾, че прилагането на правилата на ЕС относно държавната помощ за услугите от общ икономически интерес (УОИИ) не бива да бъде ограничавано само до принципите на конкуренцията, но и да взема изцяло предвид предоставената от Договорите широка свобода на преценка на държавите членки при определянето на УОИИ, както и принципите на местното и регионалното самоуправление, на икономическото, социалното и териториалното сближаване и на неутралността по отношение на режима на собственост в държавите членки (член 3 от ДЕС, член 14, член 106 и член 345 от ДФЕС и Протокол № 26 към него). УОИИ трябва да отразяват разликите в потребностите, предпочитанията на потребителите и механизмите за възлагане на обществени поръчки, които могат да произтичат от различното географско местоположение, различните социални или културни ситуации и демократични процеси в държавите членки. Проверка за наличието на държавна помощ може да се извършва само когато национална, регионална или местна разпоредба или финансиране на УОИИ имат трансгранични последици или отражение върху вътрешния пазар;

17. изразява съжаление, че Годишният доклад за конкуренцията за 2016 г. придава твърде малко значение на въпросите, свързани с държавната помощ за УОИИ, и по-специално не предоставя яснота относно прегледа на т. нар. „пакет Almunia“ и актуализирането на регламента относно помощта „de minimis“ за УОИИ. Във връзка с това припомня, че КР призова за:

- подробни насоки за това какво представлява едно типично, добре управлявано и оборудвано със съответните средства предприятие, за да се улесни спазването на четвъртия критерий от решението по делото Altmark;
- преразглеждане на определението за „разумна печалба“ от УОИИ, по-специално за да се отчете фактът, че посредством стимули или увеличаване на процента на видимата разумна печалба тези печалби често се реинвестират в УОИИ;
- увеличаване на минималните прагове за държавната помощ за УОИИ;
- увеличаване на прага за освободените от задължението за уведомление съгласно член 108, параграф 3 от ДФЕС за държавната помощ под формата на компенсационни плащания за предоставяне на услуги от страна на предприятията, на които е възложено предоставянето на УОИИ, до валидния преди 2011 г. праг от 30 милиона евро на година;

18. отново отправя искане⁽³⁾ за разширяване на представеното в решението на Комисията от 20 декември 2011 г. определение относно социалното жилищно настаняване: за да се гарантира на държавите членки по-голяма свобода на преценка при планирането, предоставянето, финансирането и организацията на социалното жилищно настаняване, както и свобода на демократичен избор, следва да се премахне ограничението за предназначението на социалните жилища за „хора в неравностойно положение или социалните групи с ниски доходи“. Следва да се отдели по-голямо внимание на правото на достъпно и приемливо жилище, тъй като невъзможността на пазара на жилища да задоволи всички потребности от жилищно настаняване засяга не само хора, които нямат никакъв достъп до жилище, но и хората, които живеят в опасни за здравето, неподходящи или пренаселени жилища, както и тези, които изразходват голямата част от своите доходи за плащането на наем или месечни вноски по ипотечни кредити;

19. привлича вниманието към публикуваното на 9 юни 2017 г. проучване на КР на тема „Изпълнението на решението и рамката за УОИИ: включване на МРВ в изготвянето на доклади и актуално състояние по отношение на оценяването на социалните услуги като икономически дейности“ и на неговите заключения:

- в 22 от националните доклади за изпълнението на пакета Almunia местните и регионалните власти са участвали пряко или непряко в изготвянето им;

и препоръки:

- необходими са разяснения във връзка с определянето на дадена социална услуга като икономическа дейност, по-специално в социалния и здравния сектор, изчисляването на компенсациите, включително на разумната печалба, и възможните несъответствия между различните документи, които трябва да се вземат предвид;
- следва да се опростят задълженията за докладване;

⁽²⁾ Вж. параграф 2 от становището на КР относно „Държавна помощ и услуги от общ икономически интерес“ (ECON-VI/013), прието на 11 октомври 2016 г.

⁽³⁾ Вж. параграф 41 от становището на КР относно „Държавна помощ и услуги от общ икономически интерес“ (ECON-VI/013), прието на 11 октомври 2016 г.

— следва да се насърчи в по-голяма степен обменът на добри практики.

20. заявява, във връзка с това, че ролята на местните и регионалните власти като доставчици на УОИИ за гарантирането и укрепването на социалното измерение на единния пазар е дори по-важна в контекст на високи равнища на безработица, застаряващо население, социално напрежение и нестабилни икономически условия и че ползите от тези услуги се усещат пряко от гражданите и по този начин допринасят за засилването и повишаването на доверието на гражданите в публичните институции;

21. подчертава колективната отговорност на всички равнища на управление за осигуряването на устойчиви обществени услуги за всички граждани на ЕС и счита, че Комисията трябва да основе контрола върху държавните помощи в областта на УОИИ на принципа на надеждността, така че да подпомага съответните органи и заинтересованите страни, вместо да приема, от самото начало, че местните и регионални органи нарушават правилата при предоставянето на УОИИ;

22. приветства усилията на Комисията за опростяване на прилагането на правилата за държавната помощ, а именно Известието относно понятието за държавна помощ, и факта, че в доклада относно конкуренцията се признава, че е особено важно да се улесняват публичните инвестиции и да се постига максимално въздействие на инвестициите върху икономическия растеж и създаването на работни места, което съответства донякъде на призива на КР за по-нататъшно опростяване и въвеждане на освобождавания в областта на УОИИ;

23. оспорва обаче степента на правна сигурност, която се постига с помощта на Известието, тъй като, що се отнася до УОИИ, заинтересованите страни подчертават сложността и възможните несъответствия между различните документи, които трябва да се вземат предвид, което затруднява тяхната преценка за това кое правило следва да се прилага в даден конкретен случай ⁽⁴⁾;

24. също така изразява опасения във връзка с административната тежест, породена от изискванията за докладване съгласно решението и рамката за УОИИ, както се посочва в някои от докладите на отделните държави членки;

Цифровият единен пазар

25. последователно подкрепя усилията за използване на стратегията за цифров единен пазар като средство за приобщаващ растеж във всички региони в рамките на ЕС, тъй като подобряването на достъпа до широколентов интернет и ИКТ услуги, особено в периферните и отдалечените региони или в такива с географска разпокъсаност на населението, може да улесни достъпа до услуги (напр. електронно здравеопазване и електронно управление), което води до повишаване на ефективността на публичната администрация, може да спомогне за гарантиране на ниски цени и по-голям избор за потребителите, независимо от тяхното местоположение, и може да разкрие нови икономически възможности за местните предприятия, което в крайна сметка ще подобри качеството на живот на гражданите и ще засили сближаването;

26. във връзка с това се позовава на своето становище COTER-VI/012 относно „Опростяване на ЕСИФ от гледната точка на местните и регионалните власти“, в което са разгледани последиците от прилагането на правилата за държавните помощи по отношение на изпълнението на ЕСИФ и е посочено, наред с другото, наличието на значителна непоследователност при прилагането на правилата за държавните помощи. Комитетът на регионите отбелязва, че докато процедурите за държавни помощи не се прилагат за програмите, управлявани централизирано от Европейската комисия (например „Хоризонт 2020“, Механизма за свързване на Европа, Европейския фонд за стратегически инвестиции), те се прилагат за проектите, финансирани в рамките на политиката на сближаване. На практика това означава, че в областта на държавните помощи проектите се оценяват не според техните достойнства, а според това дали средствата се отпускат от Комисията или от държавата членка и в зависимост от източника на тяхното финансиране;

27. изразява особена загриженост във връзка с пречките пред трансграничната онлайн търговия, които могат да бъдат създавани от самите предприятия относно блокирането на географски принцип и възможността за изкуствено изключване на потенциални конкуренти от определени бизнес възможности от страна на доминиращите участници на пазара;

⁽⁴⁾ Вж. Member States Reports on the application of the SGEI decision during 2015-2016 (Доклади на държавите членки за изпълнението на решението за УОИИ в периода 2015—2016 г.).

28. подчертава освен това, като отново се има предвид становището COTER-VI/012 относно „Опростяване на ЕСИФ от гледната точка на местните и регионалните власти“, че следва да се отдели специално внимание на използването на държавните помощи в рамките на програмите за европейско териториално сътрудничество. Като цяло по отношение на тези програми съществува несъответствие между усилията, които е необходимо да се положат за спазването на правилата за държавните помощи, и риска от нарушаване на конкуренцията. Освен това държавните помощи често са предмет на различни тълкувания в отделните държави членки и поради това не е възможно тези правила да се прилагат с подходящата правна сигурност, което често прави напълно невъзможно реализирането на качествени проекти. Поради това една от мерките за опростяване на ЕСИФ, които биха могли да бъдат осъществени бързо, би била изваждането на европейското териториално сътрудничество от приложното поле на правилата по отношение на държавната помощ, както е например случаят с „Хоризонт 2020“;

29. във връзка с това приветства инициативите на Комисията за по-добро прилагане на законодателството в областта на конкуренцията в цифровата сфера, а именно проучването в сектора на електронната търговия и наскоро започналите разследвания, насочени към преодоляването на ограниченията на цените на дребно, дискриминацията на основата на местоположението и неоправданото блокиране на географски принцип (⁵);

30. насърчава Комисията да въведе прилагане на правилата в областта на конкуренцията в цифровата икономика на равни условия в световен план със сродни органи за защита на конкуренцията от други части на света, за да се гарантира, че не се възпрепятстват иновациите, и призовава Комисията да подпомогне постигането на по-тясно сътрудничество между НОЗК, Европейската комисия и международни организации като ОИСР;

31. подкрепя също и усилията на Европейската комисия да възстанови баланса между ефективната данъчна ставка, плащана от традиционните дружества и тези в цифровия сектор, тъй като в съобщението на Комисията относно данъчното облагане в цифровия сектор, представено на 21 септември 2017 г., се посочва, че ефективната данъчна ставка, която плащат международните интернет дружества, възлиза на 10,1 % в сравнение с 23,2 % за традиционните международни дружества. Поради това очаква Комисията да разгледа възможността за въвеждане на специфични данъци върху оборота и/или върху цифровите сделки и да обмисли въвеждането в рамките на общата консолидирана основа за облагане с корпоративен данък (ОКООКД) на понятието „виртуално място на стопанска дейност“;

Единен пазар

32. отбелязва важната роля на националните органи за защита на конкуренцията (НОЗК) в ключови области в сферата на конкуренцията (⁶) и препоръчва по-добро обезпечаване с ресурси на националните органи за защита на конкуренцията на държавите членки и подобряване на координацията на европейско равнище на НОЗК посредством Европейската мрежа по конкуренция (ЕМК). Би подкрепил също така законодателно предложение от страна на Комисията за укрепване на инструментите за прилагане и санкциониране, с които разполагат националните органи за защита на конкуренцията, т.нар. „ЕМК +“, което ще гарантира оползотворяване на пълния потенциал на децентрализираната система на ЕС за прилагане на политиката в областта на конкуренцията;

33. приветства във връзка с това инициативата на Комисията да направи националните органи за защита на конкуренцията още по-ефективни в правоприлагането, тъй като за някои нива на пазара националните органи са в по-добра позиция за привеждане в изпълнение на правилата на ЕС в областта на конкуренцията при зачитане на националните особености;

34. настоява, когато доминиращи на пазара дружества експлоатират своите клиенти, налагайки прекомерно високи цени или несправедливи условия, органите за защита на конкуренцията да се намесват с цел да се справят с тези прекомерно високи цени, по-специално когато става въпрос за фармацевтични продукти, с оглед на пациентите да се гарантира достъп до ефективни основни лекарства на достъпни цени и да се допринася за възможно най-добрия резултат както за пациентите, така и за обществото;

35. изразява загрижеността си във връзка с безпрецедентната вълна от корпоративни консолидации, която се извършва в рамките на вече силно концентрирания световен пазар на семена, химикали и пестициди и генетични признаци на генетично модифицирани култури, тъй като това може да намали конкуренцията и да доведе до олигополни структури;

(⁵) Европейска комисия, *Antitrust: Commission opens three investigations into suspected anticompetitive practices in e-commerce* (Антиitrustови мерки: Комисията започва три разследвания на предполагаеми антиконкурентни практики в електронната търговия), документът е достъпен тук.

(⁶) Секторното проучване относно обработването на данни в сектора на онлайн рекламата, започнато от френския орган за защита на конкуренцията, глобата, наложена на WhatsApp от италианския орган за защита на конкуренцията за предполагаемото задължаване на потребителите да се съгласяват да споделят личните си данни с Facebook, глобата, наложена от италианския орган за защита на конкуренцията на Aspen Pharma (делото Aspen), и глобата, наложена от органа за защита на конкуренцията в Обединеното кралство на Pfizer и Flynn Pharma (делото Pfizer/Flynn Pharma).

36. посочва рисковете от значителна вертикална интеграция между генетичните признаци, семената и химикалите в резултат на безпрецедентното световно господство на пазара в тази чувствителна област, която ще даде на предприятията с господстващо положение в този сектор още по-голямо влияние върху политиката, а подобна злоупотреба с позицията на пазара би застрашила независимата наука и обществения интерес;

37. подчертава важната роля на дребните земеделски стопани за устойчивостта на регионалните екосистеми и призовава Комисията да гарантира, че текущите сливания няма да създадат пречки за навлизане на пазара за по-малките новатори, няма да увеличат риска от липса на достъп за по-малките новатори до технологии и други ресурси, необходими за ефективна конкуренция, и няма да доведат до по-високи цени на селскостопанските суровини и по-малък избор за земеделските стопани;

38. подчертава уязвимостта на земеделските стопани и МПС, които представляват 79 % от земеделските стопанства в ЕС, поради по-слабите им позиции в процеса на договаряне и нелоялните търговски практики във веригата за доставки на храни; в същия дух изтъква, че земеделските стопани са основният буфер за поемане на сътресения във веригата за доставки на храни по отношение на пазарни рискове като нестабилността на цените или по-продължителни периоди на ниски цени, и призовава Комисията да им помогне да противодействат на последиците от нарастващата концентрация на етапите на обработка и продажба на дребно във веригата за доставки на храни;

39. призовава настоятелно комисарите, отговарящи за селското стопанство и конкуренцията, да работят в по-тясно сътрудничество за опростяване на правилата за държавните помощи в сферата на развитието на селските райони, също и като предвидят интегрирана процедура за едновременното приемане на програмата за развитие на селските райони и на помощите, отнасящи се до финансирането за сектора на горското стопанство и диверсификацията на селскостопанското производство, които са изключени от опростяванията, касаещи селскостопанския сектор, като по този начин подкрепят усилията за диверсификация на пазара за хранително-вкусовия сектор, по-специално в хранително-вкусовите сектори в държавите членки, които ще бъдат най-засегнати от излизането на Обединеното кралство;

40. призовава отново, както вече разясни в становището си относно ОСП след 2020 г., за преразглеждане на европейското законодателство в областта на конкуренцията, за да се даде възможност на всички участници в даден сектор, включително потребителите и публичните органи, да вземат решения за справедливо разпределение на добавената стойност и на маржовете на печалбата по цялата верига за създаване на стойност, а на земеделските стопани — да укрепят позициите си на пазара;

41. подновява призива си за преразглеждане на законодателството на ЕС в областта на възлагането на обществени поръчки в сектора на общественото хранене, чрез което да се въведе стимулиране в случай на доставките на хранителни продукти от Съюза и/или на разстояние 0 км и посредством къси вериги, с цел да се насърчат вътрешният пазар и безопасността на използвания продукт;

42. подчертава, че контролът върху държавната помощ изигра ключова роля за осигуряването на по-сигурен и по-стабилен банков сектор в ЕС по време на кризата;

43. отбелязва обаче, че отсъствието на еднакво прилагане на Директивата за възстановяване и реструктуриране на банките създава по-голяма несигурност за контрола върху държавната помощ по отношение на мерките, предприемани с цел реструктуриране или предоставяне на временна рекапитализация на финансови институции;

44. счита, че следва да има много по-голяма яснота относно ролята на споделянето на загубите и на спасителните мерки и как това съответства на различните по размер финансови институции, при наличието на недвусмислено еднакви условия за прилагането на контрол върху държавната помощ за цялата европейска банкова система, без да бъде изключвана никоя държава членка;

45. счита, че са необходими по-ефективни механизми за гарантиране на депозитите на равнището на банковия съюз, които да осигурят достатъчно финансови средства, така че да се оправдае доверието на вложителите и да се съхрани стабилността на финансовата система.

46. приветства факта, че правилата за държавните помощи са достатъчно гъвкави, за да позволяват на държавите членки да подпомагат уязвими граждани, малки предприятия и спестители, изпитващи затруднения, без тази помощ да се счита за държавна помощ, както Комисията потвърди с решенията си относно Кипърската схема за безвъзмездна държавна помощ за отделни потребители и микропредприятия ⁽⁷⁾ и относно реструктурирането на Кооперативната банка на Пелопонес (Гърция) ⁽⁸⁾;

⁽⁷⁾ Дело SA.45004/2016.

⁽⁸⁾ Номер на делото SA.43886.

Благоприятен за климата енергиен съюз

47. приветства инициативата на Комисията за проучване на механизми за осигуряване на капацитет⁽⁹⁾, като същевременно подчертава, че първият приоритет, насочващ действията на ЕС в тази област, трябва да бъде насърчаването на устойчива енергетика (използване на възобновяеми енергийни източници и по-нататъшни усилия за повишаване на енергийната ефективност) като средство за постигане на намаляване на емисиите на CO₂ в съответствие с Парижкото споразумение по РКООНК и за борба с енергийната бедност, за осигуряване на енергийните доставки и укрепване на териториалното сближаване;

48. изтъква също така, че наличието на енергия на достъпни цени е ключово условие за конкурентоспособността на регионите, по-конкретно за по-слабо облагодетелстваните и периферните региони, и че регионите, разполагащи със силна промишлена база, която сама по себе си представлява енергоемък сектор, се влияят силно от данъците и таксите върху енергията и зависят от сигурни доставки на енергия на достъпни цени;

49. отбелязва, че през последните години цените на енергията върху пазара на дребно се повишиха въпреки по-ниските цени на едро, и изразява съгласие с виждането на Комисията, че преходът към чиста енергия следва да бъде справедлив и да отчита преобразяващото ѝ въздействие върху заинтересованите страни, включително промишлените отрасли и работниците⁽¹⁰⁾;

50. призовава Комисията да оптимизира подкрепата си за структурния преход в регионите с високи стойности на потребление на въглища и на въглеродни емисии, в съответствие с правилата на конкуренцията, и да работи в партньорство със заинтересованите страни в тези региони с цел по-добро насочване на подкрепата на Европейския съюз, стимулирайки обмена на добри практики, в това число дискусиите относно пътни карти и потребностите от преквалификация и насърчавайки синергиите и съвместното сътрудничество;

Култура на конкуренция в световен мащаб

51. подчертава, че фискалният и социалният дъмпинг, злоупотребите с данъчното планиране и укриването на данъци представляват пречки пред лоялната конкуренция;

52. изразява твърдото си убеждение, че търговската политика на ЕС играе важна роля за насърчаване на сближаването на инструментите в областта на политиката за конкуренцията и съдебните практики, като същевременно изгражда свят, основан на ценности;

53. приветства Меморандума за разбирателство относно държавната помощ между Комисията и китайската Национална комисия за развитие и реформи. КР очаква меморандумът да допринесе в значителна степен за по-широката стратегия на Комисията за преодоляване на нарушенията на световната търговия, причинявани от националните политики за субсидиране⁽¹¹⁾.

Брюксел, 1 декември 2017 г.

Председател
на Европейския комитет на регионите
Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽⁹⁾ Целта на механизмите за капацитет е да подпомагат инвестициите с цел преодоляване на очаквания недостиг на капацитет и гарантиране на сигурността на доставките. По принцип механизмите за капацитет предлагат допълнителни ползи за доставчиците на капацитет, в допълнение към доходите от продажбата на електроенергия на пазара, в замяна на поддържането на съществуващия или инвестирането в нов капацитет, необходим, за да се гарантира сигурността на доставките на електроенергия.

⁽¹⁰⁾ Европейска комисия, *Second Report on the State of the Energy Union* (Втори доклад относно състоянието на енергийния съюз), COM (2017) 53 final, Брюксел, 1 февруари 2017 г., достъпен тук.

⁽¹¹⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1520_en.htm.

Становище на Европейския комитет на регионите — Към европейска програма за жилищно настаняване

(2018/C 164/10)

Докладчик: Nicham Imane (BE/ПЕС), член на Общинския съвет на Шарлероа**ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ****ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ**

1. припомня, че правото на социална помощ и на помощ за жилище, предназначени да осигурят достойно съществуване на всички лица, които не разполагат с достатъчно средства, се признава и спазва от Съюза, така както е установено в член 34 от Хартата на основните права на Европейския съюз, и че държавите членки са поели международно задължение във връзка с правото на жилище към Съвета на Европа и Организацията на обединените нации. Поради това националните, регионалните и местните власти, които са компетентни в областта на жилищната политика, трябва да гарантират упражняването на правото на достойно жилище на достъпна цена;
2. подчертава, че ЕС не разполага с изрична компетентност в областта на жилищната политика и че в контекста на взаимодействието между политиките в областта на жилищното настаняване, осъществявани на местно, регионално и национално равнище, и европейските политики трябва да се зачита принципът на субсидиарност. Същевременно подчертава, че изпълнението на редица цели на Съюза (икономическа стабилност, борба с изменението на климата и социално приобщаване) и на много негови политики (регионална политика, програмата за градовете, политиките в областта на конкуренцията, енергетиката, социална политика и др.) оказва влияние върху жилищните политики на различни равнища и зависи от тях. Затова е необходима по-добра координация на политиките в тази област;
3. приветства факта, че европейският стълб на социалните права, тържествено обявен от Европейския парламент, Съвета и Комисията, по време на Социалната среща на върха за справедливи работни места и растеж в Гьотеборг на 17 ноември 2017 г., включва правото на достъп до социално жилище, на подпомагане за качествено жилищно настаняване и на достъп до помощ и закрила в случай на риск от принудително извеждане от жилище;
4. припомня във връзка с това ключовата роля на регионалните власти и на европейските градове за изпълнението на жилищните политики на държавите членки, предвид растящите различия в потребностите, наблюдавани на местните жилищни пазари, както от гледна точка на вътрешната миграция в държавите членки от по-ненатоварени към по-натоварени откъм търсене зони, така и от гледна точка на неотдавнашната външна миграция към натоварените зони;
5. изтъква отново значението на стабилното партньорство с различните видове организации в нестопанския сектор, асоциациите за жилищно настаняване и кооперациите, наемателите и кварталните организации, които предлагат пряко жилищно настаняване и/или улесняват достъпа до жилищно подпомагане, но също и с надеждните частни инвеститори, които предлагат жилища на достъпни цени;
6. подчертава многообразието на традициите и на системите за жилищно настаняване в държавите членки, както и значението на неутрален по отношение на вида заетост на жилищата подход при изпълнение на съществуващите политики;
7. отбелязва, че местните и регионалните власти имат централна роля в осъществяването на устойчива жилищна политика и че допринасят съществено за практическото реализиране на политическите цели на Европейския съюз;
8. подчертава структурния характер на жилищната криза, засегнала европейските градски райони, и необходимостта местните и регионалните власти да насърчават предлагане на жилища на достъпни цени, каквито пазарът не може да предложи спонтанно, предвид несъответствието между предлагането на земя на достъпни цени в градските райони и значителното търсене на жилища в много държави членки и региони на ЕС. Това несъответствие произтича по-специално от мащаба на вътрешните и външните миграционни потоци и увеличаването на търсенето на жилища, съобразени с демографските промени, свързани със застаряването на повечето общества в държавите членки;
9. отбелязва, че потребностите от жилища в ЕС и дори в отделните държави и региони са различни, поради което подкрепата за новото строителство би трябвало да бъде гъвкава;

10. подчертава нарастващото въздействие на политиките и правилата на ЕС относно условията за прилагане на тези политики на жилищно настаняване на държавите членки, на регионалните и местните власти както от гледна точка на приложимите схеми за държавни помощи, на режима за ДДС, определянето на социалното жилищно настаняване като услуга от общ икономически интерес, условията за възлагане на обществени поръчки и партньорствата между публични органи, така и от гледна точка на специфичните за всяка държава препоръки в рамките на европейския семестър, свързани по-специално с регулирането на наемите и социалните помощи за жилищно настаняване;

11. приветства постепенното включване на дългосрочните инвестиции в областта на жилищното настаняване в политиките на ЕС, по-специално чрез допускането им до финансиране от ЕФРР, що се отнася до санирането с цел повишаване на енергийната ефективност на сградите, достъпа до жилищно настаняване за маргинализирани общности и обновлението на градската среда, чрез интегрирането им в плана „Юнкер“ с оглед на техния мултиплициращ ефект върху местната заетост и на нарастващото им финансиране чрез заеми от ЕИБ, по-специално чрез дългосрочни инвестиции в социални жилища и жилища с нормиран наем;

12. приветства решението на Пакта от Амстердам за изготвяне на Програма на ЕС за градовете и за създаване в нейните рамки на партньорство за жилищно настаняване, което да работи по-конкретно върху постигането на по-добра съгласуваност на европейското законодателство, приложимо за жилищното настаняване, и върху идентифицирането на добрите практики на европейските градове за насърчаване на предлагането на жилища на достъпни цени и неговото финансиране;

13. призовава — като продължение на партньорството за жилищно настаняване в Програмата на ЕС за градовете — за изпълнение на европейска програма за жилищно настаняване, която да може да гарантира по-добра съгласуваност между политиките на ЕС и политиките на държавите членки, техните региони и местни власти, да координира по-добре политиките и финансовите инструменти на ЕС в подкрепа на политиките в областта на жилищното настаняване и да съпостави практиките на европейските градове по отношение на предлагането на жилища на достъпни цени;

Необходимост от по-добра съгласуваност между политиките на ЕС и политиките за жилищно настаняване на държавите членки

14. припомня, че е необходимо Европейският съюз да бъде по-ефикасен в своите политики и действия и най-вече по-разбираем за гражданите в ежедневието им живот;

15. подчертава пряката връзка между жилищните разходи и способността на лицата и семействата да инвестират в частното потребление и разходите за образование, здравеопазване и пенсионно осигуряване, които са все фактори за икономическо и социално благосъстояние;

16. подчертава колко е важно обществеността да бъде информирана и привлечена за участие във връзка с въпроси на жилищната политика и се застъпва за участието на национални, регионални и местни представители в широка гама от дейности за повишаване на осведомеността, напр. по повод Световния ден на жилищното настаняване, Международния ден на архитектурата и други инициативи;

17. подчертава, че проблемът с недостига на жилища в големите агломерации, както и в промишлените райони и зоните с развити бизнес услуги, трябва да бъде разрешен и едновременно с това да се гарантира достъп до инфраструктурата, осигуряваща комфортни условия на живот, по-специално за лицата, които поради естествени или други причини (болест, инвалидност и др.) са приключили трудовата си дейност или не са в състояние да работят. Важно е да се анализират възможностите, предлагани от миграционните процеси, напр. намаляването на натовареността в големите метрополиси и презаселването на обитателите им в области, които са засегнати от обезлюдяване, и тази оценка да се извърши въз основа на данните за свободните жилища и издръжката на живота в отделните региони на ЕС.

18. припомня, че напреженията във финансовите системи на редица държави членки, породени от неплащането на ипотечните заеми и обезценяването на жилищата, изиграха основна роля в кризата, засегнала неотдавна Европа, и настоява сред целите на бъдещата европейска програма за жилищно настаняване да бъде включено постигането на баланс между достъпа до финансиране, необходимо за придобиването на жилище, и платежоспособността на финансовите институции;

19. счита също, че жилищното настаняване на достъпни цени е една от предпоставките за социално сближаване и смесване на различните социални групи и допринася за изграждането на общности, които са устойчиви на социална, икономическа и географска сегрегация; отбелязва, че достъпът до субсидирано от държавата жилище може да бъде и пречка за започване на работа, ако последното би довело до загуба на правото на оставане в субсидираното от държавата жилище;

20. приветства инициативата на Комисията за обвързване на европейския стълб на социалните права с европейския семестър. Според Комисията в областта на жилищната политика това ще доведе до по-внимателно наблюдение на реформата на социалното жилищно настаняване, достъпността и приемливите цени на жилищата, както и на ефективността на жилищните надбавки. Поради това очаква да бъдат променени някои досега погрешни допускания в европейския семестър относно жилищното настаняване, доколкото: i) компетентността на ЕС относно някои анализи и специфичните за всяка държава препоръки в областта на жилищното настаняване е спорна от гледна точка на субсидиарността (например поставяне под въпрос на регулирането на наемите) и ii) се отправят се препоръки относно жилищното настаняване само от гледна точка на възможните макроикономически дисбаланси въз основа на националните данни и поради това се предлагат универсални политики, в които не се отчитат местните и регионалните особености;

21. призовава в бъдещата европейска програма за жилищно настаняване да бъде отделено необходимото внимание и на потребностите и търсенето на жилища в селските райони;

22. поради това призовава за подходящо демократично участие на Европейския парламент и за съгласувани действия с КР като представител на европейските местни и регионални власти, както и със социалните партньори преди приемането на специфичните за всяка държава препоръки в рамките на европейския семестър по отношение на политиката на жилищно настаняване и за отделяне на специално внимание на зачитането на принципа на субсидиарност в тази област;

23. подчертава, че са необходими по-гъвкави бюджетни и финансови правила за публичните инвестиции в жилища, за да се насърчат частните инвестиции, създаването на работни места и растежът на местно равнище, което ще донесе дългосрочни ползи за обществото като цяло; поради това призовава за повече гъвкавост по отношение на инвестициите в социалната инфраструктура на местно и регионално равнище в рамките на Пакта за стабилност и растеж;

24. с оглед на резултатите от неотдавнашно проучване, които показаха наличието на съществени регионални различия в развитието на цените на жилищата, предлага в таблото с показатели за макроикономически дисбаланси да се използват и регионални, а не само национални данни за годишните промени в цените на жилищата като праг за задействане на внимателно наблюдение на ситуацията. Също така призовава Комисията да проучи възможността за насърчаване на диференцирана макропруденциална политика на регионално равнище с различни ограничения за съотношението между размера на кредита/стойността на имота и между дълга и дохода за ипотечните кредити, по-специално в метрополните области и в останалата част от държавите;

25. счита, че публичните инвестиции в жилища са дългосрочни инвестиции, които следва да бъдат признати в регулаторната рамка и стандартите ESA 2010. Освен това следва да се проучи възможността за създаване на по-добри условия за инвестиции, които не са нестабилни и спекулативни, предназначени за инвеститорите от частния сектор (например застрахователните компании) със сходни интереси в дългосрочен план;

26. подчертава, че постигането на целите от Париж в областта на борбата срещу изменението на климата представлява особено предизвикателство за сектора на жилищното настаняване и има огромен потенциал за реализиране на икономии на енергия, тъй като жилищният сектор генерира 40 % от емисиите на парникови газове, приблизително 75 % от европейските сгради не са енергийно ефективни, а годишно се реновират едва 0,4 до 1,2 % от сградния фонд;

27. подчертава, във връзка със санирането и енергийната ефективност на сградите, че е необходимо политиките, които трябва да се задействат, в допълнение към енергийната ефективност винаги да включват оценка на безопасността; поради това финансовите мерки, които трябва да се приложат, би трябвало да се стремят към насърчаване на действия за сеизмично саниране, което представлява превантивен и дългосрочен избор по отношение на безопасността, енергийната ефективност, икономии за гражданите и намаляването на емисиите на атмосферни замърсители;

28. призовава в рамките на започналото преразглеждане на Директивата за ДДС да се даде възможност на държавите членки да продължат да прилагат намалена ставка на ДДС за предоставянето на жилища по линия на социалната политика, както и за дейности по обновяване на жилищния фонд и рехабилитация на сгради в хода на дейности за възстановяване и обновяване на градската среда;

29. приветства факта, че докладът на Комисията относно Програмата на ЕС за градовете ⁽¹⁾ отразява искането му ⁽²⁾ за преразглеждане на Решение № 2012/21/ЕС в посока разширяване на достъпа до социално жилищно настаняване не само за „най-нуждаещите се лица или социалните в неравностойно положение“. Подобно разширяване би съответствало на правото на преценка на държавите членки при планирането, предоставянето, финансирането и организацията на социалното жилищно настаняване и би утвърдило тяхната автономност за вземане на решения относно използването на жилищната политика като инструмент за постигане на социално смесване, избягване на гетоизацията и създаване на устойчиви общности. Тази мярка би позволила да се отдели повече внимание на правото на достъп до прилично жилище на достъпна цена, тъй като невъзможността на пазара на жилища да задоволи потребностите от жилищно настаняване в някои региони засяга не само хората, които нямат никакъв достъп до жилище, но и хората, които живеят в опасни за здравето, неподходящи или пренаселени жилища, както и тези, които отделят основната част от своите доходи за плащането на наема или месечните вноски по ипотечни кредити. Затова счита, че изготвянето на критерии на европейско равнище за достойни жилища на достъпни цени би имало добавена стойност;

30. подкрепя също и призова на Европейския парламент към Комисията да подпомогне държавите членки в усилията им за ограничаване на тенденцията за увеличаване на броя на бездомните с оглед на постепенното и премахване;

Нова политика на сближаване, която отчита в пълна степен въпроса, свързан с жилищното настаняване

31. призовава инвестициите в областта на жилищното настаняване да бъдат допустими за финансиране в рамките на политиката на сближаване след 2020 г., за да се отговори по-ефективно на различните потребности на местно равнище (енергетика, градоустройство, мигранти, изключване и др.) в духа на съществуващите мерки в областта на санирането с цел повишаване на енергийната ефективност на сградите, достъп до жилищно настаняване на маргинализирани общности и обновление на градската среда. Това следва да се извършва в рамките на хоризонтален подход към инвестициите в жилищното настаняване, съфинансирани в рамките на политиката на сближаване. Социалната намеса в градските зони и в жилищата, в които това е необходимо, следва да бъде инструмент на хоризонталния подход на публичните политики в областта на жилищното настаняване;

32. счита, че Европейският фонд за стратегически инвестиции (ЕФСИ) би могъл да допринесе за справяне с неефективността на пазара в областта на социалното жилищно настаняване в случай на високорискови проекти, които няма да имат възможност да получат финансиране в рамките на традиционното кредитиране от ЕИБ. В областта на социалното жилищно настаняване обаче новите финансови инструменти като ЕФСИ трябва да отговарят на специфичните дългосрочни нужди по отношение на жилищното настаняване на достъпни цени и енергийната ефективност. Използването на 4 % от общия бюджет на ЕФСИ за социална инфраструктура до юни 2017 г. показва трудности, които може да се задълбочат от недостатъчното използване на клаузата за инвестиции, предвидена в Пакта за стабилност и растеж, и от включването на инвестициите в социално жилищно настаняване в отчетната категория на публичната администрация в рамките на ЕСС 2010 при изчисляването на публичния дефицит. Поради това призовава настоятелно за извършване на оценка на плана „Юнкер“ и на заемите от ЕИБ, що се отнася до инвестициите в областта на жилищното настаняване и очаква новосъздадената работна група на високо равнище по въпросите на социалната инфраструктура да изиграе съществена роля в това отношение;

33. очаква по-добра координация между жилищните политики и приоритетите на ЕС в областта на демографското развитие. Необходими са инструменти и подходящи данни на регионално равнище, за да се осигури разпространяването на информация, по-специално относно наличните неизползвани жилища в целия ЕС, което би позволило поне частично да се реши проблемът с териториалните дисбаланси по отношение на предлагането и търсенето на жилища;

34. призовава при инвестирането в областта на жилищното настаняване да се прилагат иновативни механизми за финансиране и да се цели постигането на мултиплициращ ефект чрез съчетаване на публично и частно финансиране;

Европейска програма за жилищно настаняване като продължение на Пакта от Амстердам

35. подкрепя работата на партньорството за жилищно настаняване като част от Програмата за градовете относно европейското законодателство и идентифицирането на добрите практики в областта на предоставянето на жилища и финансирането им от европейските градове;

36. приветства първите заключения на партньорството за жилищно настаняване в рамките на Програмата на ЕС за градовете, които са и конкретен принос към Европейската програма за пригодност и резултатност на регулаторната рамка (REFIT), и насърчава държавите членки и Европейската комисия да подкрепят тези резултати чрез изготвянето на конкретни предложения, като например преразглеждане на Решението за УОИИ;

37. подчертава, че в рамките на тази европейска програма за жилищно настаняване е важно да се прилагат едновременно хоризонтален подход към политиките на ЕС в пряка и непряка връзка с жилищното настаняване и териториален подход за съпоставяне на местните политики за насърчаване и финансиране на предлагането на жилища на достъпни цени.

⁽¹⁾ Вж. доклада на Комисията относно Програмата за градовете на ЕС, 20.11.2017 г., COM(2017)657, стр. 9.

⁽²⁾ Вж. параграф 41 от становището на КР от 11 октомври 2016 г. относно „Държавна помощ и услуги от общ икономически интерес“ и параграф 44 от становището на КР от 11 октомври 2016 г. относно „Европейски стълб на социалните права“.

38. счита, че в съответствие с решението на Съда на ЕС по дело C-618/10 (Banco Español de Crédito) от 14 юни 2012 г. държавите членки са длъжни да прилагат разпоредбите на Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 г. относно неравноправните клаузи в потребителските договори, за осигуряване на защита на сключилите договори за ипотечни кредити, по-специално в случаите, когато ипотекираният имот е семейното жилище, като се избягват ситуацията на изключване, свързано с жилищното настаняване;

39. подчертава, че е важно сградите, предоставяни за социални/жилищни цели, да покриват необходимите енергийните изисквания, отговарящи на критерии за: енергийна ефективност, икономия на енергия, ниски емисии на CO₂, инвестиции в чиста енергия от възобновяеми източници. Във връзка с това призовава за интелигентно строителство и модернизиране на жилищните сгради, в съответствие и с целите на програмата „Хоризонт 2020“.

Брюксел, 1 декември 2017 г.

Председател
на Европейския комитет на регионите
Karl-Heinz LAMBERTZ

III

(Подготвителни актове)

КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

126-А ПЛЕНАРНА СЕСИЯ НА КР, 30.11.2017 Г. – 1.12.2017 Г.

Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите – Инициатива за подпомагане на равновесието между професионалния и личния живот на родителите и лицата, полагащи грижи

(2018/C 164/11)

Докладчик: Nathalie Sarrabezolles (FR/ПЕС), председател на Съвета на департамент Финистер

Отправни документи: COM(2017) 252 final

Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета относно равновесието между професионалния и личния живот на родителите и лицата, полагащи грижи, и за отмяна на Директива 2010/18/ЕС на Съвета

COM(2017) 253 final

I. ПРЕПОРЪКИ ЗА ИЗМЕНЕНИЯ

Изменение 1

Съображение 6

Текст, предложен от Комисията	Изменение на КР
На равнището на Съюза има няколко директиви относно равенството между половете и условията на работа, в които са разгледани някои от темите, свързани с равновесието между професионалния и личния живот, по-специално Директива 2006/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁶⁾, Директива 2010/41/ЕС на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁷⁾, Директива 92/85/ЕИО⁽¹⁸⁾ на Съвета, Директива 97/81/ЕО на Съвета⁽¹⁹⁾ и Директива 2010/18/ЕС на Съвета⁽²⁰⁾. ⁽¹⁶⁾ Директива 2006/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2006 г. за прилагането на принципа на равните възможности и равното третиране на мъжете и жените в областта на заетостта и професиите (ОВ L 204, 26.7.2006 г., стр. 23). ⁽¹⁷⁾ Директива 2010/41/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 7 юли 2010 г. за прилагане на принципа на равно третиране на мъжете и жените, които извършват дейности в качеството на самостоятелно заети лица, и за отмяна на Директива 86/613/ЕИО на Съвета (ОВ L 180, 15.7.2010 г., стр. 1). ⁽¹⁸⁾ Директива 92/85/ЕИО на Съвета от 19 октомври 1992 г. за въвеждане на мерки за насърчаване подобряването на безопасността и здравето по време на работа на бременни работнички и на работнички родилки или кърмачки (Десета специална директива по смисъла на член 16, параграф 1 от Директива 89/391/ЕИО) (ОВ L 348, 28.11.1992 г., стр. 1). ⁽¹⁹⁾ Директива 97/81/ЕО на Съвета от 15 декември 1997 г. относно Рамково споразумение за работа при непълно работно време, сключено между Съюза на конфедерациите на индустриалците и работодателите в Европа (UNICE), Европейския център на предприятията с държавно участие (СЕЕР) и Европейската конфедерация на профсъюзите (ЕКП) (ОВ L 14, 20.1.1998 г., стр. 9). ⁽²⁰⁾ Директива 2010/18/ЕС на Съвета от 8 март 2010 г. за прилагане на ревизираното рамково споразумение за родителския отпуск, сключено между Конфедерацията на европейския бизнес (BUSINESSEUROPE), Европейската асоциация на занаятите и малките и средните предприятия (UEAPME), Европейския център на предприятията с държавно участие и на предприятията от общ икономически интерес (СЕЕР) и Европейската конфедерация на профсъюзите (ETUC), и за отмяна на Директива 96/34/ЕО (ОВ L 68, 18.3.2010 г., стр. 13).	На равнището на Съюза има няколко директиви относно равенството между половете и условията на работа, в които са разгледани някои от темите, свързани с равновесието между професионалния и личния живот, по-специално Директива 2006/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁶⁾, Директива 2010/41/ЕС на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁷⁾, Директива 92/85/ЕИО⁽¹⁸⁾ на Съвета, Директива 97/81/ЕО на Съвета⁽¹⁹⁾ и Директива 2010/18/ЕС на Съвета⁽²⁰⁾. Освен това Съветът настоятелно призовава държавите членки и, при необходимост, Европейския съюз, чрез Европейския пакт за равенство между половете (2011-2020) и неговите разпоредби относно насърчаването на по-добро равновесие между личния и професионалния живот, да вземат мерки за подобряване на предлагането на подходящи, достъпни и висококачествени услуги за грижи за децата, ненавършили задължителната за обучение възраст, с оглед постигане на целите, набелязани от проведения в Барселона през март 2002 г. Европейски съвет. Препоръка 2014/63/ЕС на Комисията⁽²¹⁾ набляга и на необходимостта от подобряване на достъпа до достатъчни ресурси и изпълнение на целите от Барселона. ⁽¹⁶⁾ Директива 2006/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2006 г. за прилагането на принципа на равните възможности и равното третиране на мъжете и жените в областта на заетостта и професиите (ОВ L 204, 26.7.2006 г., стр. 23). ⁽¹⁷⁾ Директива 2010/41/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 7 юли 2010 г. за прилагане на принципа на равно третиране на мъжете и жените, които извършват дейности в качеството на самостоятелно заети лица, и за отмяна на Директива 86/613/ЕИО на Съвета (ОВ L 180, 15.7.2010 г., стр. 1). ⁽¹⁸⁾ Директива 92/85/ЕИО на Съвета от 19 октомври 1992 г. за въвеждане на мерки за насърчаване подобряването на безопасността и здравето по време на работа на бременни работнички и на работнички родилки или кърмачки (Десета специална директива по смисъла на член 16, параграф 1 от Директива 89/391/ЕИО) (ОВ L 348, 28.11.1992 г., стр. 1). ⁽¹⁹⁾ Директива 97/81/ЕО на Съвета от 15 декември 1997 г. относно Рамково споразумение за работа при непълно работно време, сключено между Съюза на конфедерациите на индустриалците и работодателите в Европа (UNICE), Европейския център на предприятията с държавно участие (СЕЕР) и Европейската конфедерация на профсъюзите (ЕКП) (ОВ L 14, 20.1.1998 г., стр. 9). ⁽²⁰⁾ Директива 2010/18/ЕС на Съвета от 8 март 2010 г. за прилагане на ревизираното рамково споразумение за родителския отпуск, сключено между Конфедерацията на европейския бизнес (BUSINESSEUROPE), Европейската асоциация на занаятите и малките и средните предприятия (UEAPME), Европейския център на предприятията с държавно участие и на предприятията от общ икономически интерес (СЕЕР) и Европейската конфедерация на профсъюзите (ETUC), и за отмяна на Директива 96/34/ЕО (ОВ L 68, 18.3.2010 г., стр. 13). ⁽²¹⁾ Препоръка 2013/112/ЕС на Комисията от 20 февруари 2013 г. „Инвестициите в децата — изход от порочния кръг на неравностойното положение“ (ОВ L 59, 2.3.2013 г., стр. 5)

Изложение на мотивите

Упоменаването на целите от Барселона, които са включени в стратегията „Европа 2020“, е важно във връзка с мерките, насочени към подобряване на участието на жените на пазара на труда.

Изменение 2

Съображение 16

Текст, предложен от Комисията	Изменение на КР
С цел улесняване на завръщането на работа след родителски отпуск работниците и работодателите следва да бъдат насърчавани да поддържат контакт по време на отпуска и могат да предприемат всякакви подходящи мерки за реинтеграция, решението за които се взема съвместно от заинтересованите страни при спазване на националното законодателство, колективните трудови договори и установената практика.	С цел улесняване на завръщането на работа след родителски отпуск работниците и работодателите следва да бъдат насърчавани да поддържат контакт по време на отпуска, без при това да се засяга правото на работниците „да се изключат от прежата“ , и могат да предприемат всякакви подходящи мерки за реинтеграция, решението за които се взема съвместно от заинтересованите страни при спазване на националното законодателство, колективните трудови договори и установената практика.

Изложение на мотивите

Ако поддържането на контакт по време на отпуска може да гарантира, че работникът остава свързан с пазара на труда, този контакт не трябва да бъде задължение за работника, нито да се изроди във форма на дистанционна работа.

Изменение 3

Ново съображение след съображение 27

Текст, предложен от Комисията	Изменение на КР
	По същия начин, местните и регионалните власти, които играят основна роля в изготвянето, изпълнението и оценката на политики в области, в които често разполагат с ключови правомощия, като например грижите за децата (включително различните начини за полагането и), грижите за възрастните хора и хората с увреждания, образованието, социалните услуги или заетостта, както и социалното и професионалното приобщаване, би трябвало да участват в обсъждането и прилагането на предложените механизми. Нещо повече, местните и регионалните власти трябва да се ангажират и с насърчаването на добри практики и взаимното обучение за начините за създаването на по-благоприятни условия за съвместяване на професионалния и личния живот.

Изложение на мотивите

Поради близостта си до гражданите и до местните работодатели и предприятия местните и регионалните власти, които също са работодатели, са в състояние ефикасно да разрешават проблемите, с които гражданите се сблъскват при съвместяването на професионалния и личния живот. Във връзка с това те би трябвало да бъдат привлечени за пълноценно участие в прилагането на директивата.

Изменение 4**Член 2**

Текст, предложен от Комисията	Изменение на КР
Обхват Настоящата директива се прилага по отношение на всички работници, мъже и жени, които имат трудов договор или трудово правоотношение.	Обхват Настоящата директива се прилага по отношение на всички работници, мъже и жени, които имат трудов договор или трудово правоотношение, както и към работниците с нетипична форма на заетост, включително самостоятелно заетите лица.

Изложение на мотивите

В съответствие с Директива 2010/41/ЕС за прилагане на принципа на равно третиране на мъжете и жените, които извършват дейности в качеството на самостоятелно заети лица.

Изменение 5**Член 3**

Текст, предложен от Комисията	Изменение на КР
Определения За целите на настоящата директива се прилагат следните определения: а) „отпуск по бащинство“ означава отпуск от работа, който бащата взема по повод раждането на дете; б) „родителски отпуск“ означава отпуск от работа на основание раждане или осиновяване на дете с цел полагането на грижи за това дете; в) „лице, полагашо грижи“ означава работник, полагаш лични грижи или оказващ лично подпомагане в случай на тежко заболяване или нужда от грижи на роднина; г) „роднина“ означава син, дъщеря, майка, баща, съпруг/а или партньор в контекста на регистрирано партньорство, когато такова партньорство е предвидено в националното законодателство; д) „нужда от грижи“ означава ситуация, в която едно лице временно или постоянно се нуждае от грижи заради увреждане или тежко медицинско състояние, различно от тежко заболяване; е) „гъвкави схеми на работа“ означава възможността работниците да адаптират своите модели на работа, включително чрез използването на схеми на работа от разстояние, гъвкаво работно време или съкращаване на работното време.	Определения За целите на настоящата директива се прилагат следните определения: а) „отпуск по бащинство“ означава отпуск от работа, който бащата/ лицето, законно признато като такъв , взема по повод раждането на дете; б) „родителски отпуск“ означава отпуск от работа за родителите на основание раждане или осиновяване на дете с цел полагането на грижи за това дете; в) „лице, полагашо грижи“ означава работник, полагаш лични грижи или оказващ лично подпомагане в случай на тежко заболяване или нужда от грижи на роднина; г) „роднина“ означава син, дъщеря, майка, баща, съпруг/а или партньор в контекста на регистрирано партньорство, когато такова партньорство е предвидено в националното законодателство; д) „нужда от грижи“ означава ситуация, в която едно лице временно или постоянно се нуждае от грижи заради увреждане или тежко медицинско състояние, различно от тежко заболяване; е) „гъвкави схеми на работа“ означава възможността работниците, след договаряне с техния работодател , да адаптират своите модели на работа, включително чрез използването на схеми на работа от разстояние, гъвкаво работно време или съкращаване на работното време.

Изложение на мотивите

В директивата би трябвало да се отчита развитието на семейните структури.

Изменение 6**Член 4**

Текст, предложен от Комисията	Изменение на КР
Отпуск по бащинство 1. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че бащите и пат право да вземат отпуск по бащинство с продължителност най-малко десет работни дни по повод раждането на дете. 2. Правото на отпуск по бащинство, посочено в параграф 1, се предоставя независимо от брачното или семейното положение, както е определено в националното законодателство.	Отпуск по бащинство 1. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че бащата/лицето, законно признато като такъв, и па право да вземе отпуск по бащинство с продължителност най-малко десет работни дни по повод раждането, който отпуск трябва да бъде взет в трипесечен срок след раждането. 2. Правото на отпуск по бащинство, посочено в параграф 1, се предоставя независимо от брачното или семейното положение, както е определено в националното законодателство.

Изложение на мотивите

В директивата би трябвало да се отчита развитието на семейните структури. Същевременно отпускът по бащинство следва да се взема около времето на раждане и трябва да бъде ясно свързан с това събитие. Ето защо в изменението е определен срок.

Изменение 7**Член 5**

Текст, предложен от Комисията	Изменение на КР
Родителски отпуск 1. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че работниците имат индивидуално право на родителски отпуск с продължителност най-малко четири месеца, който трябва да бъде взет преди детето да навърши определена възраст, която е поне 12 години. 2. Когато държавите членки предоставят възможност единият родител да прехвърли правото си на родителски отпуск на другия родител, те гарантират, че поне четири месеца родителски отпуск не могат да бъдат прехвърлени. 3. Държавите членки определят срока на предизвестието, което работникът отправя до работодателя, когато упражнява правото си на родителски отпуск. По този начин държавите членки вземат под внимание нуждите както на работодателите, така и на работниците. Държавите членки гарантират, че в молбата на работника са посочени предвиденото начало и край на периода на отпуска.	Родителски отпуск 1. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че работниците имат индивидуално право на родителски отпуск с продължителност най-малко четири месеца, който трябва да бъде взет преди детето да навърши определена възраст, която е поне 12 години. 2. Когато държавите членки предоставят възможност единият родител да прехвърли правото си на родителски отпуск на другия родител, те гарантират, че поне четири месеца родителски отпуск не могат да бъдат прехвърлени. 3. Държавите членки определят срока на предизвестието, което работникът отправя до работодателя, когато упражнява правото си на родителски отпуск. По този начин държавите членки вземат под внимание нуждите както на работодателите, така и на работниците. Държавите членки гарантират, че в молбата на работника са посочени предвиденото начало и край на периода на отпуска.

Текст, предложен от Комисията	Изменение на КР
4. Държавите членки могат да поставят като условие за предоставяне на правото на родителски отпуск наличието на определен период, в който лицето е работило на дадено място, или наличието на трудов стаж, който не надхвърля една година. В случай на последователни срочни договори с един и същ работодател по смисъла на Директива 1999/70/ЕО ⁽²¹⁾ на Съвета при изчисляване на даващия съответното право период се взема предвид сумата на тези договори. 5. Държавите членки могат да определят обстоятелствата, при които работодателят, след като направи справка с националното законодателство, колективните споразумения и/или установената практика, има право да отложи предоставянето на родителски отпуск с разумен период на основание, че предоставянето на такъв отпуск би сериозно нарушило доброто функциониране на предприятието. Работодателите обосновават всяко отлагане на родителски отпуск в писмена форма. 6. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че работниците имат правото да поискат също така родителски отпуск с частично преустановяване на работа, на части, разделени от периоди на работа, или чрез прилагането на други гъвкави форми. Работодателите разглеждат тези искания и дават съответния отговор, като вземат под внимание както нуждите на работодателите, така и тези на работниците. Работодателите обосновават всяко отхвърляне на такова искане в писмена форма. 7. Държавите членки преценяват дали е необходимо условията за достъп до родителски отпуск и подробните условия за ползването на родителски отпуск да бъдат адаптирани към нуждите на осиновителите, на родителите с увреждания и на родителите на деца с увреждания или продължително заболяване. ⁽²¹⁾ Директива 1999/70/ЕО на Съвета от 28 юни 1999 г. относно Рамково споразумение за срочната работа, сключено между Европейската конфедерация на профсъюзите (CES), Съюза на индустриалците в Европейската общност (UNICE) и Европейския център на предприятията с държавно участие (СЕЕР) (ОВ L 175, 10.7.1999 г., стр. 43).	4. Държавите членки могат да поставят като условие за предоставяне на правото на родителски отпуск наличието на определен период, в който лицето е работило на дадено място, или наличието на трудов стаж, който не надхвърля една година. В случай на последователни срочни договори с един и същ работодател по смисъла на Директива 1999/70/ЕО ⁽²¹⁾ на Съвета при изчисляване на даващия съответното право период се взема предвид сумата на тези договори. 5. Държавите членки могат да определят обстоятелствата, при които работодателят, след като направи справка с националното законодателство, колективните споразумения и/или установената практика, има право да отложи предоставянето на родителски отпуск с разумен период на основание, че предоставянето на такъв отпуск би сериозно нарушило доброто функциониране на предприятието. Работодателите обосновават всяко отлагане на родителски отпуск в писмена форма. 6. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че работниците имат правото да поискат също така родителски отпуск с частично преустановяване на работа, на части, разделени от периоди на работа, или чрез прилагането на други гъвкави форми. Работодателите разглеждат тези искания и дават съответния отговор, като вземат под внимание както нуждите на работодателите, така и тези на работниците. Работодателите обосновават всяко отхвърляне на такова искане в писмена форма. 7. Държавите членки преценяват дали е необходимо условията за достъп до родителски отпуск и подробните условия за ползването на родителски отпуск да бъдат адаптирани към нуждите на осиновителите, на родителите с увреждания и на родителите на деца с увреждания или продължително заболяване. 8. Държавите членки определят понятието „родителство“ и преценяват необходимостта от адаптиране на условията за достъп и подробните разпоредби за ползването на родителския отпуск в случай на повече от двама кандидати за родителски отпуск. ⁽²¹⁾ Директива 1999/70/ЕО на Съвета от 28 юни 1999 г. относно Рамково споразумение за срочната работа, сключено между Европейската конфедерация на профсъюзите (CES), Съюза на индустриалците в Европейската общност (UNICE) и Европейския център на предприятията с държавно участие (СЕЕР) (ОВ L 175, 10.7.1999 г., стр. 43).

Изложение на мотивите

Държавата членка следва да определи въздействието от евентуално отчитане на промените в понятието „родителство“.

Изменение 8

Член 8

Текст, предложен от Комисията	Изменение на КР
Адекватен доход В съответствие с контекста на национално равнище, например националното законодателство, колективните споразумения и/или установената практика, и като се вземат предвид правомощията, делегирани на социалните партньори, държавите членки гарантират, че работниците, упражняващи право на отпуск, посочено в член 4, член 5 или член 6, ще получат заплащане или адекватно обезщетение, чийто размер следва да бъде поне еднакъв с размера, който съответният работник би получил, ако вземе отпуск по болест.	Адекватен доход В съответствие с контекста на национално равнище, например националното законодателство, колективните споразумения и/или установената практика, и като се вземат предвид правомощията, делегирани на социалните партньори, държавите членки гарантират, че работниците, упражняващи право на отпуск, посочено в член 4, член 5 или член 6, ще получат заплащане или адекватно обезщетение, чийто размер следва да бъде в съответствие с различните системи на социална сигурност на всяка държава членка.

Изложение на мотивите

Системите за социална сигурност на държавите членки са от компетентността на националните органи.

Изменение 9

Член 10

Текст, предложен от Комисията	Изменение на КР
2. Държавите членки гарантират, че в края на отпуск, посочен в член 4, член 5 или член 6, работниците имат право да се върнат на своята работа или на равностойна длъжност при условия, които не са по-неблагоприятни за тях, и да се възползват от всяко едно подобряване на условията на работа, на което биха имали право по време на своето отсъствие.	2. Държавите членки гарантират, че в края на отпуск, посочен в член 4, член 5 или член 6, работниците имат право на запазване на работното им място или да получат при необходимост равностойна длъжност при условия, които не са по-неблагоприятни за тях, и да се възползват от всяко едно подобряване на условията на работа, на което биха имали право по време на своето отсъствие.

Изложение на мотивите

Целта на новата формулировка е да се засили правото на лицето, което взема родителски отпуск, да се върне на своя пост.

II. ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

1. приветства предложението на Европейската комисия, което съответства и се основава на съществуващите разпоредби в тази област, както и на инициативата за европейски стълб на социалните права, която има за цел да укрепи социалното измерение на Съюза и конвергенция към държавите членки с най-добри показатели в областта на социалните стандарти. Съчетаването на законодателни и незаконодателни мерки позволява да се осигурят необходимите средства за гарантиране на по-голяма конвергенция във възходяща посока в ЕС, каквато досега действащото законодателство не успя да гарантира, като същевременно се запази известна гъвкавост;

2. припомня, че правното основание на предложението за директива на Комисията — а именно член 153 от ДФЕС — попада в обхвата на споделената компетентност между Съюза и държавите членки и следователно се прилага принципът на субсидиарност. Счита, че тъй като предложението на Комисията е насочено към модернизиране на съществуващата правна рамка с цел осигуряване на общи минимални стандарти за политиките за равновесие между професионалния и личния живот, е необходимо, желателно и подходящо да се действа на равнището на ЕС. Отбелязва във връзка с това, че член 153 от ДФЕС изрично предвижда, че директивата е правният инструмент, който се използва за установяване на минимални изисквания, които следва да бъдат приложени постепенно от държавите членки, което би следвало да гарантира, че минимална намеса позволява постигането на целите на предложението. КР изразява съгласие, че такива общи минимални стандарти са особено важни в контекста на свободното движение на работници и свободното предоставяне на услуги в рамките на вътрешния пазар на ЕС. Подчертава обаче, че действията на Съюза би трябвало да оставят възможно най-голяма възможност за индивидуални и национални решения, тъй като съгласно установената практика тази сфера се регулира от социалните партньори както на равнището на ЕС, така и на национално равнище. Регионите и общините играят двойна роля в качеството си на работодатели и публични власти;

3. отбелязва, че отговорността за съвместяване на професионалния и семейния живот трябва да се поделя между работниците, семействата, социалните партньори, местните и регионалните власти и всички публични и частни работодатели и доставчици на услуги. Само един цялостен подход, отчитащ всички перспективи, ще позволи да се създаде социално и икономически устойчиво общество, което поставя хората и техните семейства в центъра на политиките си;

4. отбелязва, че поради културни убеждения и норми, работата по полагане на грижи без заплащане се извършва главно от жените. Това е една от основните причини, поради които те участват на пазара на труда в по-малка степен в сравнение с мъжете. Ето защо КР счита, че политиките за равновесие между професионалния и личния живот, по-специално за отпуските по семейни причини, могат да допринасят едновременно за повишаване на равнищата на заетост на жените и на равнищата на раждаемост, което е икономически изгодно за всички; В същото време е важно да се гарантира, че отпускът по семейни причини няма да се превърне в капан за жените, който допълнително да ограничава възможностите им на пазара на труда; поради това политиките за равновесие между професионалния и личния живот следва да са съпътствани от разработването на политики за разпределяне на отговорността между половете, така че да се създаде възможност за промяна на социалните структури и за нов социален пакт, който позволява да се организира поравно между жените и мъжете времето за работа, домашни задължения, полагане на грижи, отпих и развлечения и личен живот;

5. припомня, че настоящите демографски тенденции налагат преосмисляне на ролята на половете и насърчаване на по-гъвкави и равнопоставени трудови договори, като по този начин се улеснява възможността за използване на намалено работно време и отпуск както за мъжете, така и за жените, за да могат да се грижат за децата си и за други роднини;

6. изразява съжаление, че обхватът на директивата се ограничава до работниците с трудов договор или с колективно трудово правоотношение и не покрива различните форми на „нетипична заетост“, като самостоятелно заетите лица, което би било в съответствие с Директива 2010/41/ЕС за прилагане на принципа на равно третиране на мъжете и жените, които извършват дейности в качеството на самостоятелно заети лица. По този начин биха били обхванати случаи на „маскирани“ трудови правоотношения или на икономически зависима заетост (фиктивна самостоятелна заетост);

7. споделя мнението на Комисията за икономическите и социалните ползи от по-добро равновесие между професионалния и личния живот. Това равновесие е въпрос не само на справедливост, равнопоставеност на половете и оптимално разпределение на уменията, но и на устойчивост на публичните финанси на страните и подкрепа за приоритетите в областта на растежа и заетостта;

8. поради това призовава за преход към нова култура на труда, която да признава споделените ползи за жените, семействата и обществото от по-добро равновесие между професионалния и личния живот: предвиденото увеличение на процента на заетост на жените и намаляването на различията в заплащането на мъжете и жените ще окаже положително въздействие както върху жените по отношение на личната им реализация, финансовите им доходи и бъдещите им пенсии, благодарение на по-големи и по-справедливи вноски, така и върху икономическото благосъстояние на семействата им, социалното им приобщаване и здравето, а предприятията, ще разполагат с по-широк набор от таланти и с по-мотивирана и продуктивна работна ръка и ще се възползват от намаляване на отсъствията;

9. припомня, че родителите и полагащите грижи лица, независимо от това дали са жени или мъже, млади или възрастни хора, освен това са и работници и предприемачи, които живеят както в селските, така и в градските райони и допринасят за тяхната жизненост; посочва съществуващите трудности пред намирането на лица, полагащи грижи, в тези райони поради високата степен на застаряване на живеещите там хора; Като се има това предвид, може да се помисли за европейски знак за градовете, съобразени с потребностите на семействата, който се връчва на градовете, осигуряващи инфраструктура, съобразена с потребностите на семействата и насърчаваща гражданите да останат или да се преместят там, с което се увеличава привлекателността за инвестиции на въпросния град ⁽¹⁾;

10. признава ролята на местните и регионалните власти в тази сфера, предвид техните правомощия по въпроси, засягащи ежедневието на семействата, като например грижите за децата, грижите за възрастните хора и хората с увреждания, образованието, социалните услуги и заетостта. Поради това многостепенното управление е важно за оптималното прилагане на директивата ⁽²⁾;

⁽¹⁾ Доклад за оценката на териториалното въздействие по отношение на равновесието между професионалния и личния живот.

⁽²⁾ Пак там.

11. във връзка с това настоява местните и регионалните власти, като големи работодатели от публичния сектор в много държави членки, да бъдат подкрепяни в усилията им за прилагане на съответните политики в социалната сфера и в областта на заетостта, в т.ч. да им се оказва подкрепа и да се засилва капацитетът за прилагане на политики за насърчаване на равновесието между професионалния и личния живот;
12. подчертава значението на европейските структурни и инвестиционни фондове като инструменти, които дават възможност за насърчаване на адекватно разработване на мерки за създаване на по-добро равновесие между професионалния и личния живот, по-специално от местните и регионалните власти. По-конкретно, би трябвало да бъде укрепен Европейският социален фонд, за да се справя по-добре с лишенията, бедността сред работещите и социалното включване, както и да подпомага пригодността за заетост;
13. посочва, че вече съществуват много добри практики на местно и регионално равнище, които би трябвало да се споделят, възпроизвеждат и насърчават на всички равнища; следва да се поощряват предприятията, които работят за реално равновесие между професионалния и личния живот на своите служители;
14. отбелязва, че регионите и градовете могат също да гарантират по-лесен достъп до услуги и развлечения, като изготвят и прилагат интегрирани политики, отнасящи се до културата, търговията и транспорта, които да отчитат необходимостта от осигуряване на равновесие между професионалния и семейния живот;
15. изразява съжаление, че не са споменати целите от Барселона, насочени към повишаване на участието на жените на пазара на труда, съгласно които през 2002 г. беше набелязана целта, договорена от Европейския съвет — в ЕС да бъдат предвидени детски заведения за най-малко 90 % от децата на възраст между три години и задължителната възраст за започване на училище и за 33 % от децата под три години. Тъй като тези цели не бяха постигнати от всички държави членки, следва да се положат повече усилия за постигането им;
16. посочва, че европейският семестър е мощен инструмент в услуга на фискалната политика и би могъл да бъде много полезен за предоставянето на насоки и препоръки на държавите членки по отношение на икономическите фактори, които разубеждават втория източник на доходи в домакинството да работи, и за да се направляват държавите членки в областта на предоставянето на грижи;
17. подчертава необходимостта да се предвиди гъвкава организация на труда, както и да се гарантира, че тя няма да бъде управлявана по такъв начин, че да стане синоним на ниско заплащане и на ограничена перспективата за постигане на напредък, по-специално за жените. В същото време тази гъвкава организация на труда следва да бъде надлежно обсъдена с работодателите, за да се сведе до минимум рискът от нарушения, особено когато става въпрос за МСП;
18. припомня, че е важно да се осигури улеснен достъп до обучение за родителите и лицата, полагачи грижи, на които се е наложило да отсъстват за дълъг период от време поради семейните задължения за подпомагане и грижи, както и какво богатство представлява признаването на придобитите умения от лицата, полагачи грижи;
19. подчертава, че на днешния пазар на труда са необходими мерки за повишаване на гъвкавостта и сигурността на новите бизнес модели и новите форми на заетост, за да се подобрят перспективите за заетост на всички европейци, и особено за младите хора, жените и лицата, полагачи грижи. Ако е добре регулирана и придружена от мерки, гарантиращи правната сигурност и яснота, повишената гъвкавост е от полза както за работниците, така и за работодателите;
20. изтъква, че самотните родители трябва да се справят с особени предизвикателства при съвместяването на професионалния и семейния живот и се нуждаят от специална подкрепа. Много често те работят на непълно работно време, имат малко възможности за кариерно развитие и изпитват особени затруднения в сферата на образованието и обучението. Държавите членки и социалните партньори се приканват да предлагат гъвкави модели за работно време, особено на самотните родители, и да им осигуряват професионално обучение, съобразено с техните семейни отговорности;
21. счита, че е важно опитът, придобит от лицата, полагачи грижи, при извършването на тази дейност в рамките на личния им живот, да може да получи практическо признание, което да улесни достъпа на тези лица до професионалния пазар на труда, извършвайки същата дейност, за която са придобили умения в рамките на личния си живот;
22. изразява съжаление за липсата на предложения за укрепване на правата, свързани с майчинство, по отношение, например, на защитата срещу уволнение за продължителен период и в по-общ план на дискриминацията, свързана с работата. Това е една пропусната възможност, особено като се вземе предвид целта на директивата, която трябва да замени Директивата относно отпуска по майчинство, оттеглена през 2015 г.;

23. приветства въвеждането на отпуск по бащинство, който е от полза както за децата, така и за родителите. Нужна е промяна в културата, за да може бащите да имат усещането, че за тях е приемливо да вземат отпуск, за да се грижат за дете. Тази промяна ще настъпи по-бързо, ако двамата родители се третират като равни още от началото на бременността;

24. изразява съгласие с предложението за предоставяне на отпуск по бащинство, без значение на брачното или семейното положение, така както е определено в националното законодателство, за да се избегне всякаква дискриминация. Държавите членки следва да определят условията за достъп и подробните разпоредби за ползването на родителския отпуск в случай на повече от двама кандидати за родителски отпуск;

25. насърчава въвеждането на родителски отпуск, заплащането за който да се определя от държавите членки, които имат изключителна компетентност в тази област, по законодателен път или чрез колективни преговори, и да им се дава възможност да определят точните условия. От друга страна, КР заявява, че доброто равновесие между професионалния и личния живот на родителите, което им позволява да посвещават повече време на децата, без това да води до по-голяма несигурност за работното им място, е от решаващо значение за благоденствието на децата и обществото;

26. отбелязва, че въвеждането на платен отпуск за предоставяне на грижи е важно предложение, тъй като с него се изразява признание и подкрепа за лицата, които спонтанно и неофициално се грижат за зависими членове на семейството, за възрастни или хора с увреждания, за тяхната ангажираност към солидарността между поколенията в рамките на семействата. Същевременно е необходимо да се положат още усилия, за да се гарантира, че съществуват достатъчно структури за дългосрочен прием, за да се отговори на възникващите нужди и да се предвидят средства от ЕС за създаване на услуги за дългосрочни грижи. Тези два аспекта са необходими, за да се помогне на държавите членки да управляват настоящите демографски тенденции в Европа: застаряването на населението, намаляването на раждаемостта и увеличаването на продължителността на живота. Постигането на равновесие между професионалния и личния живот и равенството между жените и мъжете трябва да бъдат съчетани с инвестиции в сферата на качествените дългосрочни грижи и с диверсификация на услугите в тази сфера;

27. приветства предложението за изготвяне на повече и по-качествени данни по отношение на незаконодателните мерки, предложени от Европейската комисия, и подчертава необходимостта от събиране на данни на местно и регионално равнище, с оглед на изготвянето на политики, които да бъдат целенасочени и да се отличават с ефективно използване на ресурсите;

28. би следвало да се признае изрично важността на образованието, свързано с услугите в ранна детска възраст, като в резултат на това въведените мерки за подкрепа би трябвало да отчитат този аспект, за да се подчертае важността на наетия персонал и социалното признание на работата в тази много деликатна трудова сфера;

29. подчертава, че в допълнение към по-ефективната защита по отношение на отпуска, успехът на новата директива ще зависи и от преодоляването на различията в заплащането между половете и от гарантирането на по-голямо равенство на пазара на труда;

30. предлага да се съберат данни за работното време, включително разбивка по пол и по възраст, за да се получи информация относно междусекторната дискриминация;

31. предлага да се работи в сътрудничество с Европейския институт за равенство между половете (EIGE), Европейската фондация за подобряване на условията на живот и труд (EUROFOUND), Европейския център за развитие на професионалното обучение (CEDEFOP) и националните и регионалните органи по въпросите на равенството за непрекъснато актуализиране на показателите за равновесието между професионалния и личния живот, за да се гарантира, че данните са релевантни и навремени;

32. призовава Комисията да настоява пред държавите членки да включат в задължителното образование и в образователния цикъл преди него обучение по равенство между половете и да продължат усилията на публичните администрации за повишаване на информираността и осведомеността;

33. насърчава Комисията да съсредоточи усилията си за подобряване на прилагането и спазването на съществуващото законодателство на ЕС и на поставените цели, за да се гарантира равновесието между професионалния и семейния живот за родителите и лицата, полагащи грижи. ЕС следва да разработи и приеме нова многогодишна стратегия за равенството между половете, да следи ситуацията в държавите членки, да дава информация и да разпространява най-добрите практики в областта на равенството между половете. Една по-широка перспектива по отношение на равенството би могла да даде гласък на усилията на национално равнище.

34. призовава Комисията да изисква от държавите членки да прилагат мерки за намаляване на финансовите разходи за полагане на грижи за малолетните деца през работното време на работещите майки и бащи от нулева възраст до началото на задължителното образование;
35. призовава Комисията да изисква от държавите членки да отчитат положението на МСП и микропредприятията и да прилагат икономически мерки, така че те да могат да улесняват равновесието между професионалния и личния живот на своите работници и работнички.

Брюксел, 30 ноември 2017 г.

Председател
на Европейския комитет на регионите
Karl-Heinz LAMBERTZ

Становище на Европейския комитет на регионите — Ролята на производството на енергия от отпадъци за кръговата икономика

(2018/C 164/12)

Докладчик: Kata TÜTŐS (HU/ПЕС), съветник, 12-и район на Будапеща**Отправен документ:** Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Ролята на производството на енергия от отпадъци за кръговата икономика

COM(2017) 34 final

ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ**ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ****Общи бележки**

1. заявява отново, че йерархията на отпадъците е основен принцип на кръговата икономика, и споделя мнението, че процесите на производство на енергия могат да допринесат за прехода към кръгова икономика, при условие че избраните решения не възпрепятстват постигането на по-високи равнища на предотвратяване на генерирането на отпадъци, повторното използване на продуктите и рециклирането на отпадъците;
2. заявява отново, че за да се постигне амбициозната цел за пълна кръгова икономика, е необходима политическа воля за предприемане на необходимите мерки на всички равнища, както и устойчива промяна на общественото мнение и поведението на потребителите, и създаването на стабилен пазар на материали и продукти въз основа на вторични суровини;
3. заявява отново, че при определени условия производството на енергия от отпадъци, които не могат да бъдат предотвратени и не подлежат на рециклиране във високоефективни инсталации за изгаряне, е неразделна част от кръговата икономика и играе важна роля в редица държави членки и региони за значително намаляване на депонирането на отпадъци в близко бъдеще. Освен това производството на енергия от отпадъци подпомага енергийните доставки;
4. подчертава, че планирането на оползотворяването на отпадъци за енергийни цели следва да се основава и на установената от ЕС йерархия на отпадъците, максималното намаляване на обема на отпадъците, както и на съображения, свързани с жизнения цикъл на продуктите; отбелязва също, че, в рамките на кръговата икономика, не трябва да се отстъпва от модела, характеризиращ се с висока степен на рециклиране с цел производство на енергия, за да се избегне изграждането на инсталации със свръхкапацитет. Трябва обаче да се подчертае, че в циклите би трябвало да бъдат включвани само отпадъци, които са пригодни за рециклиране и че отпадъците би трябвало да се депонират само като крайна мярка. Следователно трябва да се отдава предпочитание на производството на енергия от отпадъци пред тяхното депониране;
5. предупреждава, че пълното и правилно прилагане на съществуващото европейско законодателство във връзка с отпадъците е от изключително значение за създаването на еднакви условия за управлението на отпадъците в цяла Европа;
6. приканва всички равнища на управление на държавите членки да положат всички възможни усилия за намаляване на количеството депонирани отпадъци и количеството на подлежащите на изгаряне неоползотворими отпадъци (особено ако при това не се произвежда енергия), като обърнат специално внимание на предотвратяването на тяхното генериране, на развиването на системи за разделно събиране и инвестициите в дейности, които се нареждат по-високо в йерархията на отпадъците;
7. отбелязва, че в различните европейски региони съществуват огромни разлики не само по отношение на обема на битовите отпадъци, но и на тяхното третиране. Някои региони вече надхвърлят целите на Съюза в областта на отпадъците, без да прибегват до производство на енергия, докато други не успяват да постигнат определените минимални цели. Това показва, че въвеждането на сходни системи може да доведе до много различни крайни резултати и че ангажиментът за постигане на целите на местно равнище придобива първостепенно значение;

8. подчертава, че йерархията на отпадъците представлява основен стълб на политиката и законодателството на ЕС в областта на отпадъците и ключов фактор за прехода към кръгова икономика. Основната ѝ цел е да установи приоритетен ред, чрез който вредните въздействия върху околната среда да се сведат до минимум и да се оптимизира ефективното използване на ресурсите при предотвратяването и управлението на отпадъците.

9. подчертава, че с оглед на големите различия между държавите членки и регионите по отношение на ситуацията и възможностите за производство на енергия от отпадъци, най-подходящите начини за постигане на общите цели също могат да се различават значително и следователно би трябвало да се избягва прилагането на единен подход;

Разделно събиране на отпадъците

10. отбелязва, че биологичните отпадъци съставляват значителна част от обема на битовите отпадъци, и подчертава, че следва да се обърне повече внимание на засиленото оползотворяване на биологичните отпадъци, например посредством методи като анаеробното разлагане на чистите биоразградими отпадъци, сортирани по подходящ начин, който съчетава рециклирането на материалите и производството на енергия. При събирането на биологичните отпадъци би трябвало да се изхожда от местните и регионалните дадености, както и да се предоставя поле за развойна дейност и иновации. Поради това, от една страна, е важно събирането да се организира по начин, който на местно равнище се смята за най-подходящият, за да се постигнат заложените в Рамковата директива за отпадъците цели, а от друга — на местните и регионалните власти да не се налагат изисквания за процедурата на събиране;

11. е на мнение, че с оглед на различните степени на развитие на регионите в ЕС, както и относително високите разходи за въвеждането на все по-усъвършенствани системи за рециклиране и производство на енергия от отпадъци, следва да се потърсят начини за увеличаване на финансирането на действията в тази област. Това е в интерес на гражданите от всички държави членки;

12. привлича вниманието върху факта, че в много региони рециклирането не е пропорционално на високия процент на разделното събиране и следователно трябва да се разработят конкретни политически инструменти за отстраняването на това противоречие. Особено важно е да се установят изисквания за насърчаване на използването на вторични суровини в рамките на адекватна ценова конкуренция по отношение на първичните суровини;

13. подкрепя разработването на механизми за сортиране и рециклиране на отпадъците, които позволяват събирането на качествени отпадъци с ниско съдържание на вредни вещества. Могат да се използват и други методи като заместване на изкопаемите горива с техните остатъци в горивните инсталации за производство на цимент и вар, анаеробно разграждане на биоразградими отпадъци или производство на горива, получени от отпадъци. Изграждането на нови мощности за изгаряне обаче е допълнително решение, което би трябвало да се използва за предотвратяване на изграждането на нови сметища в области с малък капацитет за изгаряне на отпадъци. Това като цяло е от по-голяма полза за околната среда. При подобни съоръжения за изгаряне на отпадъците обаче трябва да се предвиди възможността за оползотворяване на енергията;

Капацитет за изгаряне

14. отчита факта, че преходът към кръгова икономика изисква при планирането на третирането на неподлежащите на рециклиране отпадъци да се намери правилният баланс по отношение на капацитета за производство на енергия, ако целта е да се избегне рискът от икономически загуби или възникването на инфраструктурни пречки пред постигането по-високи равнища на рециклиране;

15. подчертава, че с оглед на кръговата икономика, капацитетът на съоръженията за изгаряне трябва непременно да взема предвид разстоянието, на което ще бъдат превозвани отпадъците за унищожаване, както и параметри като разстоянието до други центрове за сортиране и третиране на отпадъци (и зоните, които те обслужват), броя на хората в разглежданата зона на обслужване, количеството отпадъци, както и прогнозите за развитието на тези параметри, с цел да се сведат до минимум допълнителните отрицателни въздействия върху околната среда;

16. привлича вниманието върху факта, че при оценката и планирането на капацитета за изгаряне, не трябва да се вземат предвид само битовите отпадъци, тъй като голяма част от отпадъците, използвани за производство на енергия, идват от други източници;

17. счита, че, за съжаление, в своите препоръки Комисията се съсредоточава изключително върху свръхкапацитета за изгаряне, тъй като големият дял на депонираните отпадъци в Съюза показва, че недостигът на капацитет също е проблем, който трябва да бъде решен. За да се намали обемът на отпадъците, е важно да се определят по-точни изисквания по отношение на повторната употреба и рециклирането на материалите и да се насърчи използването на рециклирани материали в производството на стоки, като същевременно се отделя внимание на премахването на вредни вещества от обращение;

18. споделя мнението на Европейската комисия, че, въпреки че в много държави членки производството на енергия от отпадъци играе важна роля за предотвратяване на депонирането, свръхкапацитетът за изгаряне на отпадъци може да доведе до зависимост от определени технологии, което би могло да възпрепятства постигането на целите в областта на управлението на отпадъците;

19. предлага да се подобрят оптимално процентите на енергийна ефективност на старите, по-малко ефективни съоръжения за изгаряне на отпадъци, в подкрепа на енергийната независимост на Европейския съюз и намаляването на потреблението на невъзобновяеми изкопаеми ресурси. В случай, че това подобряване не е възможно от икономическа и техническа гледна точка, следва да се пристъпи към демонтирането и постепенното премахване на механизмите за подкрепа в държавите, които не се адаптират, по-специално в държави членки, които разполагат с излишни мощности

20. препоръчва на държавите членки с нисък или несъществуващ капацитет за изгаряне да съсредоточат усилията си върху развитието на разделното събиране и рециклирането на отпадъците — трябва да се насърчи разделното събиране при източника, тъй като то е от основно значение за получаването на качествени отпадъци с голяма стойност за рециклирането — и да прибягват в по-голяма степен до производство на енергия от отпадъци само в контекста на внимателно планиране, като се има предвид фактът, че става въпрос предимно за временно преходно решение в рамките на прехода от система, основана на депониране, към друг метод, чиято крайна цел е рециклирането;

21. подкрепя транспортирането на отпадъци с цел производство на енергия между държавите членки и между регионите с цел избягване или намаляване на количествата депонирани отпадъци, като се отчита и фактът, че те допринасят за по-доброто използване на съществуващия капацитет за изгаряне. То допълва националните и регионалните подходи. Комитетът обаче счита за необходимо при оценката на обосноваността на транспортирането на отпадъци между държавите членки да се вземат предвид аспектите, свързани със справедливостта и солидарността, така че съответните държави и региони да се възползват в еднаква степен от екологичните, икономическите и социалните ползи от тази дейност;

Икономически и социални последици

22. привлича вниманието към огромните разлики между държавите членки и регионите по отношение на количеството на битовите отпадъци на глава от населението, което в някои държави надхвърля двойно това в други. Тези различия могат да се обяснят с редица причини, като най-ниските количества се дължат — в зависимост от местоположението — на отговорното потребление или на бедността. Стратегиите в областта на отпадъците трябва да вземат предвид всички тези аспекти, тъй като много различни по своето естество инструменти на политиката и схеми за подкрепа може да се окажат ефикасни за постигането на желаните цели;

23. изтъква факта, че в някои региони използването на отпадъци в индивидуални пещи в домакинствата представлява сериозен проблем, отчасти свързан с енергийната бедност и отчасти с небрежността и липсата на осъзнаване на отрицателните последици от тази практика, и че за разлика от специализираните инсталации за изгаряне, снабдени с подходящи системи за филтриране, то причинява значителни екологични щети и създава високи рискове за общественото здраве, освен че е несъвместимо с основните условия за социална интеграция. Затова Комитетът призовава Европейската комисия да включи и усилията за борба с енергийната бедност сред дейностите, свързани с производството на енергия от отпадъци, и да приеме стратегии за повишаване на осведомеността за вредите от използването на отпадъци като гориво за битово отопление;

24. важно е да се изясни как и кой ще поеме разходите за управлението на отпадъците, като се има предвид, че в редица държави членки те вече представляват непропорционална тежест спрямо доходите на домакинствата. Следователно е необходимо да се следят отблизо икономическите и социалните последици; това положение е особено проблематично за много острови и най-отдалечени региони, по-специално за пренаселените и тези, които страдат от натиска на туризма;

Инструменти за изпълнението на политиката

25. подчертава, че местните и регионалните власти играят ключова роля за постигането на общите цели на ЕС в областта на управлението на отпадъци, и по-специално на битовите отпадъци, тъй като именно те са тези, които трябва да изпълняват взетите решения, а голямото разнообразие от конкретни ситуации не позволява прилагането на универсално решение;

26. подчертава значението на инвестициите, реализирани чрез механизми на ЕС за финансиране, като например Европейския фонд за стратегически инвестиции (ЕФСИ), по-специално неговата роля за привличане на частно финансиране в полза на най-добрите решения с по-силен кръгов характер за управлението на отпадъците. Комитетът оценява и подкрепата за предлагането на пазара на усъвършенствани технологии за енергийна ефективност, разработени също благодарение на програмите за научни изследвания и иновации;

27. призовава Европейската комисия да гарантира, че държавите членки поддържат тясно сътрудничество с местните и регионалните власти при изготвянето на стратегията, приемането на необходимите технически и фискални мерки, разработването на механизми за финансова подкрепа и обмена на най-добри практики;
28. отбелязва, че е необходимо участието на организациите на гражданското общество и на населението по места, за да се засили чувството на ангажираност на гражданите с въпросите на околната среда и да се гарантира вземането на правилните решения и ефективното им изпълнение. Препоръчва държавите членки да определят максимално ясни приоритети за управлението на отпадъците и по този начин да гарантират тясно сътрудничество между всички участници в системата за управление на отпадъците. Във връзка с това от решаващо значение са сътрудничеството и прозрачността при управлението на отпадъците;
29. счита, че е от съществено значение финансовата помощ на всички равнища да бъде съобразена с йерархията на отпадъците и да бъде пренасочена, доколкото е възможно, към предотвратяване на генерирането на отпадъци, информиране на гражданите, висококачествени системи за разделно събиране на отпадъци и развиване на инфраструктурата за повторна употреба и рециклиране, както и към научните изследвания и иновациите в тази област; в идеалния случай отпадъците и получените постъпления ще послужат за развитието на обществените услуги на местно равнище и за намаляването на свързаните с тях разходи;
30. приканва Европейската комисия да подкрепи съществуващите платформи за споделяне на опит, трансфер на знания и обмен на опит в областта на производството на енергия от отпадъци, разпространението на изпитани решения, както и на свързаната с тях техническа и финансова помощ, като се има предвид, че редица местни и регионални власти са предприели различни инициативи за насърчаване на ефикасното използване на ресурсите и в подкрепа на кръговата икономика, които могат да служат като модел за останалите;
31. призовава Европейската комисия да работи в тясно сътрудничество с КР за подкрепа на обмена на добри практики между градовете и регионите с цел намиране на най-добрите решения на въпроси като системите за централно отопление и охлаждане, проблемите, свързани със сортираните отпадъци, които предприятията за рециклиране отказват, или как да се осигури общественят прием на сортирането на битовите отпадъци, тъй като добрите практики биха могли да насърчат по-амбициозно развитие на системите за управление на отпадъците;
32. насочва вниманието на Европейската комисия към факта, че правилното регулиране и вземането на подходящи решения зависят от наличието на надеждни данни, които отразяват реалността и могат да бъдат съпоставяни, което към момента не е напълно гарантирано, по-специално що се отнася до другите видове отпадъците освен битовите;
33. изтъква, че при разработването на политики, целящи промяна на поведението на населението по отношение на сортирането на отпадъците при източника, е важно да се отчетат културните и икономическите разлики между държавите членки и регионите. Следва също да се отбележи, че властите в островните и селските райони имат специфични географски нужди и проблеми при доставките;
34. предлага Европейската комисия, държавите членки и местните и регионалните власти — в качеството си на политическото равнище, което е най-близо до гражданите — да предприемат мерки в областта на образованието и обучението с цел значително подобряване на знанията и повишаване на осведомеността на населението и на икономическите оператори по отношение на устойчивото потребление, намаляването на обема на отпадъците, опазването на природните ресурси и на околната среда, отговорността на производителите и проектирането на продуктите и рекламата, например чрез включване на тези теми в учебните програми и информационните кампании (които могат да се осъществяват чрез популяризиране в социалните медии, посещения в училища, обществени прояви, кампании в пресата и др.).

Брюксел, 30 ноември 2017 г.

Председател
на Европейския комитет на регионите
Karl-Heinz LAMBERTZ

Становище на Европейския комитет на регионите — План за действие за морска стратегия за района на Атлантическия океан — Осигуряване на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж

(2018/C 164/13)

Докладчик: Jerry Lundy (IE/АЛДЕ), член на Съвета на графство Слайгоу

Отправен документ: Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — План за действие за морска стратегия за района на Атлантическия океан — Осигуряване на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж

COM(2013) 279 final

ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

1. приветства средносрочния преглед на плана за действие за стратегията за Атлантическия океан, който по предложение на Европейската комисия трябва да приключи преди края на 2017 г., както и това че Европейската комисия поиска от Комитета да изготви становище на тази тема, което ще бъде включено в цялостния преглед, който предстои да бъде обсъден от държавите членки и регионите;
2. отбелязва досегашната работа на Комитета по теми, свързани със синята икономика (в това число NAT-VI-018; NAT-VI-019; NAT-V-21, NAT-V-44 и COTER-VI-022) ⁽¹⁾;
3. отбелязва, че справянето с предизвикателствата пред атлантическите региони и нации може да бъде по-ефективно и да води до по-конкретни резултати в рамките на план за действие, а държавите членки и регионите могат да постигнат по-видими резултати чрез по-тясно сътрудничество;
4. отчита факта, че с плана за действие може да се гарантира по-голямо въздействие на различните политики и инструменти за финансиране на ЕС, когато те са по-тясно свързани, но отбелязва, че, когато инструментите за финансиране на ЕС се прилагат чрез национални инструменти и/или регионални програми, ролята на националните и регионалните органи, вземащи решения, е от съществено значение;
5. отбелязва уязвимостта на много крайбрежни общности, живеещи в района на Атлантическия океан, и необходимостта да се направи повече за привличане на инвестиции и дейности на частния сектор, най-вече в синята икономика, за да се допринесе за устойчивото развитие на тези зони;
6. счита, че ефективното използване на европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ) е от ключово значение за постигането на целите на стратегията, но отбелязва със загриженост, че понастоящем не съществува подходящ механизъм за измерване на въздействието на синята икономика в тези зони ⁽²⁾;
7. признава, че при възприемането на екосистемен подход и при приемането на Директивата за морското пространствено планиране националните власти трябва да отчетат в пълна степен всички дейности, когато разпределят морското пространство в своите води, но отбелязва, че съответните планове може да не бъдат окончателно приети до март 2021 г. Най-големият принос на това изискване до момента е улесняването на производството на вятърна електроенергия от разположени в морето инсталации. Освен това Комитетът отбелязва приноса на различни програми по линия на Interreg към този процес и подкрепата, оказана от Европейския фонд за морско дело и рибарство (ЕФМДР) на трансгранични проекти в периода 2014 г. — 2016 г. за подпомагане на процедурата за морско планиране;

⁽¹⁾ Предходни становища на КР:

CDR 6621/2016 NAT-VI-018 „Международно управление на океаните: приносът на ЕС за отговорното управление на океаните“;
CDR 6622/2016 NAT-VI-019 „Нов етап в европейската политика за син растеж“;
ОВ С 391, 18.12.2012 г., стр. 1, NAT-V-21 „Разработване на морска стратегия за района на Атлантическия океан“;
ОВ С 19, 21.1.2015 г., стр. 24, NAT-V-44 „Иновации в синята икономика: реализиране на потенциала на нашите морета и океани за създаване на работни места и растеж“;
CDR 0019/2017 COTER-VI-22 „Предприемачество по островите — принос към териториалното сближаване“.

⁽²⁾ Проектът Marnet, който се финансира по програма Interreg за района на Атлантическия океан за периода 2007 г. — 2014 г., разработи набор от сравними социално-икономически показатели, свързани с морското дело, за измерване на въздействието на крайбрежните/морските дейности в петте участващи държави членки.

8. отбелязва, че действията, предприети в рамките на инициативата „Leadership 2020“ на Европейската комисия, за съчетаване на наличните умения с търсенето на пазара на труда, по-специално в областта на корабостроенето, производството на енергия от възобновяеми източници в инсталации в морето и новите иновативни умения в морското дело, започват да дават резултати. Отбелязва също така, че въпросът с иновациите и партньорствата е разгледан от „Хоризонт 2020“, но подкрепя призива на Конференцията на периферните морски региони (CPMR) за увеличаване на бюджета за проектите в рамките на поканата за представяне на предложения по линия на ЕФМДР „Сини кариери в Европа“, която се занимава с нуждите от обучение в морските басейни в Европа, най-вече по отношение на свързаните с морските и риболовните дейности професии, които са засегнати от сериозен проблем във връзка със смяната на поколенията;

9. изразява съгласие със становището, изложено в документа на Комисията „Доклад за стратегията „Син растеж“ — Към по-устойчив растеж и работни места в синята икономика“ (SWD (2017) 128 final), че общностите на знание и иновации (ОЗИ) имат потенциал да предоставят възможност за разработване на новаторски продукти и услуги, но отбелязва, че все още няма ОЗИ, която да се занимава конкретно с морското дело и морските въпроси. Следователно отново отправя своя призив за създаването на специфична ОЗИ за синята икономика като допълнителна мярка за развитието на умения и разпространението на идеи от областта на морските изследвания към частния сектор⁽³⁾;

10. подчертава потенциала на морските технологии да създават нови работни места и допълнителни източници на доходи, както и способността на сектора да се развива в области като възобновяемите източници на енергия и демонстрациите на морски технологии, но заедно с това признава потенциалните рискове, свързани с този вид инвестиции, и факта, че липсата на знания и подходящи данни затруднява навлизането в този сектор. Комитетът подкрепя приоритизирането на покани за представяне на предложения по „Хоризонт 2020“, насочени специално към синия растеж, но признава, че са необходими повече усилия, за да се улесни достъпът до финансиране на новаторски предприятия и инициативи в тази област;

11. отбелязва, че е важно да се признае, че морските и риболовните дейности в района на Атлантическия океан продължават да имат социален и икономически потенциал, както и да се признае тяхната значимост и постепенното приспособяване на добивните дейности към устойчивостта на околната среда. По същия начин изтъква способността им да допринесат за преразпределението на богатството и създаването на социално сближаване, както и за потенциала на предприятията да преработват и пускат на пазара морски продукти с цел създаване на добавена стойност и запазване на основната им роля за доставянето на качествени хранителни продукти;

12. изразява загриженост, че предприятиите от ЕС мерки за управление за запазване на уязвимите екосистеми, по-специално във връзка с дълбоководния риболов, са показали до момента смесени резултати, както и че наближава крайният срок за представяне на докладите относно доброто състояние на околната среда съгласно Рамковата директива за морска стратегия;

13. признава постигнатия напредък по отношение на ответната реакция на заплахи и извънредни ситуации, и по-специално приемането на програма „Коперник“ през 2014 г., която осигури по-надеждни данни за измерване на температурата на повърхността на океаните и по-ефективни услуги за оперативно базово прогнозиране на състоянието на океаните. В допълнение на това най-видимият постигнат до момента резултат от сътрудничеството, което беше започнато след изявлението от Голуей през 2013 г. за създаване на Трансатлантически съюз за научни изследвания на океаните между Европейския съюз, Съединените американски щати и Канада, е картографирането на морското дъно;

Значението на данните за методичното развитие на синята икономика на местно и регионално равнище

14. отбелязва, че към момента въздействието на синята икономика на регионално и местно равнище не е измерено напълно, тъй като първа трябва да се разработи използваща достоверни данни система от показатели, която да измерва точния ефект от дейностите, разчитайки пряко или косвено на моретата; за целта ще е необходимо засилено сътрудничество между Европейската комисия и редица държави членки⁽⁴⁾. По отношение на това КР отбелязва работата на комисия COTER във връзка с предлаганите изменения на Регламента относно NUTS, и по-конкретно призива бъдещите териториални типологии да включват „крайбрежните“ и „островните“ региони. Така ще се улесни разработването на подходящи показатели (отвъд БВП) за измерване на дейностите в рамките на синята икономика;

⁽³⁾ NAT-V-44

⁽⁴⁾ Полезно допълнение към този процес може да бъде проектът Marnet, който разработи набор от социално-икономически данни за района на Атлантическия океан.

15. препоръчва, с оглед на сложността и обема на ресурсите, необходими за методологичното развитие на синята икономика на местно и регионално равнище, настоящите регионални стратегии за интелигентна специализация да бъдат използвани като основа, чрез която да се откриват допълнителни възможности във всички сектори на синята икономика. Тези стратегии, заедно с целенасочените прегледи на въздействието, ще помогнат на МРВ да определят най-подходящите за тях сектори, които да развиват;

По-интелигентно използване на инструментите за финансиране

16. приканва държавите членки да продължат да интегрират целите на плана за действие за района на Атлантическия океан в своите оперативни програми по ЕФРР; успехът на стратегията и плана за действие за района на Атлантическия океан зависи изцяло от ангажимента на държавите членки с излаз на Атлантическия океан да координират усилията си в посочените в плана за действие области на сътрудничество;

17. изразява съгласие със следната забележка в работния документ на службите на Комисията „Доклад за стратегията „Син растеж“ — Към по-устойчив растеж и работни места в синята икономика“, SWD(2017) 128 final:

„като цяло изглежда, че сравнително малко средства са заделени конкретно за приоритетите на стратегията за района на Атлантическия океан в различните оперативни програми на тези фондове, като същевременно съществува възможност за отпускане на значително финансиране за действия и приоритети, които не са характерни за морския сектор. В това се състои голямото предизвикателство за националните и регионалните управляващи органи. За сметка на това финансирането от Европейския фонд за морско дело и рибарство е насочено към целите на стратегията за района на Атлантическия океан“;

18. заявява, че от гледна точка на надеждността, една обща стратегия за развитието на европейския район на Атлантическия океан и атлантическите региони заслужава специален инструмент за финансиране; осигуряването на подходящ фонд за изпълнението на плана за действие следва да бъде част от обсъждането на многогодишната финансова рамка (МФР), която на свои ред ще бъде основа за изпълнението на целите на ЕС след 2020 г.; включването на целите на плана за действие и стратегията за района на Атлантическия океан в МФР е особено важно предвид решението на Обединеното кралство да напусне ЕС и негативните последици от това за общия бюджет на Съюза;

19. във връзка с това отново изтъква заявеното в становището на КР относно „Бъдещето на политиката на сближаване след 2020 г.“, а именно че макрорегионалните и морските стратегии носят значителна добавена стойност за участващите региони и техните жители, при условие че съществуващите и бъдещите инструменти за финансиране могат да се използват координирано за целите на стратегиите;

20. припомня предложението за създаване на регионални или междурегионални платформи на синята икономика, отправено в становище NAT-VI/019; подчертава, че няколко територии в Атлантическия басейн биха могли да бъдат успешни кандидати за създаването на такъв вид платформи, които биха представлявали инструмент за набелязване на проекти, за подкрепа за тяхното осъществяване и за мобилизиране на финансови инструменти на местно, национално и европейско равнище. Тези платформи ще бъдат управлявани от регионите, като одобрените проекти ще бъдат финансирани в рамките на плана „Юнкер 2.0“;

21. призовава Европейската комисия и държавите членки да се стремят към допълнително подобряване на координацията, мониторинга и подкрепата за проекти, и обмена на най-добри практики, като отчитат досегашните успешни примери при прилагането на стратегията за района на Атлантическия океан;

22. отново заявява, че политиката на сближаване посредством ЕФРР и ЕСФ е най-важният инвестиционен инструмент в ЕС през настоящия програмен период, и че максималното оползотворяване на тези ресурси, заедно с предлаганите възможности за финансиране по линия на ЕФМДР и ЕЗФРСР, ще бъде от основно значение за бъдещите успехи на проектите в рамките на стратегията за района на Атлантическия океан; допълнителното опростяване на управлението и администрирането на ЕСИ фондовете ще засили още повече способността на местните общности да се възползват от финансирането за местни проекти;

23. отбелязва, че началото на много от свързаните с морското дело оперативни програми беше значително забавено през настоящия програмен период; призовава държавите членки и Европейската комисия да подготвят предложенията си за периода след 2020 г. във възможно най-кратки срокове с цел плавен преход от единия към другия програмен период;

24. призовава за това, междурегионалните, националните и транснационалните проекти, които са в съответствие със стратегията за отделните басейни и със S3, да могат да бъдат финансирани чрез обединяване на регионалните, националните и европейските фондове в една опростена рамка и да получат бонус от Общността, без да са необходими нови покани за внасяне на проекти;

25. призовава Европейската комисия и държавите членки да развият и прилагат подходящи ориентирани към местните условия стратегии „отдолу нагоре“ за регионална интелигентна специализация, най-вече там, където такива все още липсват; тези стратегии следва да изградят основите за бъдещите разходи и да акцентират върху силните страни и спецификите на всеки регион; успешното изпълнение на стратегиите за регионална интелигентна специализация, отразяващи икономическата действителност по места, би послужило за повишаване степента на усвояване на средствата, с които разполагат регионите;

26. предвид това, че и националното, и европейското финансиране е вид публични разходи, призовава държавите членки и Комисията заедно да подобрят качеството на отчетността и обратната връзка по проектите в рамките на плана за действие, и да развият механизма за подпомагане като средство за прозрачен преглед на успешните инициативи и наличните възможности за финансиране;

27. по отношение на регионалната интелигентна специализация, призовава Комисията и държавите членки допълнително да подобрят тематичния компонент (в противовес на географския) на прилаганите политики като средство за укрепване на общите европейски ценности и цели;

Водено от общностите местно развитие (ВОМР)

28. подчертава значението на запазването и нарастването на воденото от общностите местно развитие (ВОМР), тъй като този инструмент на европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИ фондове) може да бъде един от най-ефективните начини, чрез които общностите да си осигуряват финансиране от ЕС за местни проекти. Подкрепата за ВОМР е важна най-вече за по-отдалечените и периферни региони, в това число по-малките крайбрежни общности, региони и острови с ограничен алтернативен достъп до финансиране;

29. предлага местните общности от островите и крайбрежните територии да могат да използват всички европейски фондове, включително ЕФМДР, за финансирането на своите морски стратегии за развитие в единна рамка, по модела на програмата Leader и на ВОМР;

30. обръща се към бюджетния орган с призив да използва съществуващата гъвкавост на финансирането от ЕСИ фондовете за постепенно увеличение на предлаганото финансиране за ВОМР в рамките на ЕФМДР, което ще бъде от полза за крайбрежните общности в Европа;

Механизъм за подпомагане на стратегията за Атлантическия район и плана за действие

31. отбелязва, че структурата на механизма за подпомагане⁽⁵⁾, включваща национални звена и централно бюро в Брюксел, отговаря добре на комуникационните нужди на плана за действие за района на Атлантическия океан; ще трябва обаче да се подкрепи неговата задача да разпространява и популяризира плана, както и функцията му да предоставя консултации, координация и подкрепа;

32. подкрепя продължаването на този механизъм за целите на стратегията за района на Атлантическия океан, тъй като понастоящем това е единственият специален бюджетен ред, предназначен за надзора и изпълнението на плана за действие;

33. отправя искане Европейската комисия да осигури дългосрочно решение за механизма за подпомагане, което да гарантира приемствеността на неговата дейност;

34. насърчава националните звена да работят във възможно най-тесно сътрудничество с националните и регионалните управляващи органи, за да се гарантира, че съществуващите възможности по линия на различните инструменти за финансиране се обясняват надлежно на потенциалните бенефициери;

Последствия от решението на Обединеното кралство, след референдума на 23 юни 2016 г., да задейства член 50 от ДЕС и да излезе от ЕС, за възможностите за финансиране и структурата на МФР след 2020 г.

35. отбелязва, че независимо от изхода на преговорите с Обединеното кралство ЕС губи една от петте си държави членки с излаз на Атлантическия океан, силна морска нация и една от държавите с най-големи инвестиции в морската икономика и морските изследвания; освен това Обединеното кралство е един от най-големите износители на морски храни в ЕС;

⁽⁵⁾ Финансиране, отпуснато на доставчик на услуги с цел предоставяне на насоки на публични и частни организации, научноизследователски институти и университети, институционални и частни инвеститори, както и на предприемачи и други заинтересовани страни, които желаят да представят и разработят проекти в изпълнение на плана за действие за района на Атлантическия океан.

36. отбелязва, че Обединеното кралство е една от държавите с най-високи вноски в бюджета на ЕС, чието отпадане от счетоводния баланс на Съюза ще наложи детайлно проучване на съществуващите варианти пред бъдещото финансиране на политиката на сближаване;

37. подчертава, че практическото въздействие на Брексит може да съвпадне с новата многогодишна финансова рамка (МФР) от 2021 г. нататък, и настоява бюджетният орган да обмисли отпускането на подходящи финансови средства за политики, които към момента не са разглеждани като приоритетни, като например развитието на синята икономика;

38. отново отправя призив, както в становището си относно „Бъдещето на политиката на сближаване след 2020 г.“, Обединеното кралство и ЕС да се споразумеят за това да се позволи на регионите и местните власти в Обединеното кралство да продължат да участват в европейското териториално сътрудничество и други общоевропейски програми по подобен начин като някои държави извън ЕС, например Норвегия и Исландия;

39. Резултатът от преговорите за Брексит ще трябва да бъде разгледан от гледна точка на потенциалното въздействие върху бъдещето на морската стратегия за Атлантическия океан и нейния план за действие. Във връзка с Брексит подчертава, че сега е още по-важно останалите държави — членки на ЕС, с излизане на Атлантическия океан да обърнат приоритетно внимание на по-тясното сътрудничество и обединението на дейностите в морската сфера, за да преодолеят дефицитите в областта на науката и иновациите, наблюдението, защитата, океанската енергия и морските инвестиции като цяло, които могат да възникнат след загубата на Обединеното кралство в резултат на излизането му от ЕС;

40. изразява опасения по отношение на възможните последици за общата политика в областта на рибарството (ОПОР) вследствие на напускането на Обединеното кралство, най-вече във връзка с достъпа до териториалните му води, което ще има значително въздействие върху риболовните сектори в съседните държави. Това може да доведе до намален улов и впоследствие до по-малко работни места в един вече уязвим сектор, в допълнение към нарушената конкуренция в области като квотите, забраните за изхвърляне на улова, максималния брой прекарани дни в морето, правилата за държавните помощи за сектора и запазването на биологичното разнообразие⁽⁶⁾;

Програми за териториално сътрудничество

41. отбелязва важната роля, която програмите за териториално сътрудничество могат да имат за продължаване на целите на стратегията за региона на Атлантическия океан, която включва акцент върху сътрудничеството между регионите с цел допълнително укрепване на Атлантическото пространство в съответствие с условията на стратегията;

42. счита, че съдържанието на параграфи 27-30 от становище NAT-V-021 (2012 г.) продължава да звучи актуално, особено по отношение на ролята, която десетте действащи във функционалната зона програми могат да имат;

43. по-специално отбелязва потенциалната решаваща роля на програмата за сътрудничество в района на Атлантическия океан, предвид нейния фокус върху морските въпроси и географското ѝ разпространение в Атлантическото пространство;

44. изразява съгласие с гледната точка, изложена от Комисията за Атлантическата дъга на Конференцията на периферните морски региони в Европа в заключителната декларация от Общото събрание през 2017 г., проведено в Сабл д'Олон (3 март 2017 г.), а именно с мерките за опростяване като част от средносрочния преглед и по-гъвкавите проценти на финансиране (5 % бонус) за насърчаване на проекти, които се занимават с важни за стратегията въпроси.

Брюксел, 1 декември 2017 г.

*Председател
на Европейския комитет на регионите*

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽⁶⁾ Конференция на периферните морски региони в Европа, Техническа бележка за регионите от Атлантическата дъга, февруари 2017 г.

Становище на Европейския комитет на регионите — Правни актове, предвиждащи използването на процедурата по регулиране с контрол

(2018/C 164/14)

Докладчик:	François Decoster (FR/АЛДЕ), член на Регионалния съвет на О-дьо-Франс
Отправен документ:	Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за адаптиране на редица правни актове, предвиждащи използване на процедурата по регулиране с контрол, към членове 290 и 291 от Договора за функционирането на Европейския съюз,
	COM(2016) 799 — 2016/0400/COD

ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

1. счита, че е необходимо Европейският съюз да разполага с изпълнителни правомощия, за да подпомага законодателя в най-техническите аспекти на неговата дейност и по този начин да осигурява бързо и единно прилагане на законодателството на ЕС в рамките на Съюза;
2. подчертава във връзка с това, че е важно изпълнението да се ограничава до несъществените аспекти на законодателните актове и да се провежда при възможно най-голяма прозрачност, под контрола на законодателя (Европейския парламент и Съвета), на държавите членки и на местните и регионалните власти;
3. посочва, че държавите членки са отговорни за изпълнението на законодателството на ЕС, което много често се прилага на местно и регионално равнище, и поради това участието на тези равнища в изпълнението на европейските законодателни актове е демократично и практическо изискване;
4. припомня подкрепата си за реформите на системата на комитология, въведени с Договора от Лисабон, и създаването на два режима на делегирани актове и актове за изпълнение, попадащи в обхвата на членове 290 и 291 от ДФЕС. С делегираните актове се заменя предишната процедура по регулиране с контрол (ПРК), която се прилагаше към най-чувствителните от политическа гледна точка области като околната среда, селското стопанство, финансовите услуги и здравеопазването;
5. подкрепя изменението на съществуващите основни актове, посочени в настоящото предложение, за да се гарантира, че направените в тях позовавания на ПРК ще бъдат заменени от препратки към членове 290 и 291 от ДФЕС;
6. подкрепя промяната в избора от Комисията подход спрямо предложението ѝ от 2013 г., като Комисията вече не предвижда обща разпоредба, съгласно която позоваванията на ПРК, съдържащи се в основните актове, трябва да се четат като позовавания на член 290 или член 291. При този подход щеше да е необходимо всеки отделен основен акт винаги да се чете заедно с приложимия регламент, ако този регламент беше приет. Препоръчително е да се измени всеки от засегнатите основни актове;
7. Във връзка със срока на предоставяне на правомощия, подкрепя позицията на Комисията, съгласно която предоставянето на правомощия за неопределен срок е обосновано поради факта, че във всички случаи законодателят може да оттегли правомощието по всяко време. Определянето на петгодишен срок на правомощието и налагането на изискване за докладване преди автоматичното подновяване, би запължило Комисията да публикува доклади за всеки акт пет години след приемането на настоящото предложение, което би създавало значителна административна тежест;

Общо споразумение относно делегираните актове

8. приветства подписването на Общото споразумение относно делегираните актове между Европейския парламент, Съвета и Комисията, приложено към Междунституционалното споразумение за по-добро законотворчество⁽¹⁾, което установява рамка за определяне на целите, обхвата, продължителността и условията на делегирането;
9. припомня, че критериите и процедурата за приемане на делегирани актове трябва да бъдат ясно определени и добре ограничени, за да не се намали ролята на законодателя;

⁽¹⁾ ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1.

10. настоява във връзка с това при наличие на съмнения относно съществеността или несъществеността на даден елемент, засегнат от проект на делегиран акт, Комисията да се въздържа, а законодателството да бъде приемано съгласно обикновената законодателна процедура;
11. приветства ясният ангажимент за системно консултиране на експертите от държавите членки по време на подготовката и съставянето на делегираните актове, но не е убеден, че тази консултация е достатъчно добре дефинирана, прозрачна и обвързваща;
12. приветства засилването на контрола на Европейския парламент върху приемането на делегирани актове;
13. изразява обаче съжаление, че не са предвидени консултации с представители на местните и регионалните власти, въпреки че те участват активно в прилагането на делегираните актове;
14. подчертава, че участието на местните и регионалните власти в този контрол е от съществено значение, тъй като те са равнището на управление, което изпълнява най-голямата част от законодателството на ЕС;
15. настоява Комитетът на регионите да получава всички документи едновременно с експертите от държавите членки, включително проектите на делегирани актове, и да бъде предвиден систематичен и улеснен достъп на неговите представители до заседанията на експертните групи на Комисията, които подготвят делегираните актове;
16. приветства създаването от страна на Комисията, Европейския парламент и Съвета на съвместен регистър на делегираните актове, най-късно до края на 2017 г., което би дало възможност да се увеличи контролът върху изпълнението от страна на Комисията на делегираните ѝ правомощия и тяхната прозрачност, да се улесни планирането и да се осигури проследяемостта на всички етапи от жизнения цикъл на даден делегиран акт;

Анализ на субсидиарността и пропорционалността

17. счита, че проектът на регламент не създава проблем със субсидиарността, тъй като се отнася до делегирането на правомощия между различните институции на Европейския съюз;
18. счита по същата причина, че проектът на регламент не създава проблем с принципа на пропорционалност, тъй като е подходящ за постигане на преследваната от регламента цел и адаптиране на редица основни актове към членове 290 и 291 от ДФЕС. Освен това не се разпростира отвъд необходимото;
19. припомня при все това значението на принципа на субсидиарност и пропорционалност; подчертава, че тези принципи се прилагат не само в изготвянето и приемането на законодателството на ЕС, а и в неговото изпълнение;
20. счита, че делегирането съгласно член 290 от ДФЕС, с което се прехвърлят правомощия на законодателя на Съюза към Комисията, създава основно проблем с пропорционалността, тъй като е резултат на споразумение относно нормативната сила на акта, но не променя разпределянето на правомощията между Съюза и държавите членки;
21. счита, от друга страна, че изпълнението по силата на член 291 от ДФЕС се състои в упражняването от институциите на Съюза на компетентност, която се полага основно на държавите членки и следователно представлява по-скоро проблем със субсидиарността;
22. смята във връзка с това, че Комисията трябва да следи постоянно за спазването на тези принципи в своите действия, по-специално при приемането на мерки за изпълнение.

Брюксел, 1 декември 2017 г.

*Председател
на Европейския комитет на регионите*

Karl-Heinz LAMBERTZ

ISSN 1977-0855 (електронно издание)
ISSN 1830-365X (печатно издание)

Служба за публикации на Европейския съюз
2985 Люксембург
ЛЮКСЕМБУРГ

BG